

Výroční zpráva

2023

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

tř. Kpt. Jaroše 7, 602 00 Brno

Redakční rada: Milena Marešová, Martin Švanda

Foto: archiv ÚOHS

Telefon: 542 167 111

E-mail: posta@uohs.cz

<https://uohs.gov.cz>

Uzávěrka textu: 28. 2. 2024

Design a grafická úprava: Metoda, spol. s r. o.

Tisk: Quatro print, a. s.

Obsah

Úvodní slovo	2
O Úřadu	4
Personální statistiky	4
Šetření na trhu s potravinami	6
Hospodářská soutěž	8
Významná tržní síla	21
Veřejné zakázky	25
Veřejná podpora	43
Přístup k dopravní infrastruktuře	51
Mezinárodní spolupráce	57
Informační servis	60
Agenda 2024	72
Organizační struktura ÚOHS	76

Úvodní slovo

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže předkládá výroční zprávu za rok 2023, v níž shrnuje výsledky své činnosti ve všech oblastech působnosti, tedy v oblasti ochrany hospodářské soutěže, dozoru nad veřejným zadáváním, kontroly významné tržní síly při prodeji zemědělských a potravinářských výrobků a také v oblasti veřejné podpory, v níž nemá rozhodovací pravomoc, avšak plní roli koordinační, monitorovací a poradenské instituce. Nově zařazujeme do výroční zprávy také oblast přístupu k dopravní infrastruktuře, která sice v roce 2023 ještě spadala do působnosti samostatného Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře, nicméně na základě rozhodnutí vlády a zákonodárců byla od počátku roku 2024 začleněna do působnosti ÚOHS.

Rok 2023 byl pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže na jednu stranu mimořádně obtížný, na druhou stranu naopak obzvláště úspěšný. V první řadě se Úřad ocitl pod bezprecedentním tlakem kvůli výraznému nárůstu cen potravin, přestože ochrana hospodářské soutěže není nástrojem určeným na boj s inflací. Možnosti ovlivňovat inflaci má k dispozici zejména centrální banka, v menší míře pak vláda, ale soutěžní úřady nemají žádné přímé instrumenty, jimiž by mohly na trhu působit protiinflačně. Je rovněž nesprávné zaměřovat inflaci a její důsledky s nedostatkem hospodářské soutěže na trhu. Dobře fungující hospodářská soutěž může důsledky inflace zmírňovat, případně urychlit odeznívání inflace, což se ostatně projevilo i v případě České republiky, která byla nakonec v roce 2023 jedinou členskou zemí Evropské unie, v níž ceny potravin nestoupaly, ale naopak mírně klesaly (podle výsledků Eurostatu za rok 2023 o 1,1 %). Úřad provedl sektorová šetření na pěti potravinových trzích, přičemž neodhalil indicie, že by k nárůstu cen docházelo v důsledku systémového selhávání hospodářské soutěže v podobě zakázaných dohod. Současně na uvedených trzích nebyla zjištěna na žádné z úrovní (zemědělci, potravináři, maloobchod) existence dominantního postavení. Zakázaná dohoda nebo zneužití dominantního postavení jsou přitom jediné dvě situace, které jsou považovány za narušení hospodářské soutěže. Podobně nepřineslo žádné informace o případném protisoutěžním jednání ani prošetřování obdržných podnětů v průběhu celého roku. Zejména

ze strany některých politiků zaznívala poptávka, aby Úřad zasahoval i ve věcech, které zákonná úprava považuje za legální. Úřad proto v závěru roku zpracoval věcný záměr, v němž navrhuje celou řadu možných legislativních změn, které by mohly rozšířit jeho pravomoci a zvýšit efektivitu při odhalování protisoutěžního jednání. Úřad předložil materiál k odborné a politické diskuzi v prvních týdnech roku 2024.

Přes výše zmíněné aktivity týkající se potravinářského sektoru, na které Úřad vyčlenil zásadní zdroje, bylo v roce 2023 dokončeno rekordní množství správních řízení o zakázaných dohodách. Celkem 16 dokončených případů během jednoho roku je nejvíce za poslední dvě desetiletí. Přitom byly uloženy pokuty za 268 milionů korun, z nichž 234 milionů již nabylo, zejména díky využití procedury narovnání, právní moci a stalo se příjmem státního rozpočtu. Kontrola spojování soutěžitelů zaznamenala standardní počet správních řízení, avšak poprvé od roku 2005 musel Úřad přikročit k zákazu jedné z posuzovaných fúzí, neboť její uskutečnění by znamenalo zásadní narušení hospodářské soutěže.

V oblasti veřejných zakázek se Úřad potýkal zejména s výrazným nárůstem jak prošetřovaných podnětů (o 71 %), tak především správních řízení, jejichž počet stoupl o 48 %. Nejčastějším zjištěným pochybením je stále nezákonné nastavení zadávacích podmínek nebo požadavků na prokázání kvalifikace. Díky intenzivní osvětové a metodické činnosti ÚOHS došlo k viditelnému poklesu triviálních pochybení zadavatelů v řízeních zahajovaných na návrh. Naopak velice časté jsou stále chyby při uveřejňování. Úřad se nadále soustředil na dodržování jednotné rozhodovací praxe, o níž informuje zadavatelskou veřejnost nejen svými rozhodnutími ve věci, ale také vydáváním sborníků rozhodnutí z jednotlivých oborových oblastí, například dopravy, stavebnictví, zdravotnictví nebo IT. Po celý rok 2023 Úřad vedl dialog zejména s Ministerstvem pro místní rozvoj o budoucnosti dozoru nad veřejným zadáváním. Úřad přitom prosazuje především návaznost na desítky let budovanou rozhodovací praxi a judikaturu a navrhuje zvážení určitých procesních změn, které by mohly zkrátit délku přezkumu. Nedokáže se však ztotožnit s neuváženými návrhy institucionálních

a nekoncepčních změn, které by znamenaly nespravedlivé podmínky pro menší zadavatele a dodavatele nebo méně efektivní a nekonzistentní rozhodování.

V oblasti významné tržní síly se Úřad zaměřil zejména na edukativní a osvětovou činnost mezi adresáty novelizovaného zákona o významné tržní síle, zejména z řad zemědělců a potravinářů, na něž se právní úprava začala nově vztahovat. Úřad uskutečnil desítky školení a workshopů, aby tyto subjekty seznámil s novými povinnostmi. Vzhledem k ročnímu přechodnému období nemohl Úřad zahajovat nová správní řízení. Ve druhé polovině roku pak Úřad započal řadu sektorových šetření, v jejichž vyhodnocování bude pokračovat i v roce 2024. V případě zjištěných pochybení budou průběžně zahajována správní řízení, přičemž některá už probíhají.

V souvislosti s agendou veřejné podpory je možno zmínit zejména podíl Úřadu na úspěšných vyjednáváních o notifikacích podpůrných opatření například na tzv. energetické stropy pro firmy i domácnosti, podporu ekologického dálkového vytápění, výstavby a provozu zařízení pro výrobu udržitelného biometanu, dekarbonizace a zlepšení energetické účinnosti podniků nebo výstavby multifunkční haly v Brně.

Významným úkolem bylo rovněž již v úvodu zmíněné začlenění části zaměstnanců a agendy zrušeného Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře do rámce ÚOHS. Úřad se na sloučení připravoval řadu měsíců a jeho cílem bylo provést je pokud možno hladkým způsobem, aby výkon rozhodovací činnosti pokračoval bez významnějšího přerušení. Již nyní mohou konstatovat, že sloučení proběhlo bez větších obtíží, správní řízení jsou vyřizována a díky sloučení mohlo být zrušeno několik nadbytečných úřednických míst. Úřad se nyní v této oblasti zaměří na vytvoření jasné koncepce a zkvalitnění rozhodovací činnosti.

doc. JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

O Úřadu

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále také „Úřad“ či „ÚOHS“) je ústředním orgánem státní správy s pravomocemi v oblasti ochrany hospodářské soutěže, dozoru nad zadáváním veřejných zakázek, kontroly významné tržní síly, přístupu k dopravní infrastruktuře a koordinace a poradenství v oblasti veřejné podpory.

Vymezení základního poslání, pravomocí a působnosti Úřadu je dáno zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

- Základním právním předpisem pro oblast hospodářské soutěže je zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále také „ZOHS“). Úřad současně může aplikovat články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Související kompetence jsou Úřadu svěřeny také zákonem č. 370/2017 Sb., o platebním styku.
- V oblasti veřejných zakázek je základní právní úpravou zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále také „ZZVZ“). Úřad má přitom působnost pouze v dozorové části, tedy dohlíží na transparentní, přiměřené, nediskriminační a rovný přístup zadavatele vůči uchazečům.

Obdobnou dozorovou působnost má Úřad rovněž podle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících.

- Významná tržní síla obchodních řetězců vůči jejich dodavatelům z řad potravinářů a zemědělců je regulována zákonem č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle a nekalých obchodních praktikách při prodeji potravinářských a zemědělských produktů a jejím zneužití (dále také „ZVTS“).
- Dohled nad přístupem k dopravní infrastruktuře je upraven řadou unijních i národních předpisů. Nejdůležitějšími z nich jsou zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Při výkonu pravomocí v této oblasti Úřad postupuje také podle zákona o cenách.
- Oblast veřejné podpory je regulována zejména legislativou Evropské unie, v rámci národního práva je upravena zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje.

Personální statistiky

268

počet systemizovaných míst Úřadu

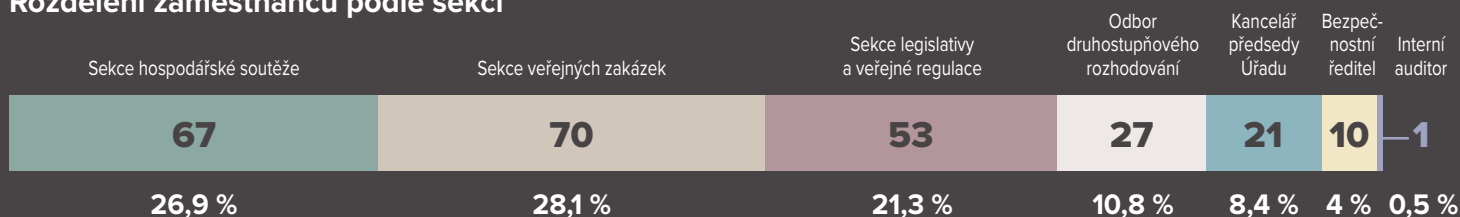
249

+ předseda Úřadu

celkový počet zaměstnanců Úřadu k 31. 12. 2023

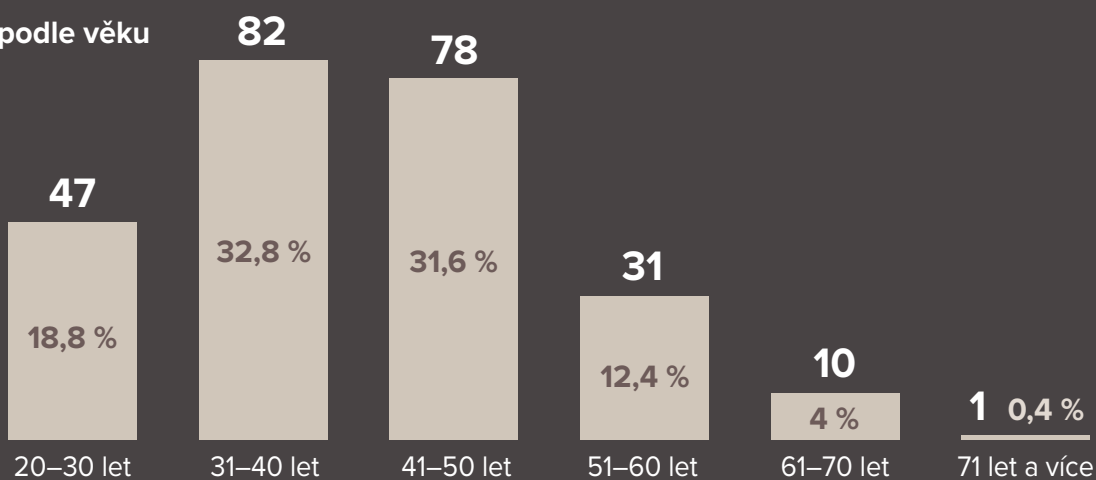

Rozdělení zaměstnanců podle sekcí

Rozdělení zaměstnanců podle věku

41 let
Průměrný věk
zaměstnanců

Struktura zaměstnanců podle nejvyššího stupně vzdělání

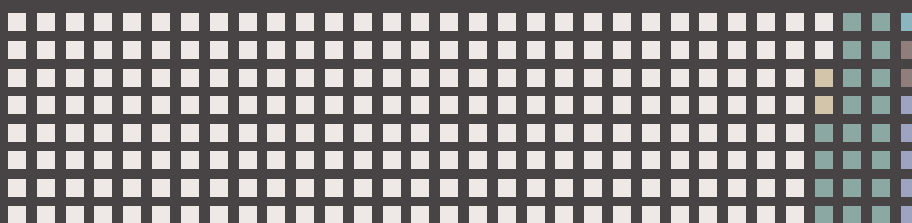
219 vysokoškolské: **86,9 %**

2 vyšší odborné: **0,8 %**

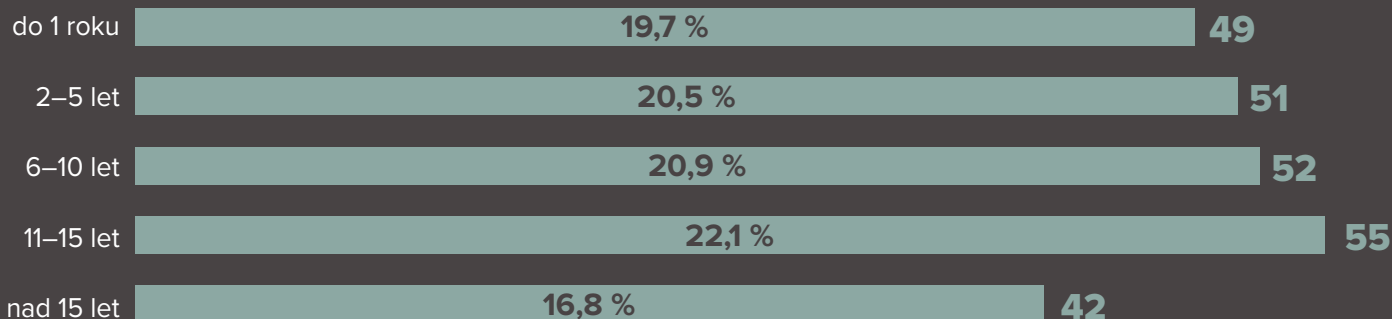
21 středoškolské s maturitou: **8,5 %**

2 vyučení s maturitou: **0,8 %**

5 vyučení bez maturity: **2 %**

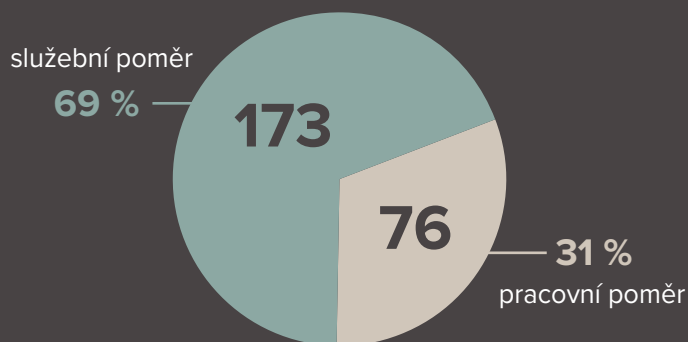
Délka trvání pracovního/služebního poměru

Rozdělení zaměstnanců podle pohlaví

Rozdělení zaměstnanců podle služebního x pracovního poměru

Šetření na trhu s potravinami

Ceny potravin jsou obecně považovány za společensky velmi citlivé téma, které se dotýká každodenních potřeb všech obyvatelů České republiky. V návaznosti na události, které nastaly v Evropě v několika posledních letech (zejména na pandemii onemocnění covid-19 a válku na Ukrajině), začaly ceny řady komodit výrazně narůstat, a to mnohdy až v řádech desítek procent za jeden kalendářní rok. Dvouletá inflace zapříčinila pokles kupní síly spotřebitelů a podpořila změnu jejich nákupního chování.

V této souvislosti se objevily četné diskuse o viníku razantního zdražování potravin a zda bylo opravdu objektivně nutné v jednotlivých člancích zemědělského a potravinového řetězce provádět tak zásadní navýšování prodejních cen produktů. Úřad proto zahájil koncem února 2023 šetření několika trhů výroby a prodeje základních zemědělských výrobků a potravin. Šetření prováděla Sekce hospodářské soutěže a Odbor metodiky a kontroly tržní síly.

Šetření bylo uskutečněno v celé délce dodavatelského řetězce (od zemědělské výroby přes zpracovatele až po maloobchodní prodej). Vzhledem k rychle se měnícím podmínkám v oblasti zemědělských produktů a potravin Úřad omezil šetření na celý dodavatelský řetězec pěti vybraných základních zemědělských výrobků a potravin, a to konkrétně kravského mléka, másla, kuřecího masa, slepičích vajec a pšeničné mouky. Oproti běžným sektorovým šetřením bylo toto šetření provedeno ve zkrácené lhůtě, přesto bylo vyhodnoceno značné množství dat.

Hlavním cílem šetření bylo odhalit stopy možného porušení zákona, tedy zneužití dominantního postavení či uzavření zakázaných dohod. Současně bylo cílem analyzovat strukturu jednotlivých trhů, popřípadě segmentů trhu, tržní sílu jednotlivých subjektů působících na těchto trzích a rovněž zohlednit například roli importu a exportu, a to v rámci celého dodavatelského řetězce. S ohledem na strmý růst spotřebitelských cen potravin Úřad zjišťoval také ceny a obchodní marže v jednotlivých člancích dodavatelského řetězce a jejich dynamiku.

Úřad v rámci šetření oslovil s žádostmi o podklady a informace téměř 200 soutěžitelů působících na jednotlivých úrovních dodavatelského řetězce, také 14 profesních a oborových

sdužení, svazů a asociací a vedl online či ústní jednání s vybranými sduženími.

Na žádné úrovni trhů, respektive segmentů trhů Úřad neshledal ani neobdržel zásadní indicie nasvědčující existenci zakázané kartelové dohody. Obecně nikdy nelze vyloučit existenci takové dohody, Úřad proto bude i nadále monitorovat situaci na trzích potravin a v případě důvodného podezření na existenci zakázané kartelové dohody zahájí správní řízení.

Na žádném z trhů nebylo shledáno, že by existoval soutěžitel v dominantním postavení. V mnoha případech Úřad dospěl ke konstatování nadnárodního charakteru zkoumaných trhů. Případná vertikální integrace mezi producenty a zpracovateli na zkoumaných komoditách rovněž neukázala existenci systémového problému.

Z hlediska vývoje průměrné obchodní přírážky šetření ukázalo, že tato přírážka zejména v maloobchodě vykazuje u jednotlivých komodit relativně konstantní výši, tedy není pravděpodobné, že by zaznamenaný růst cen těchto komodit byl způsoben zakázanou dohodou. Šetření však rovněž ukázalo, že zvýšené náklady jsou schopny všechny články vertikály úspěšně přenášet až na konečné spotřebitele a udržovat si tak svoji obchodní přírážku. Toto jednání, pokud se děje nekoordinovaně, však není porušením hospodářské soutěže.

Analýza obchodních marží jednotlivých článků zemědělského a potravinového řetězce přinesla řadu důležitých poznatků, které by do budoucna mohly usměrňovat veřejnou diskusi ohledně cen potravin. Analýza především ukázala, že u zvolených pěti základních komodit běžně připadá nejvyšší část spotřebitelské ceny prvovýrobci. Ten ale samozřejmě většinou s produkcí mívá také nejvyšší náklady, ať už jde o lidskou práci, krmiva či hnojiva, zemědělskou techniku nebo paliva a energie. Obchodní marže zpracovatelů a obchodníků se pohybují v podobných úrovních, zpravidla však mírně ve prospěch marží obchodníků.

Co se týká problému rostoucích spotřebitelských cen, nelze na základě shromážděných dat uvést zcela přesvědčivý závěr, že by za razantní zdražování v posledních letech mohl jeden konkrétní článek dodavatelského řetězce. S tím, jak inflace v České republice postupovala, docházelo ve všech třech hlavních člancích dodavatelského řetězce k postupnému

navyšování obchodní marže, a to pravděpodobně jako důsledek růstu nákladů spojených s produkcí či obchodem.

Celkově lze shrnout, že šetření na trzích daných komodit neukázalo systémové selhávání hospodářské soutěže, respektive existenci struktury trhu, kde by některý hráč měl dominantní postavení. Vzhledem k téměř neměnné podobě této struktury, přestože došlo k razantnímu navýšení cen, se spíše jedná o důsledek vlivu externích faktorů vedoucích k strmému zvýšení nákladů než o náhlé selhání trhů jako takových. To, že ceny na pultech nekopírují přesně vývoj cen komodit, je způsobeno dlouhodobými kontrakty a tím, že do těchto cen jsou promítány i právě zvýšené náklady minulého období ovlivněného ekonomickými dozvuky pandemie covid-19 a především ruskou agresí na Ukrajině a jejími dopady zejména na ceny pohonných hmot a energií.

Konkurence mezi podniky sama o sobě nedokáže vymazat inflační tlaky v řádu desítek či stovek procent, zcela jistě však přispívá k pomalejšímu růstu inflace a jejímu dřívějšímu zpomalení. O fungování trhu a jeho adekvátní reakci na sníženou poptávku svědčí ostatně i statistická data, podle nichž v roce 2023 již ceny potravin v České republice nerostly, ale naopak mírně poklesly.

Kompletní zpráva ze šetření potravin je dostupná na webu ÚOHS ►

Studie o vývoji maloobchodu

Úřad v rámci šetření trhu s potravinami inicioval také spolupráci s akademickým sektorem, když podpořil vznik rozsáhlé vědecké studie o této oblasti. Ekonomové Michal Mádr a Radek Náplava z Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně (MENDELU) sledovali vývoj maloobchodního prodeje v nespécializovaných prodejnách v období let 2005 až 2021, v některých oblastech i v roce 2022.

Mezi základní zjištění patřil vývoj tržních podílů maloobchodních řetězců. Největšího nárůstu v absolutním vyjádření docílil Lidl, Kaufland, Billa a Penny. U Lidlu vzrostl podíl ze 4,3 % na téměř 15,5 %. Naopak k poklesu tržního podílu došlo u řetězců Makro (z 11 na 5,3 %) nebo Globus (z 5,9 na 4,7 %). Tržní podíl šesti největších firem zahrnujících devět největších prodejců celkově vzrostl oproti roku 2005 o 18 procentních bodů na současných 75 %. V evropském srovnání vykazuje český maloobchodní trh střední stupeň koncentrace.

Zásadní je zjištění o roli fúzí ve vývoji tržních podílů obchodních řetězců. Od roku 2005 došlo ke spojení velkých soutěžitelů jen dvakrát. Spojení soutěžitelů Ahold Czech Republic, a.s., a JULIUS MEINL, a.s., (rok 2005), Tesco Holdings B.V. a PR market, s.r.o., (rok 2011) a Koninklijke Ahold N.V. (Ahold) a SPAR Česká obchodní společnost s.r.o. (rok 2014) však měla minimální vliv na nárůst tržních podílů. Největší růst zaznamenaly společnosti Lidl a Kaufland, které za sledované období neuskutečnily ani jedinou akvizici. Jejich úspěch je tedy založen na schopnosti správným způsobem oslovit české spotřebitele.

Studie rovněž ukázala, že vývoj obchodní marže řetězců v čase vykazuje dlouhodobě rostoucí trend, přičemž od roku 2014 vykazují nejvyšší marži lídři trhu Lidl a Kaufland. Za zmínku stojí rovněž skutečnost, že některým subjektům sice klesá tržní podíl, ale jejich obchodní marže se udržuje na stejné úrovni nebo dokonce roste.

Výsledky studie prezentovali ekonomové MENDELU na společné tiskové konferenci s ÚOHS v lednu 2024.

Plnou verzi studie naleznete na webu <https://ideas.repec.org/> zde ►

Hospodářská soutěž

Hospodářská soutěž představuje klíčový prvek tržní ekonomiky, v jejímž rámci firmy soupeří o podíly na trhu a získání zákazníků. Tento systém podporuje efektivitu, inovace a kvalitu výrobků a služeb. Funguje na principu nabídky a poptávky, kde subjekty na trhu stanovují ceny a kvalitu svých produktů v souladu s očekáváními zákazníků.

Hlavním cílem hospodářské soutěže je dosahování optimálních ekonomických výsledků, které zahrnují inovace, nižší ceny, zlepšení kvality a rozvoj nových technologií. Pro podniky je konkurence motivací k efektivnímu hospodaření a zvyšování konkurenceschopnosti. Tímto způsobem je dosaženo rovnováhy mezi dodavateli a spotřebiteli, což v konečném důsledku vede k prosperitě ekonomiky.

Přínosy hospodářské soutěže jsou rozmanité. Patří mezi ně zvýšená efektivita výroby, inovace v podobě nových produktů a služeb, nižší ceny pro spotřebitele a zvyšování životní úrovně. Soutěž také podporuje podnikatelské prostředí a vytváří stimuly pro investice. Vedle ekonomických výhod přináší hospodářská soutěž i sociální benefit v podobě rozvoje pracovních míst a zlepšení životních podmínek obyvatelstva.

Státy za účelem ochrany hospodářské soutěže zřizují speciální regulátory – soutěžní úřady, které dbají, aby nedocházelo k pokusům soutěž obcházet, tedy vyhnout se konkurenčnímu boji. Současné právní předpisy vymezují dvě situace, za nichž může dojít k narušení soutěže, a to prostřednictvím zakázaných dohod neboli kartelů a zneužitím dominantního postavení. V České republice je k tomu přiřazeno také diskriminační jednání orgánů veřejné správy vůči některým soutěžitelům. Žádné další jednání porušením soutěžního práva není.

Soutěžní úřady kromě odhalování a postihování zakázaných dohod a zneužití dominantního postavení také povolují významnější spojení soutěžitelů. Smyslem této kontroly je eliminace vzniku podniku s dominantním postavením na trhu, a tedy zachování účinné hospodářské soutěže.

Legislativní změny

Dne 29. 7. 2023 nabyla účinnosti novela ZOHS, zveřejněná ve Sbírce zákonů pod číslem 226/2023, a zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Současně byla publikována související vyhláška o podrobnostech žádosti o shovívavost a žádosti o mezinárodní spolupráci. Novela zejména transponovala do českého právního rámce směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu, tzv. směrnice ECN+ (směrnice o posílení).

Novela přinesla například možnost přijetí závazků v řízení s orgány veřejné správy podle § 19a ZOHS, přičemž Úřad má nyní v těchto věcech také možnost prioritizace. Při místních šetřeních již Úřad nemusí v pověření přesně specifikovat prostory soutěžitele, v nichž má inspekce proběhnout, postačí přesná identifikace soutěžitele. Informace ze spisu jsou nově ostatním orgánům veřejné moci přístupné až po pravomocném ukončení správního řízení, výjimku budou mít orgány činné v trestním řízení, jimž lze informace poskytnout už po sdělení výhrad. Změny se dotkly i ukládání pokut, například sankcí za nesplnění povinnosti strpět místní šetření, pořádkové i donucovací pokuty. Dále novela řeší ručení za zaplacení pokuty u sdružení soutěžitelů a okolnosti, za jakých člen sdružení nebude ručit za pokutu. V případě úspěšné žádosti o leniency nebude možno uložit trest zákazu plnění veřejných zakázek. Právě některé aspekty leniency programu se dočkaly detailnější úpravy přímo v zákoně, mj. souhrnné žádosti nebo určování pořadí při podávání žádosti. Nově může o leniency požádat i účastník vertikální dohody.

Došlo také k podrobnější úpravě narovnání, v jehož rámci je vytvořen větší prostor pro správní uvážení Úřadu. Při poskytování slevy z pokuty bude Úřad rozhodovat o výši této slevy v rozmezí 10 až 20 % namísto dosavadního paušálního snížení o 20 %. O narovnání se navíc bude jednat s každým účastníkem řízení samostatně. Nově může Úřad uložit i v případě narovnání trest zákazu plnění veřejných zakázek, avšak maximálně na jeden rok.

Novela také zavedla institut důvěrných informací jiných než obchodní tajemství a související právo na utajení identity pro každého, kdo oznámí podezření z protisoutěžního jednání a o tuto ochranu Úřad požádá. Podklady a informace poskytnuté oznamovatelem budou do vydání sdělení výhrad vyloučeny z nahlížení do spisu, posléze bude umožněno do nich nahlížet, nicméně v podobě, která nevyzradí identitu oznamovatele.

V rámci pozměňovacích návrhů bylo schváleno rovněž ustanovení, podle kterého Úřad bude moci využít jako důkaz záznamy odposlechů pořízených Policií ČR při vyšetřování trestných činů proti hospodářské soutěži. Úřad bude moci tyto důkazy využít pouze u budoucích případů a jen jako pasivní příjemce policií zajištěného záznamu.

Změny související s transpozicí směrnice ECN+ se dotkly také zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V něm je nově výslovně zdůrazněna nezávislost Úřadu a podrobněji upraveny podmínky výkonu funkce předsedy a místopředsedů.

Revize soft law Úřadu v návaznosti na novelu soutěžního zákona

V souvislosti s přijatou novelou soutěžního zákona, jež nabyla účinnosti 29. 7. 2023, zveřejnil Úřad v rámci svých soft law čtyři zrevidovaná oznámení, jež jsou účinná od stejného data jako tato novela. Úřad podle aktualizovaných oznámení postupuje ve správních řízeních zahájených po datu nabytí účinnosti novely. Jedná se o oznámení o narovnání, alternativním řešení soutěžních problémů, de minimis a o leniency.

Nová metodika trestů a oznámení o compliance programech

K 1. 1. 2024 nabyly účinnosti další dva soft law dokumenty, které byly vydány jak v souvislosti s novelizací zákona, tak v důsledku zkušeností nabytých v rámci rozhodovací praxe.

Aktualizované Oznámení o postupu při uložení trestu a stanovení jeho výše především zpřesňuje dosavadní přístup k ukládání pokut a zcela nově výslovně upravuje postup, kritéria a úvahy používané Úřadem při ukládání sankcí orgánům veřejné správy, sdružením soutěžitelů a souběžnému ukládání trestu pokuty a zákazu plnění veřejných zakázek. Přináší také navýšení pokut za nejzávažnější protisoutěžní jednání, a to především za tvrdé kartely týkající se cen, dělení trhu, omezování produkce a bid rigging. Nový přístup se bude týkat případů spáchaných po účinnosti nové metodiky, tedy po 1. 1. 2024.

V rámci nového Oznámení o compliance programech Úřad předkládá jasná pravidla, za jakých podmínek může být compliance program soutěžitele uznán jako polehčující okolnost a jakého snížení pokuty může žadatel dosáhnout. Úřad chce motivovat soutěžitele, aby sami aktivně předcházeli porušování soutěžního práva a snažili se zvýšit informovanost o právu hospodářské soutěže a potenciálně problematickém jednání spočívajícím v možném porušení soutěžních pravidel, a to na všech úrovních svého podniku, tj. od řadových zaměstnanců až po střední a vyšší management. Zavedení nebo posílení compliance programu Úřad uznává pouze v případech, kdy bude program vyhodnocen jako dostatečně efektivní, za podmínky, že soutěžitel využije shovívavost (leniency) nebo narovnání, a pokud do protisoutěžního jednání nebyl zapojen jeho vyšší management. Je na soutěžiteli, aby předložil compliance program v dostatečně propracované a kvalitní podobě, která bude Úřadem uznána jako efektivní. Za zavedení nového compliance bude Úřad poskytovat snížení pokuty až do výše 5 %, za zefektivnění stávajícího programu pak až 10% redukcí pokuty.

Sektorové šetření

Distribuce léčiv

Úřad dokončil sektorové šetření v oblasti distribuce léčiv, které prováděl v letech 2021–2022. Účelem sektorového šetření bylo zjistit stav hospodářské soutěže na trzích velkoobchodní a maloobchodní distribuce humánních léčiv hrazených z veřejného zdravotního pojištění a vydávaných na lékařský předpis na území České republiky se zaměřením na vliv přímých distribučních systémů typu direct-to-pharmacy (DTP) a direct-to-hospital (DTH) na hospodářskou soutěž.

Ze sektorového šetření vyplynulo, že modely přímé distribuce nemají a priori negativní dopad na hospodářskou soutěž. Využití modelů DTP/DTH má své opodstatnění, jelikož umožňuje efektivnější kontrolu oběhu léčiv a vede k nižší míře jejich reexportů. Současně nebyl prokázán negativní vliv modelů přímé distribuce na množství hlášených výpadků léčiv. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že uvedené závěry se vztahují ke sledovanému období sektorového šetření.

Pokud by systémům přímé distribuce bylo bráněno, mohlo by to vést k nežádoucímu efektu v podobě nižšího zájmu ze strany držitelů rozhodnutí o registraci léčiva (MAH) dodávat určitá léčiva na tuzemský trh, tedy k nižší dostupnosti určitých léčiv pro pacienty v České republice. Navíc tím, že je systémem přímé distribuce dodáváno jen menší množství léčiv, není pravděpodobné, že by měl vylučovací účinek ve vztahu k distributorům nebo k lékárnám. Za potenciálně

problematickou by bylo nutno považovat situaci, pokud by dané léčivo nemělo žádný substitut a jeho prodej by tvořil signifikantní příjem lékárny. Existence takového případu však nebyla Úřadem zjištěna.

Úřad neshledal konkrétní indicie na zahájení správního řízení pro porušení zákona, avšak na základě svých zjištění vypracoval tři kategorie doporučení pro regulátory, MAH a spotřebitele. Řada z nich byla ještě v průběhu roku zohledněna v připravovaných právních předpisech.

Ochrana hospodářské soutěže ve výsledcích

V oblasti ochrany hospodářské soutěže byl rok 2023 jedním z nejúspěšnějších v historii. Za zjištěná porušení soutěžních pravidel bylo uloženo 17 pokut v celkové výši 268 277 000 korun. Celkem 16 z těchto sankcí padlo v rozhodnutích o zakázaných dohodách, což je nejvyšší počet vyřešených případů od roku 2004, kdy došlo ke změně legislativy. Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšil počet vydaných rozhodnutí v této oblasti o pět. Deset rozhodnutí se týkalo zakázaných horizontálních dohod, šest vertikálních dohod. Nově bylo zahájeno dalších deset řízení o možném koluzivním jednání.

Celkem byly za dohody omezující soutěž uloženy pokuty ve výši 234 milionů korun. Je na místě zdůraznit, že převážná část uložených sankcí nabyla právní moci hned v prvním stupni, a to díky frekventovanému využití procedury narovnání. Za horizontální dohody byly uloženy pokuty převyšující 80 milionů korun, sankce za vertikální dohody pak převyšovaly 150 milionů korun.

Rovněž byla vydána tři rozhodnutí o zneužití dominantního postavení, v nichž bylo dosaženo nápravy soutěžně problematického stavu prostřednictvím závazků.

V jednom případě musel Úřad i v roce 2023 uložit pokutu za nespolečenský a narušování místního šetření, přičemž sankce pro distributora domácích spotřebičů přesáhla 13 milionů korun. Proti zmíněnému rozhodnutí však byl podán rozklad a pokuta tedy není pravomocná.

V rámci kontroly spojování soutěžitelů bylo po 19 letech vydáno rozhodnutí, jímž bylo spojení soutěžitelů zakázáno, a to v případě návrhu fúze České pošty a První novinové společnosti. Rozhodnutí o zákazu nakonec nenabývalo právní moci, protože účastník vzal v průběhu řízení o rozkladu svůj návrh zpět. Spojení v oblasti telekomunikací mezi společnostmi Cetin a Nej.cz bylo povoleno až na základě navržených

behaviorálních závazků, které zabezpečí přístup k velkoobchodní nabídce přístupu k síti internet v pevném místě s předáním v centrálním místě. Celkově Úřad v roce 2023 posoudil celkem 54 spojení soutěžitelů, 40 z nich ve zjednodušeném řízení a 12 ve standardní proceduře.

Úřad pokračoval v aktivním využívání procesních nástrojů, které umožňují rychlejší odstranění závadného stavu na trhu a brzké ukončení správního řízení a také posílení vnitřních kontrolních mechanismů soutěžitelů zaměřených na dodržování soutěžních pravidel. Úřad pak na oplátku poskytuje těmto soutěžitelům určitou slevu z pokuty. Procedura narovnání byla využita v celkem 14 případech, ve 12 případech účastníci řízení zavedli nebo posílili soutěžní compliance program.

K mírnému poklesu došlo v počtu provedených místních šetření, když bylo provedeno osm místních šetření u celkem devíti soutěžitelů. O rok dříve Úřad provedl rekordní počet inspekci, když vykonal inspekci ve 14 případech.

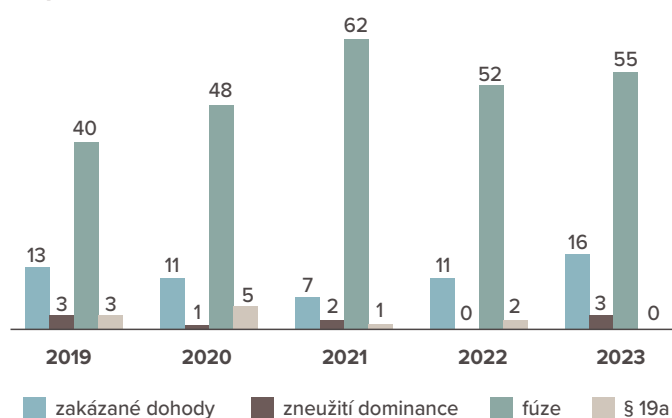
Přehled rozhodovací činnosti v I. stupni v oblasti ochrany hospodářské soutěže v roce 2023

Počet obdržených podnětů	
Zakázané dohody	113
Zneužití dominantního postavení	80
Spojování soutěžitelů	2
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	17
Ostatní	9
Celkem	221

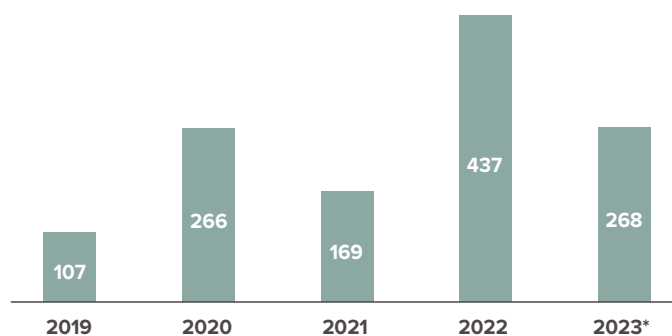
Počet zahájených správních řízení	
Zakázané dohody	10
• horizontální dohody	7
• vertikální dohody	3
Zneužití dominantního postavení	0
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	0
Spojování soutěžitelů	57
• standardní řízení	12
• řízení ve druhé fázi	2
• zjednodušené řízení	41
• sankční řízení	2
Nesoučinnost při místním šetření	1
Celkem	68

Počet vydaných rozhodnutí	
Zakázané dohody	16
• horizontální dohody	10
• vertikální dohody	6
Zneužití dominantního postavení	3
Dozor nad orgány veřejné správy § 19a	0
Spojování soutěžitelů	55
• standardní řízení	12
• řízení ve druhé fázi	2
• zjednodušené řízení	40
• sankční řízení	1
Nesoučinnost při místním šetření	1
Celkem	75

Graf 1 Počty vydaných rozhodnutí v I. stupni v oblasti hospodářské soutěže

Graf 2 Výše pokut uložených v I. stupni v oblasti hospodářské soutěže (v milionech Kč)

Provedená místní šetření

	Počet soutěžitelů	Počet případů
2020	10	7
2021	26	16
2022	32	14
2023	9	8

Graf 3 Pokuty uložené v oblasti hospodářské soutěže v I. stupni v roce 2023 (v Kč)

* Pokuta pro XLCEE-Holding GmbH byla ve II. stupni snížena na 324 000 Kč. Proti pokutě pro soutěžitele BEKO byl podán rozklad.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Zakázané dohody

Kartely v zakázkách na zabezpečení a modernizaci železničních přejezdů

Účastníci řízení: **AK signal Brno a.s., SIGNALBAU a.s., STARMON s.r.o.**

Souhrnná prvostupňová pokuta: 51 522 000 Kč; v rozkladovém řízení snížena na 42 933 000 Kč (S0205/2021; PM 21. 12. 2023; narovnání; compliance)

Uvedené společnosti porušily soutěžní zákon, když v dubnu 2015 koordinovaly účast a nabídky do zadávacího řízení na veřejnou zakázku „Zvýšení bezpečnosti na železničních přejezdech v úseku Vrané nad Vltavou (mimo) – Dobříš“, kterou zadávala Správa železniční dopravní cesty (dnes Správa železnic). Cílem dohody bylo, aby nejuvýhodnější nabídku podalo sdružení Společnost „Vrané nad Vltavou – Dobříš“, jehož hlavním členem byl soutěžitel AK signal Brno. Takto dohodnuté nabídky byly následně podány. Úřad ve správním řízení prostřednictvím detailní analýzy nabídek prokázal, že uvedení soutěžitelé v rozporu se zákonem jednali ve vzájemné shodě, čímž ovlivnili výsledek uvedeného zadávacího řízení a narušili hospodářskou soutěž.

Výše uložených pokut není v daném případě založena na obratu pachatelů, ale na hodnotě ovlivněné zakázky, která činila celkem 210 477 375 korun. Úřad vzal nicméně v potaz, že účastníci řízení prohloubili své soutěžní compliance programy a vyhověli podmínkám pro narovnání. Konečná výše pokut po korekci v rozkladovém řízení dosáhla 14 311 000 korun pro každého z účastníků.

Účastníci řízení: **KTA technika, s.r.o., První SaZ Plzeň a.s.**
Prvostupňová pokuta: 3 173 000 Kč
(S0347/2021; PM 8. 11. 2023; narovnání; compliance)

Úřad v rámci správního řízení zjistil, že uvedení soutěžitelé jednali ve vzájemné shodě, když v květnu 2015 koordinovali svou účast a nabídky do zadávacího řízení na veřejnou zakázku „Modernizace přejezdů na trati Pňovany – Bezdržice“, které zadávala někdejší Správa železniční dopravní cesty. Cílem protisoutěžního jednání bylo, aby nejuvýhodnější nabídku podala společnost KTA technika. Sladěné nabídky byly následně skutečně podány. Koordinaci jednání Úřad prokázal zejména prostřednictvím shod v nabídkách a identických metadat u některých dokumentů z nabídek obou soutěžitelů. Postup společností KTA technika a První SaZ narušil hospodářskou soutěž a znamenal tedy porušení soutěžního zákona. Výsledná výše pokut činila 1 670 000 korun pro společnost KTA technika a 1 503 000 korun pro První SaZ.

Kartel distributorů elektroniky Xiaomi

Účastníci řízení: **Beryko s.r.o., Witty s.r.o.**

Prvostupňová pokuta (pouze Beryko): 24 467 000 Kč (S0241/2022; PM 10. 4. 2023; leniency; narovnání; compliance)

Společnosti Beryko a Witty byly ve sledovaném období hlavními distributory elektroniky značky Xiaomi v České republice (zejména mobilní telefony, chytré hodinky, náramky a jiná chytrá zařízení, další elektronika a související příslušenství). Uvedené výrobky dodávaly ostatním subdistributorům a maloobchodním prodejcům a současně také samy působily jako maloobchodní prodejci.

K nezákonnému jednání docházelo od počátku roku 2018 do konce května 2019, kdy spolu představitelé obou společností různými způsoby komunikovali a vzájemně koordinovali nastavení prodejních cen a dalších cenových parametrů (například výši a dobu trvání slevových akcí), rozdělovali si zákazníky a vyměňovali si citlivé obchodní informace při velkoobchodním a maloobchodním prodeji a distribuci zboží značky Xiaomi na území České republiky. Svým jednáním uvedení soutěžitelé porušili nejen české, ale také unijní předpisy o hospodářské soutěži, protože jejich jednání bylo způsobilé ovlivnit obchod mezi členskými státy Evropské unie.

Úřad získal základní povědomí o této kartelové dohodě díky žádosti o aplikaci leniency od soutěžitele Witty. Společnosti Witty byla na základě této žádosti sankce zcela prominuta, neboť protisoutěžní jednání Úřadu nahlásila a umožnila kartel odhalit. Soutěžitel Beryko následně požádal o leniency také, splnil zákonné podmínky pro její uplatnění a dosáhl nižší pokuty. Kromě toho bylo zohledněno také narovnání a zavedení compliance programu.

Zakázaná dohoda stavebních firem z Valašska

Účastníci řízení: **aostav s.r.o., EFIOS stavební s.r.o., HERYÁN RECONSTRUCTIONS s.r.o., podnikající fyzická osoba K. K.**

Prvostupňová pokuta: 3 157 000 Kč
(S0163/2022; PM 10. 2. 2023; narovnání)

K uvedené kartelové dohodě typu bid rigging došlo v souvislosti se zadávacím řízením na revitalizaci bytového panelového domu, které zadávalo společenství vlastníků jednotek daného domu v roce 2020. Podle dokumentů a komunikace, které Úřad našel u účastníků řízení, spolu uvedení dodavatelé navzájem nezákonně spolupracovali a koordinovali rozpočty ve svých nabídkách. Takto sladěné nabídky zadavateli následně podali, a to tak, že nejuvýhodnější nabídku podala společnost aostav, čímž narušili hospodářskou soutěž.

Při výpočtu pokut vycházel Úřad z hodnoty předmětné veřejné zakázky, která přesahovala 11,5 milionu korun. Všichni účastníci řízení splnili podmínky pro narovnání, za což jim byly pokuty sníženy o 20 %.

Restriktivní konkurenční doložky dodavatelů energií

Účastníci řízení: **EP ENERGY TRADING, a.s., VORAGO HOLDING LIMITED, Optimal-Energy.cz, a.s.**

Závazkové rozhodnutí
(S0205/2023; PM 19. 7. 2023)

Úřad prošetřoval podezření na uzavírání dohod narušujících soutěž, když společnosti VORAGO HOLDING a Optimal-Energy v roce 2021 v souvislosti s prodejem podílu ve společnosti Dobrá Energie s.r.o. uzavřely konkurenční doložku s nabyvatelem EP ENERGY TRADING, že se zákazníci společnosti Dobrá Energie s.r.o. nebudou uzavírat smlouvy o dodávce elektřiny nebo zemního plynu a nezařadí dodávku do takových odběrných míst. Tato „ochranná doba“ měla původně trvat až sedm let, avšak po zahájení správního řízení navrhli účastníci řízení závazky spočívající ve zkrácení ochranné doby na dva roky. Úřad vyhodnotil návrh závazku jako dostatečný pro ochranu hospodářské soutěže a správní řízení zastavil.

Zakázaná rozhodnutí sdružení soutěžitelů

Účastník řízení: **Komora zubních techniků ČR**

Prvostupňová pokuta: 288 000 Kč
(S0137/2022; PM 12. 7. 2023; narovnání)

Komora zubních techniků ČR (KZT) porušila soutěžní zákon, když v období od 7. 3. 2011 do 29. 7. 2022 vydávala ceníky stomatologických výrobků, které zveřejňovala na svých internetových stránkách a ve svém magazínu, přičemž vyzývala své členy ke zvyšování cen stomatologických výrobků. Podle Úřadu se tak dopustila zakázaného cenového rozhodnutí, jehož cílem bylo narušení hospodářské soutěže, a to na trhu výroby stomatologických výrobků na území České republiky. Kromě zákazu uvedeného jednání a uložení pokuty Úřad nařídil KZT, aby do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí informovala všechny své členy o verdiktu Úřadu a o zákazu cenových ujednání ve sdružení soutěžitelů.

Při ukládání sankce Úřad zohlednil, že KZT dodržování cen nekontrolovala, nevymáhala a reálně dle jejích ceníků postupoval jen zanedbatelný počet členů. KZT dosáhla snížení pokuty, když ještě v průběhu správního řízení všechny problematické dokumenty odstranila a rovněž splnila podmínky pro narovnání.

Účastník řízení: **Asociace velkodistributorů léčiv – AVEL, z.s.**

Prvostupňová pokuta: 696 000 Kč
(S0177/2021; PM; 28. 4. 2023; narovnání; compliance)

K porušení ZOHS došlo v dubnu 2016 během členské schůzky AVEL, na níž bylo rozhodnuto, že členové AVEL budou účtovat paušální platbu za cvičné stahování léčivých přípravků z lékáren a za reálné stahování léčivých přípravků z lékáren si členové budou účtovat částku vztaženou na jedno balení léčivého přípravku, a to z obavy zvýšeného objemu jejich stahování z důvodu zavedení tzv. institutu jedinečného identifikátoru.

Podle rozhodnutí Úřadu se jednalo o přijetí zakázaného a neplatného rozhodnutí sdružení soutěžitelů o jiných obchodních podmínkách, jehož cílem bylo narušení hospodářské soutěže a mohlo vést k narušení hospodářské soutěže na trhu velkoobchodní distribuce léčivých přípravků do lékáren na území České republiky. Účastník řízení se v rámci narovnání k nezákonnému jednání přiznal a nepodal proti rozhodnutí rozklad.

Při ukládání pokuty Úřad vycházel ze zákonné sazby maximální výše sankce 10 milionů korun, přičemž zohlednil proaktivní jednání AVEL v průběhu správního řízení. Pokuta byla dále snížena za využití narovnání a předložení efektivního soutěžního compliance programu.

Vertikální dohody

Určování cen pro další prodej v oblasti krmiv pro domácí zvířata

Účastník řízení: **NOVIKO s.r.o.**

Prvostupňová pokuta: 47 775 000 Kč
(S0181/2022; PM 15. 8. 2023; narovnání; compliance)

Soutěžitel NOVIKO v období od 14. 6. 2013 do 17. 8. 2021 stanovoval pro prodej konečným spotřebitelům minimální maloobchodní ceny jím dodávaného zboží, kontroloval dodržování těchto cen odběrateli a vyzýval je k navýšení cen na stanovenou úroveň. Odběratelům, kteří nedodržovali stanovené ceny, hrozil sankcemi, které rovněž v některých případech reálně uplatnil.

Uzavíráním a plněním zakázaných dohod o přímém určení cen pro další prodej soutěžitelem NOVIKO a jeho odběrateli došlo k narušení hospodářské soutěže na území České republiky na trzích krmiv pro psy, krmiv pro kočky a chovatelských potřeb pro domácí zvířata. Dohody byly způsobilé ovlivnit také obchod mezi členskými státy Evropské unie.

Při výpočtu pokuty vzal Úřad v potaz, že soutěžitel NOVIKO dobrovolně ukončil protisoutěžní jednání ihned po provedení místního šetření, sám realizoval nápravná opatření a informoval své odběratele, že si mohou určovat prodejní ceny podle svého uvážení a že sdělované doporučené prodejní ceny představují pouhé nezávazné doporučení. Soutěžitel NOVIKO rovněž nadstandardně spolupracoval s Úřadem, mimo jiné své protisoutěžní jednání popsal, přiznal se k němu a předložil dodatečné, doposud neznámé důkazy, které vedly k odhalení skutečného rozsahu jeho protiprávního jednání. Úřad rovněž zohlednil compliance program soutěžitele, který byl v průběhu správního řízení významně rozšířen a posílen. Pokuta byla na základě těchto okolností podstatně snížena. Další redukce pokuty dosáhl soutěžitel NOVIKO díky splnění podmínek pro narovnání.

Další případy v oblasti krmiv:

Účastník řízení: **EUROBEN, s.r.o.**
Prvostupňová pokuta: 1 066 000 Kč
(S0105/2022; PM 19. 9. 2023; narovnání; compliance)

Účastník řízení: **TENESCO s. r. o.**
Prvostupňová pokuta: 307 000 Kč
(S0106/2022; PM 2. 6. 2023; narovnání; compliance)

Určování maloobchodních cen elektroniky

Účastník řízení: **FAST ČR, a.s.**
Prvostupňová pokuta: 30 228 000 Kč
(S0346/2022; PM 13. 5. 2023; narovnání; compliance)

Společnost FAST ČR je velkoobchodním i maloobchodním prodejcem široké škály produktů v oblastech spotřební elektroniky, hodinek, zahradní techniky, telekomunikačních technologií a dalšího zboží určeného pro domácnosti, kanceláře a profesionály, například značek Sencor, Yenkee, Stell a Fieldmann. Podle zjištění Úřadu tato společnost v období od 8. 12. 2020 do 20. 10. 2021 určovala svým odběratelům z řad maloobchodních prodejců, za jaké minimální ceny musí některé jí distribuované zboží dále prodávat. Společnost FAST dodržování těchto cen jejími odběrateli kontrolovala a v případě nedodržení je prostřednictvím e-mailů vyzývala k navýšení ceny na jí stanovenou úroveň. V důsledku jednání společnosti FAST byla omezena soutěž mezi prodejci jí dodávaného zboží, kteří nemohli předmětné produkty spotřebitelům nabídnout za nižší cenu, než kterou stanovila společnost FAST.

Toto jednání Úřad kvalifikoval jako zakázané dohody o přímém určení cen pro další prodej, jejichž cílem bylo narušení hospodářské soutěže na území České republiky, a to na trzích černé techniky, malých i velkých domácích spotřebičů, IT produktů, telekomunikačních produktů a zboží pro kutily a zahradu. Porušeno bylo nejen české, ale i unijní soutěžní právo.

Úřad výši pokuty snížil za spolupráci soutěžitele, který se k vytykanému jednání přiznal a předložil o něm dobrovolně dodatečné důkazy, které Úřad dosud neměl k dispozici. V rámci řízení pak soutěžitel přistoupil na narovnání, proti rozhodnutí nepodal rozklad a rovněž výrazně posílil svůj soutěžní compliance program.

Omezování cenové soutěže mezi prodejci kuchyňských potřeb

Účastník řízení: **TESCOMA s.r.o.**
Prvostupňová pokuta: 63 952 000 Kč
(S0262/2021; PM 15. 7. 2023; narovnání; compliance)

Podle zjištění Úřadu společnost TESCOMA v období od 3. 12. 2015 do 15. 6. 2021 určovala svým odběratelům minimální maloobchodní ceny, za které prodávali její zboží koncovým spotřebitelům. Odběratelé tedy nemohli zboží prodávat levněji, než určila společnost TESCOMA. Zahájení a trvání obchodní spolupráce s odběrateli podmiňovala TESCOMA právě dodržováním minimálních maloobchodních cen. Prováděla také kontroly dodržování tohoto požadavku a vyzývala odběratele k navýšení cen na stanovenou úroveň.

Úřad tedy rozhodl, že soutěžitel TESCOMA uzavíral a plnil se svými odběrateli zakázané dohody o přímém určení cen pro další prodej, jejichž cílem bylo narušení hospodářské soutěže na trhu skleněných, keramických, stolních a kuchyňských potřeb pro domácnost na území České republiky, přičemž tyto dohody byly způsobilé ovlivnit obchod mezi členskými státy Evropské unie.

Vzhledem k dlouhodobosti protisoutěžního jednání mohla být uložena pokuta výrazně vyšší, Úřad však zohlednil nadstandardní spolupráci ze strany účastníka řízení, zavedení účinného soutěžního compliance programu a splnění podmínek pro narovnání.

Zakázané cenové dohody výrobce batohů TOPGAL

Účastník řízení: **TOPGAL a.s.**
Prvostupňová pokuta: 10 748 000 Kč
(S0219/2021; PM 21. 10. 2023; narovnání)

Soutěžitel TOPGAL stanovoval svým odběratelům v období od 17. 3. 2014 do 18. 5. 2021 pro prodej konečným spotřebitelům minimální maloobchodní ceny jím dodávaného zboží. Dodržováním stanovených cen podmiňoval obchodní spolupráci s odběrateli, kontroloval, zda odběratelé cenovou politiku dodržují a případně je vyzýval k navýšení cen na jím stanovenou úroveň, a to i pod hrozbou sankcí, které v některých případech reálně uplatnil.

Soutěžitel TOPGAL uzavíral a plnil se svými odběrateli zakázané dohody o přímém určení cen pro další prodej, jejichž cílem bylo narušení hospodářské soutěže na trhu školních a volnočasových batohů a aktovek a souvisejících školních potřeb na území České republiky.

Při ukládání sankce Úřad kromě závažnosti protisoutěžního jednání zohlednil skutečnost, že trvalo déle než sedm let. Jako polehčující okolnosti Úřad posoudil dobrovolné ukončení protisoutěžního jednání ihned po provedení místního šetření a informování odběratelů o nezávažnosti stanovených prodejních cen. Společnost TOPGAL dále splnila podmínky pro narovnání, v jehož rámci uznala odpovědnost za spáchaný přestupek, díky čemuž jí byla sankce snížena.

Zneužití dominantního postavení

Závazky společnosti Honeywell

Účastník řízení: **Honeywell, spol. s r.o.**

Závazkové rozhodnutí

(S0527/2020; PM 9. 3. 2023)

Úřad zastavil správní řízení vedené se společností Honeywell ve věci možného zneužití dominantního postavení poté, co se zavázala, že nebude po účastnících certifikačních školení pro získání certifikátu opravňujícího poskytovat službu montáže, kontroly provozuschopnosti, údržby a opravy zařízení elektrické požární signalizace a/nebo evakuačního rozhlasu vyžadovat nákup těchto produktů.

Podmínování účasti na školeních nákupem produktů, které společnost Honeywell zavedla od září roku 2017, vzbuzovalo dle předběžných zjištění Úřadu obavy, že se subjektům, které se zaměřují pouze na kontrolu provozuschopnosti, údržbu a/nebo opravy nebo menší instalace a nemají platný certifikát, zvýší náklady z důvodu nutnosti poskytovat tyto služby subdodavatelsky, nebo dojde k jejich vyloučení či potenciálnímu vyloučení z trhu. Splnění navržených závazků zajistí zachování efektivní soutěže v dané oblasti.

Maření místního šetření

Účastník řízení: **BEKO SPÓLKA AKCYJNA**

Prvostupňová pokuta: 13 651 000 Kč

(V0103/2023; podán rozklad)

Úřad uložil společnosti BEKO SPÓLKA AKCYJNA, která je velkoobchodním prodejcem elektrických domácích potřeb, radiového a televizního zboží a na českém trhu distribuuje zboží značky Beko a Grundig, pokutu za spáchaný přestupek spočívajícího v porušení povinnosti poskytnout součinnost v průběhu šetření na místě prováděném Úřadem v obchodních prostorách jejího odštěpného závodu v Praze.

Přes opakované poučení ze strany inspektorů Úřadu o zákonném oprávnění Úřadu a právech a povinnostech soutěžitelů, společnost BEKO nezajistila bezprostředně po výzvě Úřadu zablokování internetových schránek svých příkazníků na internetové doméně @beko.com, aby s jejich obsahem nemohlo být manipulováno, čímž mohlo dojít ke zmaření účelu šetření na místě. Dále společnost BEKO neumožnila inspektorům v plném rozsahu vykonat jejich oprávnění nahlížet do obchodních záznamů, případně si z nich činit kopie, a neoprávněně se snažila zprostit své povinnosti poskytnout součinnost přenesením odpovědnosti za její splnění na osoby, které pro ni vykonávají obchodní činnost. Naopak tyto osoby jsou ze zákona povinny poskytovat součinnost a porušení této povinnosti pak představuje porušení povinnosti přímo šetřeného soutěžitele. Společnost BEKO nezajistila inspektorům přístup k obchodním záznamům nacházejícím se v e-mailovém účtu jednoho z příkazníků, čímž porušila svou povinnost. Proti rozhodnutí byl podán rozklad a je nepravomocné.

Spojování soutěžitelů

Podmínečné povolení spojení CETIN a Nej.cz

Účastník řízení: **CETIN a.s.**

Rozhodnutí o povolení spojení se závazky

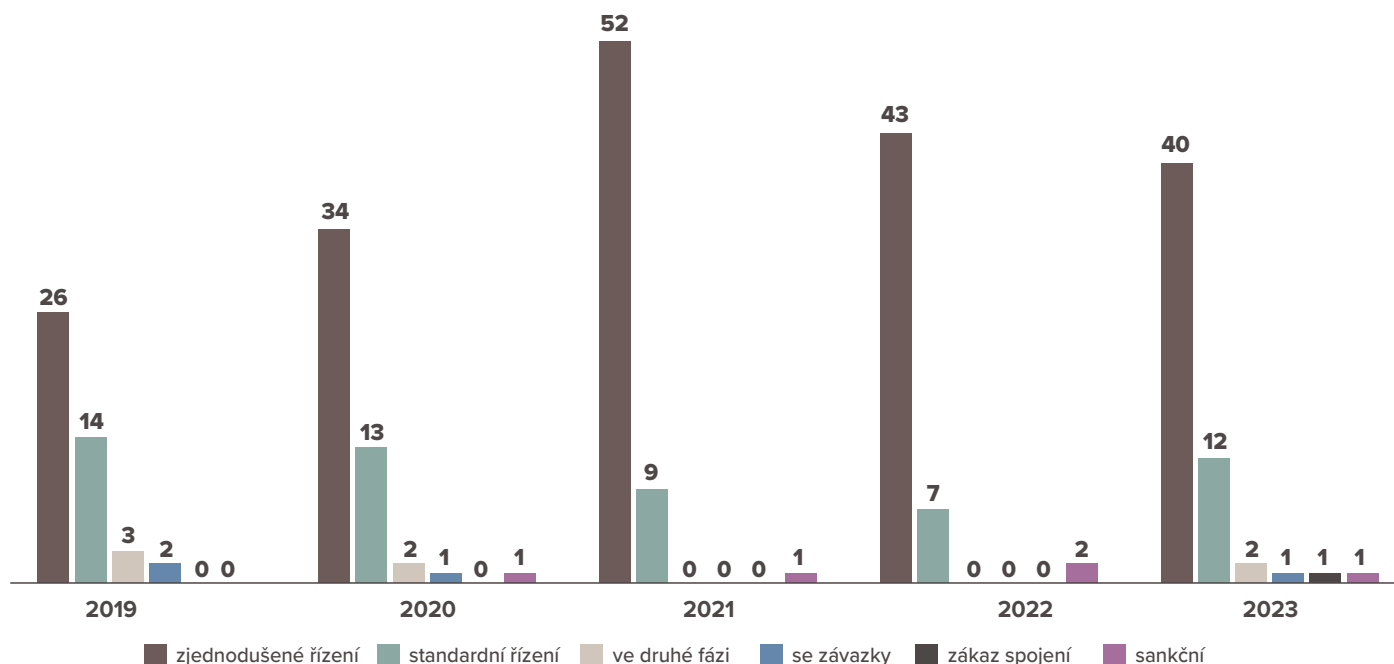
(S0392/2023; PM 10. 11. 2023)

Úřad povolil v rámci tzv. druhé fáze správního řízení spojení soutěžitelů CETIN a.s. a Nej.cz s.r.o., a to pod podmínkou splnění závazků navržených účastníkem řízení k odstranění obav z možného narušení hospodářské soutěže.

V rámci správního řízení Úřad zjistil, že spojení může mít negativní dopady na hospodářskou soutěž na trhu poskytování maloobchodního přístupu k internetu v pevném místě, proto spojení posuzoval detailněji v tzv. druhé fázi správního řízení. Účastník řízení navrhl k odstranění obav z možného narušení hospodářské soutěže řadu behaviorálních závazků, které Úřad uznal za dostatečné.

Soutěžitel CETIN se zavázal, že ve 187 obcích po dobu pěti let zachová svoji velkoobchodní nabídku, nebo vytvoří novou velkoobchodní nabídku vycházející z aktuální nabídky platné k 31. 10. 2023, která umožní poskytování velkoobchodní služby přístupu k síti internet v pevném místě s předáním v centrálním místě. Všem zájemcům bude poskytovat otevřený a nediskriminační přístup k uvedené velkoobchodní nabídce, a to za cenu ve výši ekonomicky odůvodněných nákladů a přiměřeného zisku. Současně bude CETIN investovat do rozvoje pokročilejší technologie ve své síti umožňující poskytování velkoobchodního a maloobchodního přístupu k síti internet v pevném místě minimálně 3,5 miliardy

Graf 4 Spojení soutěžitelů dle typu řízení

Spojení soutěžitelů v roce 2023 podle druhu řízení

standardní řízení	12
řízení ve druhé fázi	2
zjednodušené řízení	40
sankční řízení	1

korun. O plnění závazků musí být každoročně podávána zpráva Úřadu, který bude realizaci závazků vyhodnocovat a kontrolovat.

Zákaz spojení soutěžitelů Česká pošta a První novinová společnost

Účastník řízení: **Česká pošta, s.p.**

Rozhodnutí o nepovolení spojení (S0467/2021); zrušení prvostupňového rozhodnutí a zastavení řízení (R0080/2023; PM 26. 10. 2023)

Úřad dne 14. 10. 2021 obdržel návrh na povolení spojení Česká pošta a části závodu společnosti První novinová společnost a.s., která se zabývá zejména doručováním listovních zásilek konečným adresátům.

V rámci pětiměsíční lhůty po detailním šetření Úřad vydal dne 8. 6. 2023 ve věci správního řízení o povolení spojení prvostupňové rozhodnutí, kterým spojení nepovolil. Úřad

v prvostupňovém rozhodnutí na základě analýzy relevantních trhů a pravděpodobných dopadů spojení na ně, podpořené stanovisky oslovených soutěžitelů, konstatoval, že realizace navrhovaného spojení povede k podstatnému narušení hospodářské soutěže spočívajícímu ve vzniku nebo posílení dominantního postavení České pošty na relevantních trzích doručování zásilek obyčejného psaní a adresného direct mailu na území České republiky, podstatného omezení konkurenčního prostředí na relevantním trhu doručování zásilek neadresného direct mailu na území České republiky a omezení potenciální konkurence na relevantních trzích distribuce předplatného a doručování tiskových zásilek na území České republiky.

Proti rozhodnutí byl podán ze strany České pošty rozklad, o němž rozhodoval předseda Úřadu. V rámci řízení o rozkladu Česká pošta svým podáním vzala návrh na povolení spojení zpět. Po stažení návrhu na povolení spojení předseda Úřadu vydal dne 25. 10. 2023 druhostupňové rozhodnutí, kterým zrušil prvostupňové rozhodnutí Úřadu a řízení o povolení spojení zastavil. Předseda Úřadu nad rámec svého rozhodnutí provedl výklad zákona v otázce týkající se dopadu žádosti o doložení dalších podkladů a důkazů ze strany Úřadu na běh lhůty pro vydání rozhodnutí o povolení spojení soutěžitelů.

Soutěžní advokacie

Úřad nemusí ve všech případech zahájit správní řízení, pokud na jeho vedení není veřejný zájem s ohledem na nízkou míru škodlivého účinku jednání na hospodářskou soutěž. Příklad je pak vyřešen domluvou se soutěžitelem, který zastaví své potenciálně problematické jednání a v případě potřeby o tom informuje další zainteresované subjekty. V roce 2023 Úřad vyřešil mimo správní řízení následující případy:

- Stanovování cen dřevních pelet Klastrem Česká peleta
- Prodej dětského oblečení značky Elodie společností OUTDOORBABY
- Cenová prohlášení sdružení včelařů
- Cenová prohlášení Českomoravského svazu minipivoarů
- Cenová prohlášení v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb
- Diskriminační charakter obecně závazných vyhlášek regulujících provozování hazardu v Liberci a Soběslavi
- Možné zakázané dohody na trhu práce u sdružení cestovních kanceláří a autobazarů

Boj o vysílací práva na český fotbal i lední hokej proběhl pod dohledem Úřadu

Úřad se v letech 2022 a 2023 dlouhodobě zabýval stavem hospodářské soutěže v nejpobulárnějších českých sportech, když posuzoval problematiku prodeje vysílacích práv k fotbalovým i hokejovým ligovým soutěžím. Při posuzování předmětných jednání Úřad vycházel nejen z tuzemských pravidel ochrany hospodářské soutěže, ale i z aktuální hodnotící praxe členských států a Evropské komise.

V oblasti ledního hokeje Úřad šetřil podněty na možná protisoutěžní jednání Asociace profesionálních klubů ledního hokeje, Českého svazu ledního hokeje z.s. a společnosti BPA sport marketing a.s. v souvislosti s centralizací a prodejem tzv. marketingových práv (vysílací, reklamní, osobnostní a jiná práva) k první a druhé nejvyšší české hokejové lize.

Ve vztahu k první nejvyšší hokejové lize, tj. Extralize ledního hokeje, Úřad shledal postoupení marketingových práv ze strany klubů Extraligy na APK LH, tj. jejich centralizaci, za souladnou se soutěžními pravidly. Dospěl přitom k závěru, že u vysílacích práv v rámci této soutěže je centralizace v podstatě nezbytná, a v případě reklamních práv byla postoupena pouze jejich minoritní část. Úřad neshledal, že by výběrové řízení na marketingového partnera, kterému byla postoupena tato práva, bylo v rozporu se zákonem.

Pokud však APK LH postoupí práva (jako celek) marketingovému partnerovi, musí zajistit, aby také marketingový partner postupoval v souladu se soutěžním právem. Po konzultaci

s Úřadem společnost BPA na jaře roku 2023 uskutečnila výběrové řízení na prodej vybraných mediálních práv k Extralize pro období sezón 2023/24 až 2027/28, přičemž došlo k rozdělení práv do jednotlivých balíčků. Tento způsob prodeje i délka postoupení odpovídá pravidlům na ochranu hospodářské soutěže.

Ani v případě druhé nejvyšší hokejové soutěže, tj. 1. české hokejové ligy, neshledal Úřad za protisoutěžní způsob, jakým byla marketingová práva postoupena ze strany klubů 1. ligy na společnost BPA. Ve vztahu k vysílacím právům k 1. lize dospěl Úřad k závěru, že tato práva nemusí být prodávána v rámci transparentního a nediskriminačního výběrového řízení, jelikož je lze považovat za tzv. neprémiová práva.

Dále Úřad v letech 2022–2023 šetřil na podkladě podnětu společnosti SK Slavia Praha – fotbal a.s. možné narušení hospodářské soutěže tím, že Ligová fotbalová asociace, jejíž členové jsou fotbalové kluby účastníci se mužské 1. a 2. fotbalové ligy v České republice, uzavřela se společností Pragosport, a.s., smlouvu o exkluzivním poskytnutí audiovizuálních práv členů LFA za účelem jejich využívání včetně dalšího prodeje bez transparentního otevřeného výběrového řízení a měla záměr prodloužit tuto spolupráci i pro následující sezóny. Společnost Pragosport, a.s., byla přitom exkluzivním odběratelem audiovizuálních práv na obě fotbalové ligy již od roku 2014, kdy je smluvně poskytovala Fotbalová asociace České republiky.

Úřad konstatoval, že považuje za minimální standard zachování zdravého soutěžního prostředí alespoň zajištění přístupu všech potenciálních televizních vysílatelů k poptávce po samostatném balíčku televizních vysílacích práv k ligovým soutěžím v nezávislém, transparentním a otevřeném tendru. Jako nadbytečně omezující hospodářskou soutěž Úřad posoudil opční právo vítěze tendru na nákup audiovizuálních práv pro období dvou let po skončení čtyřleté smlouvy na nákup práv. Po skončení smlouvy by měla být audiovizuální práva k ligovým soutěžím opět soutěžena v transparentních, nediskriminačních a otevřených tendrech.

LFA na podkladě řady konzultací s Úřadem vyhlásila na konci srpna 2023 první výběrové řízení na vybrané balíčky audiovizuálních práv pro sezóny 2024/25 až 2028/29, a to práv na televizní vysílání 1. fotbalové ligy na území České republiky a Slovenska, na tuzemské televizní vysílání 2. fotbalové ligy a práv na streaming 1. fotbalové ligy pro účely kurzového sázení na území České republiky. Soutěže o práva na televizní vysílání byly otevřeny jak licencovaným vysílatelům, tak i zprostředkovatelským a mediálním agenturám, soutěže o práva na streaming pro účely kurzového sázení jak držitelům licencí na provozování hazardních her, tak i mediálním

a zprostředkovatelským agenturám. Následně LFA předpokládá realizovat výběrová řízení ke zbývajícím balíčkům audiovizuálních práv pro vysílání zápasů 1. a 2. fotbalové ligy.

Soutěžní aspekty dohod na trhu práce

Úřad vydal v roce 2023 informační list s názvem Soutěžní aspekty dohod na trhu práce. Publikace se věnuje méně obvyklým druhům protisoutěžních dohod o sjednocení mezd a odměn nebo o nepřebírání zaměstnanců.

Zakázané dohody narušující soutěž nemusí být pouze kartelové dohody o určení cen výrobků nebo o rozdělení trhu. Protisoutěžní dohody mohou mezi sebou uzavřít i zaměstnavatelé, kteří usilují o to, aby jejich zaměstnanci neodcházel ke konkurenci. Dva nejčastější typy protisoutěžního jednání na trhu práce jsou dohody mezi zaměstnavateli o tom, že si nebudou navzájem přebírat zaměstnance (tzv. no-poaching) nebo že si nebudou konkurovat v oblasti mzdových podmínek či dalších zaměstnaneckých benefitů (tzv. wage-fixing).

Snahou Úřadu ve vztahu k trhům práce je aktuálně více upozornit na jejich soutěžní aspekt a rozšířit povědomí odborné i laické veřejnosti v České republice o možném protisoutěžním jednání v této oblasti, především ve formě kartelových dohod mezi zaměstnavateli. Takové jednání může být Úřadem tvrdě potrestáno a zároveň mají poškozené subjekty možnost soukromoprávně žalovat případně vzniklé škody. Úřad se v rámci svých priorit hodlá zaměřit i na šetření dohod typu no-poaching či wage-fixing. První dva konkrétní případy v této oblasti Úřad dokončil již v roce 2023, a to postupem bez zahájení správního řízení.

Druhostupňové rozhodování

Proti prvoinstančním rozhodnutím v oblasti hospodářské soutěže bylo podáno v roce 2023 celkem sedm rozkladů. Vydáno bylo celkem 10 rozhodnutí o rozkladu, přičemž většinou se jednalo o případy zakázaných dohod (3), spojování soutěžitelů (3), problematiku § 19a ZOHS a nesoučinnost při místním šetření. Z osmi meritorních rozhodnutí byl ve dvou případech rozklad zamítnut, v dalších třech bylo rozhodnutí potvrzeno jen z části a část výroků předseda Úřad změnil. Jedno rozhodnutí bylo částečně potvrzeno, v další části pak změněno a ve zbytku zrušeno a vráceno k novému projednání. Ve dvou řízeních předseda Úřadu rozhodnutí zrušil a správní řízení zastavil.

Ve dvou procesních věcech došlo jedenkrát k zastavení řízení o rozkladu a ve druhém případě bylo řízení přerušeno.

Vybrané případy

Potvrzení nové pokuty pro Asociaci jazykových škol

Účastník řízení: **Asociace jazykových škol, z. s.**

Pravomocná pokuta: 5 200 000 Kč
(R0089/2023; PM 6. 11. 2023)

Předseda Úřadu zamítl rozklad Asociace jazykových škol, z. s., proti rozhodnutí prvního stupně o uložení pokuty ve výši 5 200 000 korun za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže. Předseda Úřadu se případem zabýval již podruhé, v listopadu 2022 potvrdil výrok o spáchání protisoutěžního jednání, ale pokutu vrátil Úřadu k opětovnému projednání.

Asociace jazykových škol (dále jen Asociace), která sdružuje přibližně 40 jazykových škol, se dopustila protisoutěžního jednání, když stanovila minimální přípustnou cenu za jednu hodinu výuky cizích jazyků určenou pro výběrová řízení na poskytování služeb jazykového vzdělávání, tuto cenu uveřejnila a uplatňovala vůči svým členům a prosazovala u zadavatelů veřejných zakázek. Asociace stanovovala tímto způsobem ceny nejméně od druhé poloviny roku 2017 a postupně sazby dokonce aktualizovala. Například v roce 2018 museli členové Asociace, kteří se ucházeli o veřejné zakázky, požadovat cenu nejméně 334 Kč za hodinu výuky cizího jazyka, o rok později už Asociace u svých členů vynucovala alespoň 368 Kč. Asociace na svých jednáních pravidelně otázkou cen diskutovala a kontrolovala své členy, aby stanovené sazby dodržovali, a vyzývala je k nápravě.

Vůbec poprvé v historii uložil Úřad pokutu za zakázané rozhodnutí sdružení soutěžitelů na základě obratu členů sdružení za poslední ukončené účetní období. Po předchozím zrušení výroku o pokutě předsedou Úřadu bylo 16. 6. 2023 vydáno nové prvostupňové rozhodnutí, jímž byla sankce, také v důsledku zkrácení délky trvání přestupku, snížena na 5 200 000 korun. Předseda Úřadu se ztotožnil s důvody, pro které Úřad vypočetl pokutu na základě obratu členů sdružení, a nové rozhodnutí v plném rozsahu potvrdil.

Kartel stravenkových společností, pokuta k novému projednání

Účastníci řízení: **Pluxee Česká republika a.s. (dříve pod obchodní firmou Sodexo Pass Česká republika a.s.), Edenred CZ s.r.o. a Up Česká republika s.r.o.**

Skutek potvrzen, pokuty vráceny k novému projednání
(R133/2022; PM 24. 10. 2023)

Předseda Úřadu potvrdil závěry prvostupňového rozhodnutí Úřadu o protisoutěžním jednání společností Pluxee Česká republika a.s. (dříve Sodexo Pass Česká republika a.s.),

Edenred CZ s.r.o. a Up Česká republika s.r.o., v jehož důsledku mohli zákazníci v letech 2004 až 2018 uplatnit při nákupu v obchodních řetězcích maximálně pět kusů papírových stravenek. Ve svém rozhodnutí však v souvislosti s vysokými standardy nastavenými správními soudy v některých částech rozhodnutí upřesnil právní hodnocení a v části o uložení pokuty, která byla v prvostupňovém rozhodnutí stanovena v celkové výši 279 152 000 korun, toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil kvůli některým formálním nedostatkům k novému projednání do prvního stupně.

Předseda Úřadu potvrdil, že uvedené společnosti v období od 1. 5. 2004 do 25. 6. 2018 koordinovaly svoje obchodní podmínky vůči obchodním řetězcům ohledně přijímání stravenek na jeden nákup. Tento postup představoval jednání ve vzájemné shodě, čímž vydavatelé stravenek uzavřeli a plnili zakázanou dohodu narušující hospodářskou soutěž na trhu vydávání, prodeje a odkupu papírových stravenek a služeb s tím souvisejících na území České republiky a která byla rovněž způsobilá ovlivnit obchod mezi členskými státy Evropské unie. Došlo tak k porušení národního i unijního soutěžního práva. Protisoutěžní jednání bylo prohlášeno za zakázané a neplatné.

V souvislosti s uloženými pokutami předseda Úřadu v řízení o rozkladu nezpochybnil způsob výpočtu sankcí či jejich výši, avšak našel nedostatky ve výrocích o pokutách, které se dostatečně neshodovaly s jejich odůvodněním. O výši pokut tak bude Úřad rozhodovat znovu.

Zdvojnásobená sankce pro hlavní město Prahu

Účastník řízení: **hlavní město Praha**

Pravomocná pokuta: 2 402 000 Kč

(R0002/2023; PM 22. 9. 2023)

Dle prvostupňového rozhodnutí Úřadu se hlavní město Praha dopustilo přestupku porušením zákazu obsaženého v § 19a ZOHS. Přestupkové jednání spočívalo v narušení hospodářské soutěže nastavením regulace hazardních her v obecně závazné vyhlášce. Za deklarovaný přestupek Úřad uložil pokutu ve výši 1 274 000 Kč. Při jejím vyměřování nejprve vypočetl v souladu se svou zavedenou správní praxí základní částku pokuty, vycházející ze závažnosti přestupku, jeho délky a koeficientu obyvatel. Následně zvažoval přitěžující a polehčující okolnosti, když zde byla do úvahy vzata recidiva, která vedla ke zvýšení pokuty o 30 %. Tím se Úřad dostal na částku 2 402 000 Kč. Dále Úřad dovodil nutnost uplatnit zásadu absorpce, a to vzhledem k dřívějšímu přestupku, který považoval za spáchaný v souběhu s nyní posuzovaným přestupkem. Díky tomu se Úřad dopočetl k částce 1 274 000 Kč, kterou tedy uložil jako pokutu za nyní posuzovaný přestupek.

Účastník řízení celé prvostupňové rozhodnutí napadl rozkladem, o kterém předseda Úřad rozhodl tak, že v právní otázce viny jej potvrdil, avšak v právní otázce trestu změnil výši pokuty, neboť při přezkumu ex offo zjistil pochybení Úřadu, které byl nucen zkorigovat.

Předseda Úřadu zamítl námitky hlavního města Prahy týkající spáchání přestupku a jeho posouzení ze strany Úřadu. Nesouhlasil však s uplatněním zásady absorpce při výpočtu pokuty. Posuzovaný přestupek podle předsedy ÚOHS nebyl v souběhu s již dříve odstíhanými přestupky. Bylo tedy namísto navýšit pokutu za recidivu. Z prvostupňového rozhodnutí se jasně podává, že Úřad, pokud by neaplikoval absorpci, tak by uložil pokutu ve výši 2 402 000 Kč. Dle předsedy Úřadu je právě tato výše pokuty odpovídající, proto v tomto směru změnil prvostupňové rozhodnutí.

Soudní přezkum

V roce 2023 pokračoval Úřad ve vysoké úspěšnosti při obhajobě svých rozhodnutí před správními soudy, zejména před Nejvyšším správním soudem. Krajský soud v Brně rozhodl v celkem devíti věcech, přičemž v pěti rozsudcích vyslovil správnost rozhodnutí Úřadu a žaloby zamítl, ve čtyřech případech naopak žalobě vyhověl. K soudu bylo podáno dalších devět nových žalob.

Nejvyšší správní soud rozhodl o celkem 14 kasačních stížnostech, přičemž v 10 z nich dal za pravdu ÚOHS. Ve třech případech byl rozsudek kasačního soudu příznivější pro protistranu. V jednom případě pak částečně uspěl ÚOHS a částečně žalobce. Ve dvou dalších případech žalobce svou kasační stížnost zpět. K NSS bylo v roce 2023 podáno dalších sedm kasačních stížností.

Pro úplnost lze ještě doplnit dvě usnesení Ústavního soudu, která odmítla ústavní stížnosti podané ve věci údajně nezákonných zásahů ve vztahu k místním šetřením. Ústavní soud tak opětovně potvrdil přístup Úřadu a správních soudů.

Vybrané případy

Úřad obhájil svoji pravomoc dozoru nad kolektivními správci

V případě uložení pokut Úřadem za zneužití dominantního postavení kolektivním správcům autorských práv **OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s., a INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z.s.**, krajský soud na základě podaných žalob dospěl k závěru,

že účinností zákona č. 102/2017 Sb. (kterým došlo ke změně autorského zákona) byla omezena dozorová pravomoc Úřadu nad činností kolektivních správců, a to tehdy, pokud jde o jednání, na které se vztahuje autorský zákon. Krajský soud konkrétně dovodil, že Úřad nemůže dohlížet na postup při stanovení sazeb autorských odměn účtovaných provozovatelům ubytovacích zařízení, neboť tuto pravomoc má mít dle autorského zákona pouze Ministerstvo kultury. Tento závěr krajský soud postavil zejména na výkladu § 102 odst. 3 autorského zákona a na úvaze, že autorský zákon je lex specialis vzhledem k ZOHS.

Úřad oba rozsudky napadl kasačními stížnostmi, o kterých Nejvyšší správní soud rozhodl rekordně rychle, přičemž se plně ztotožnil s argumentací Úřadu a rozsudky krajského soudu jako nezákonné zrušil.

Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval otázkou, zda novelou autorského zákona provedenou zákonem č. 102/2017 Sb. zákonodárce skutečně zamýšlel změnit dosavadní rozložení kompetencí mezi Úřadem a Ministerstvem kultury a konstatoval, že tato novela žádnou změnu nepřinesla. Ministerstvo je oprávněno vykonávat dohled nad působením kolektivních správců v mezích autorského zákona, což platilo totožně před vydáním této novely i po ní.

Nejvyšší správní soud vysvětlil, že mezi autorským zákonem a ZOHS neexistuje vztah speciality, neboť se jedná o dva předpisy zcela rozdílného zaměření. Na základě tohoto závěru Nejvyšší správní soud taktéž uvádí, že dvojí kontrola plateb autorských odměn nebyla a není vyloučena, neboť

dle autorského zákona a dle ZOHS by každá z kontrol sledovala jiný cíl a došlo by ke zkoumání porušení odlišných zájmů. Kontrola dodržování autorského zákona ze strany Ministerstva kultury tedy nijak nevylučuje kontrolu ze strany Úřadu, zda kolektivní správce nenarušuje hospodářskou soutěž. Nejedná se přitom o porušení zásady ne bis in idem.

Nejvyšší správní soud závěrem konstatuje, že Úřad měl pravomoc prověřovat, zda žalobci jakožto kolektivní správci nezneužili své dominantní postavení v oblasti ochrany hospodářské soutěže, a proto Úřadem vydaná rozhodnutí (prvostupňové i druhostupňové) nejsou nicotná. Věc se tak vrací Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení, kde se soud bude muset žalobami zabývat po věcné stránce, tedy posoudit, zda se vytýkaný přestupek skutečně stal.

Opětovné potvrzení přístupu k loterijním vyhláškám

V roce 2023 Nejvyšší správní soud rozhodl ve věci **město Šumperk** a **statutární město Karlovy Vary**, která shodně brojila kasačními stížnostmi proti rozsudkům Krajského soudu v Brně zamítajícím žaloby měst a potvrzujícím rozhodnutí Úřadu deklarující porušení § 19a ZOHS. Přestupek spočíval ve způsobu regulace provozování loterií ve městech obecně závaznými vyhláškami měst. Nejvyšší správní soud setrval na své již konstantní judikatuře stran této praktiky a potvrdil pravomoc Úřadu pokutovat obce za narušení hospodářské soutěže vydáním obecně závazné vyhlášky. Rovněž byl opakovaně aprobován přístup Úřadu k posouzení porušení dle § 19a ZOHS.

Významná tržní síla

K 1. lednu 2023 nabyl účinnosti zákon č. 359/2022 Sb., jímž došlo k rozsáhlým změnám v zákoně č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle a nekalých obchodních praktikách při prodeji zemědělských a potravinářských produktů, a to především v důsledku nutnosti transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci (dále též „UTP směrnice“).

Směrnice a její transpozice do zákona změnila náhled na všechny základní pilíře dosavadní právní úpravy ochrany dodavatele potravin. Modifikovala vymezení nákupních trhů podléhajících regulaci, koncepci zvláštní odpovědnosti odběratele, ale i skutkové podstaty nekalých obchodních praktik, které lze prostřednictvím zákona ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže postihnout. Okruh 12 až 14 dozorovaných subjektů s významnou tržní silou (největších obchodních řetězců) se rozšířil na několik stovek společností nejen z řad obchodníků, ale i potravinářů či food brokerů, z 11 skutkových podstat zneužití významné tržní síly doprovázených svébytnou generální klauzulí se stalo 22 typů absolutně zakázaných nekalých obchodních praktik, které byly doplněny o další tři praktiky povolené za stanovených podmínek. Z významné tržní síly, nově postavené na koncepci bilaterální vyjednávací síly, se stala regulace významně ovlivňující chod celého zemědělského a potravinového řetězce s cílem zajistit jeho nejslabším článkům férové obchodní podmínky.

Změna právní úpravy nekalých obchodních praktik měla značný dopad nejen na vybrané podnikatelské subjekty v zemědělském a potravinovém řetězci, ale významně rozšířila působnost Úřadu na celý potravinový řetězec od producentů, přes zpracovatele až po velkoobchod a maloobchod.

Dozorová činnost Úřadu se v první polovině roku 2023 zaměřila na metodické vedení všech subjektů na trhu. Úřad nabídl a stále nabízí školení podnikatelům, kteří jsou na těchto trzích aktivní a kteří se doposud novou regulací řídit nemuseli. Mimoto Úřad proškolil členy všech zásadních oborových organizací, které se v České republice vyskytují (členy Potravinářské komory, Agrární komory, členy SOCR,

Sdružení značkových výrobců a další). Úřad dále v uplynulém roce poskytl na individuální žádosti výkladová stanoviska a metodiky k nové právní úpravě. Na webu ÚOHS jsou nyní k dispozici:

- Metodika k výpočtu obratu podniku včetně výpočtu obratu k aliancím
- Stanoviska k výkladu jednotlivých ustanovení ZVTS
- Stanoviska k výkladu procesních ustanovení

V březnu 2023 Úřad vydal nový Informační list k novele ZVTS, prostřednictvím kterého lze získat podrobnější vhled do celé problematiky nekalých obchodních praktik. Proběhly a stále probíhají osobní konzultace s jednotlivci k problematickým aspektům smluvních vztahů. Navázaná spolupráce přispěje k minimalizaci porušení zákona o významné tržní síle.

Strategii proaktivní osvěty a poskytování odborného zázemí Úřad v prvním roce účinnosti novely zákona volil záměrně s cílem eliminovat výskyt nezákonného jednání a zejména minimalizovat náklady firem související s nutností pořídit si odborné právní analýzy u třetích osob a zorientovat se v poměrně obtížné právní úpravě. Intenzivní komunikaci se stakeholdery na trhu nákupu zemědělských produktů a potravinářských výrobků vyhodnotil Úřad jako velmi přínosnou na obou stranách. Navázaná spolupráce může přispět nejen k minimalizaci porušení zákona o významné tržní síle, a tím k úspoře výdajů na straně státu i povinných subjektů, zároveň může významně zvýšit povědomí úředních osob o fungování potravinářského sektoru v praxi. Důležitost a potřebnost popsaných osvětových aktivit Úřadu se také odrazila v pozitivních reakcích odborné veřejnosti.

Ve druhé polovině roku zahájili zaměstnanci Odboru metodiky a kontroly tržní síly plošnou kontrolu dodržování zákona se zaměřením na veškerá potravinářská odvětví, jednalo se přibližně o 20 sektorových šetření. V závěru roku 2023 pak Úřad zacílil své aktivity již více represivně a začal posuzovat uplatňování nekalých obchodních praktik ve smluvních vztazích s obchodními partnery v rámci správních řízení.

Posílení spolupráce a vzájemné asistence při přeshraničním vymáhání zákazu nekalých obchodních praktik

Efektivní ochrana před nekalými obchodními praktikami v potravinovém řetězci je v současné době komplexním problémem, jehož nedílnou součástí je i mezinárodní spolupráce v oblasti prosazování a harmonizace pravidel na ochranu slabší smluvní strany v potravinovém řetězci. Pro účinné prosazování těchto pravidel je proto nutné, aby se Úřad aktivně zapojoval do spolupráce národních dozorových orgánů a dalších iniciativ, které pomáhají řešit případy s mezinárodní dimenzí, a především přispívají k výměně informací a zkušeností ohledně konkrétních témat týkajících se společné zemědělské politiky. Nejdůležitější je v tomto ohledu spolupráce evropských soutěžních úřadů, jiných dozorových autorit a Evropské komise, konkrétně Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž (Directorate General for Competition) v rámci Evropské soutěžní sítě (ECN) a Generálního ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (Directorate General for Agriculture and Rural Development) v rámci sítě dozorových orgánů (UTP Enforcement Network).

Na podzim roku 2023 došlo po několika schůzkách v rámci UTP Enforcement Network k finalizaci pracovního dokumentu k posílení spolupráce a vzájemné asistence při přeshraničním vymáhání zákazu nekalých obchodních praktik (dále jen „Pracovní dokument“), který mimo jiné obsahuje znění doporučení k článku 8 UTP směrnice.

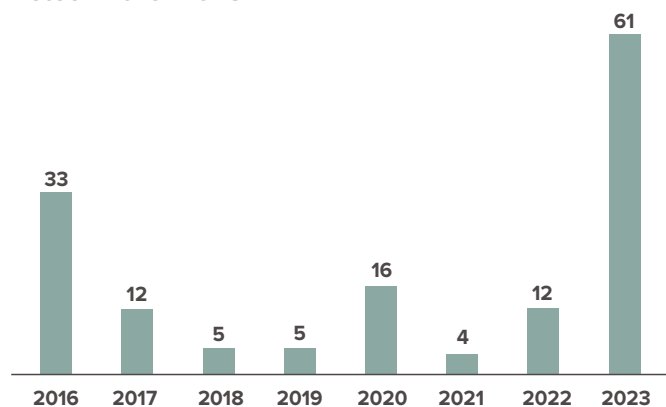
Dokument se v první řadě zabývá definicí přeshraničního případu. Podle UTP Enforcement Network může přeshraniční povaha případu záviset na několika různých kritériích, kupříkladu na místě usazení smluvních stran, rozhodném právu pro smlouvu, účincích nekalé obchodní praktiky nebo na přítomnosti nadnárodních a mezinárodních maloobchodních skupin ve smluvním vztahu.

Obecná shoda mezi členskými státy panuje na definici přeshraničního případu podle místa usazení, kdy odběratel a dodavatel mají sídlo v různých členských státech. Zvláštnostmi jsou pak dle předloženého dokumentu případy, kdy odběratel i dodavatel mají sídlo ve stejném státě a dozorující orgán tohoto státu provádí šetření ohledně jednání s účinky na jeho území. Přeshraniční rozměr zde může být dán například tehdy, jedná-li se o odběratelsko-dodavatelský vztah mezi kupujícím a dodavatelem usazenými v několika členských státech nebo o smluvní vztah s nadnárodní společností.

Statistické údaje v I. stupni v oblasti kontroly významné tržní síly za rok 2023

Počet obdržených podnětů	24
Počet podnětů šetřených z vlastní činnosti	2
Počet obdržených dotazů na výklad zákona	61 souborů dotazů
Počet zahájených sektorových šetření	21
Počet zahájených správních řízení	1
Počet správních řízení ukončených v roce 2023	2
Počet případů vyřešených soutěžní advokací a závazky	1
Počet pokut uložených za nekalé praktiky v oblasti VTS	0
Celková výše pokut uložených za nekalé praktiky v oblasti VTS	0 Kč
Počet pořádkových pokut	0
Celková výše pořádkových pokut	0 Kč

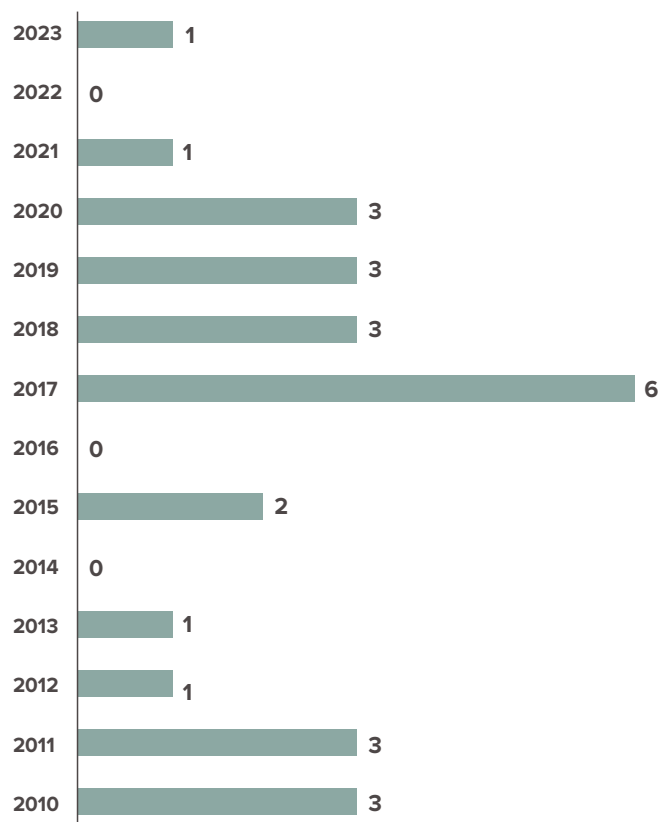
Graf 5 Nárůst žádostí o odborné stanovisko Úřadu v letech 2016–2023

Pracovní dokument také upravuje nástroje, které budou v rámci vzájemné spolupráce využívány, jedná se zejména o: (1) řízení stížností, (2) výstrahy/upozornění, (3) omezené žádosti o podklady a informace a (4) koordinovaný postup.

Prvně navrhovaným nástrojem je řízení stížností, v národních podmínkách se jedná o podávání podnětů. V případě potřeby mohou být podané stížnosti postoupeny dozorujícímu orgánu jiného členského státu. Za tímto cílem se UTP

Graf 6 Správní řízení zahájená v letech 2010–2023

Enforcement Network zavázala definovat společné prvky pro jednotné formuláře pro účely podání podnětu s cílem usnadnit výměnu informací o podnětech mezi příslušnými donucovacími orgány.

Donucovací autority členských států mají dále možnost vydat výstrahu (upozornění) na existenci kauzy či nekalé obchodní praktiky, na jejímž prošetření může mít právní zájem jeden či více členských států. Podstatou výstrah je upozornit ostatní státy, že na jejich území může docházet k podobným podezřelým nekalým obchodním praktikám.

V neposlední řadě se dokument zabývá tzv. omezenými žádostmi o podklady a informace (RRFI). Jedná se o nástroj uplatňovaný vedle obecných žádostí o informace (RFI). K jeho využití dochází tehdy, pokud se jeden dozorující orgán v případě šetření cizozemského subjektu obrací primárně na dozorující orgán jiného členského státu. Čtvrtým nástrojem pro usnadnění spolupráce je koordinovaný postup jednotlivých dozorových autorit. Jde o obecný institut, podle něhož mohou dva nebo více členských států koordinovat svá šetření a vyměňovat si informace.

Vybraný případ

Řetězec MAKRO se zavázal upravit smluvní podmínky ve prospěch svých dodavatelů

Účastníci řízení: **MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o., METRO International AG**

Rozhodnutí o přijetí závazků k odstranění závadného stavu ze dne 27. 3. 2023

(S0419/2019/TS; PM 21. 4. 2023)

V březnu roku 2023 vydal Úřad své druhé prvostupňové rozhodnutí, kterým přijal závazky navržené společností MAKRO Cash & Carry ČR a METRO International (dále také „účastníci řízení“) k odstranění závadného stavu a současně uložil oběma společnostem jejich splnění. Původním rozhodnutím z roku 2021, které bylo zrušeno předsedou Úřadu, byla společnosti MAKRO Cash & Carry ČR uložena pokuta ve výši 83 123 000 Kč a společnosti METRO International pokuta ve výši 316 000 Kč za porušení zákona o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů.

Uvedené společnosti zneužily své významné tržní síly v souvislosti se službami tzv. centrálního zúčtování zajišťovaného pro společnost MAKRO Cash & Carry ČR (dále jen „MAKRO“) společností METRO International (dále jen „METRO“). V období od 1. 10. 2016 do 26. 11. 2019 společnosti sjednávaly se svými dodavateli smluvní podmínky, které vytvářely výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech dodavatelů jakožto slabší smluvní strany.

Způsob nastavení kontraktace účastníky řízení, konkrétně neinformování dodavatelů společnosti MAKRO o existenci a parametrech centrálního zúčtování v rámcové smlouvě a neinformování dodavatelů o smluvních podmínkách společnosti METRO, které měly přímý dopad do ceny zboží dodávaného do obchodního řetězce MAKRO, v podstatě vázalo sjednání jedné smlouvy na druhou. Bez rámcové smlouvy mezi společností MAKRO a jejími dodavateli nešlo využívat základní platformu centrálního zúčtování a bez smlouvy se společností METRO nešlo včas spárovat došlé platby s příslušnou pohledávkou. Dodavatelé také neměli včas informace o ponížení ceny za jimi dodané zboží o platbu odváděnou společností METRO. Dodavatelé museli služby METRO odebrat buď en bloc v balíčku služeb, anebo vůbec. V důsledku technických omezení vytvořených nastavením systému centrálního zúčtování a nutnosti využívání placené služby společnosti METRO docházelo k omezení smluvní volnosti dodavatelů. Dodavatelé nemohli ovlivnit obsah smlouvy o poskytování služeb společností METRO a svobodně se rozhodnout, zda balíček služeb vůbec chtějí využívat, či ne. Nezákonné jednání Úřad prokázal přibližně vůči pěti stovkám dodavatelů.

Namísto vydání sankčního rozhodnutí nakonec Úřad zvolil alternativní ukončení správního řízení spočívající v přijetí závazků. Účastníci řízení navrhli Úřadu závazky, kterými došlo k odstranění závadného stavu. Tyto závazky Úřad vyhodnotil jako dostačující, namísto uložení pokuty závazky akceptoval a zastavil správní řízení. Zcela zásadním a z pohledu Úřadu naprosto nezbytným byl závazek zajistit nastavení systému centrálního placení, aby platební avízo o úhradě faktur za dodávky zboží společnosti MAKRO bylo všem dodavatelům zasíláno společností METRO nejpozději jeden den před připsáním úhrady na účet dodavatele. Takové platební avízo zároveň muselo obsahovat veškeré potřebné informace dokládající platbu a mělo být všem dodavatelům společnosti MAKRO zasíláno zdarma.

Neméně významný byl dále závazek, aby společnost MAKRO v Rámcové dodavatelské smlouvě podrobně stanovila, že platby za dodávky zboží se uskutečňují skrze centrální systém plateb provozovaný třetí společností a jaké parametry případně dílčí procesy tento systém zajišťuje.

Úřad zavázal společnost METRO povinností písemně informovat dodavatele společnosti MAKRO, s nimiž má společnost METRO uzavřenu smlouvu o poskytování svých služeb, že mohou ve stanovené lhůtě smlouvu o službách společnosti METRO písemně vypovědět, a to bez následků pro obchodní vztah dodavatelů se společností MAKRO.

V neposlední řadě se společnost MAKRO zavázala zavést do svých interních předpisů účinný compliance program.

Druhostupňové rozhodování a soudní přezkum v oblasti kontroly významné tržní síly

V roce 2023 nebyl v oblasti kontroly významné tržní síly podán žádný rozklad proti prvoinstančnímu rozhodnutí a nebylo vedeno žádné druhostupňové správní řízení.

V oblasti kontroly významné tržní síly nebyla v roce 2023 podána ke správním soudům žádná žaloba, respektive kasační stížnost. Krajský soud v Brně i Nejvyšší správní soud vydaly v roce 2023 v této oblasti po jednom rozsudku v neprospěch Úřadu. Oba rozsudky se týkaly již poměrně starého případu Kaufland, přičemž soudy se neztotožnily s tzv. absolutním konceptem významné tržní síly. Jednalo se nicméně o výklad původního, nyní již neplatného znění zákona.

Veřejné zakázky

ÚOHS vykonává dozor nad zadáváním veřejných zakázek a koncesí již od ledna 1995. Jeho činnost v tomto smyslu se v současnosti řídí především zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Zákonný rámec dozorové činnosti je transpozicí evropských přezkumných směrnic (směrnice Rady 92/13/EHS a 89/665/EHS),¹ které upravují specifika přezkumného řízení a posilují záruky zásad transparentnosti a nediskriminace při zadávání veřejných zakázek. Dozorová pravomoc ÚOHS spočívá v oprávnění k výkonu dozoru nad dodržováním pravidel stanovených v ZZVZ a zadávacími podmínkami pro zadání veřejné zakázky (včetně koncese, viz § 2 odst. 2 ZZVZ) a pro zvláštní postupy podle části šesté ZZVZ.² V rámci této pravomoci ÚOHS mimo jiné projednává přestupky zadavatelů, ukládá pokuty, nápravná opatření a předběžná opatření. ÚOHS dále vykonává dohledovou činnost dle zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících (dále jen „zákon o veřejných službách v přepravě cestujících“), a rovněž mu byly svěřeny pravomoci související s dodržováním povinností dle zákona č. 360/2022 Sb., o podpoře nízkoemisních vozidel prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a veřejných služeb v přepravě cestujících, a to včetně pravomoci rozhodovat o případných přestupcích při nedodržení těchto povinností. Smyslem výše uvedených zákonů je zajištění volné a svobodné soutěže mezi dodavateli veřejných zakázek (či dopravci ucházejícími se o uzavření smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících v rámci nabídkových řízení) a současně provedení výběru nejvhodnější nabídky transparentním způsobem bez diskriminace dodavatelů či účastníků zadávacího, respektive nabídkového řízení. Rovněž, transparentní a nediskriminační soutěžní prostředí pak ve svém důsledku přináší úspory veřejných financí. V rámci dozoru nad zadáváním veřejných zakázek provádí ÚOHS taktéž kontrolu podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), a to pokud jde o soulad úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek. V neposlední řadě se ÚOHS v oblasti veřejného zadávání výraznou měrou podílí

na osvětové a metodické činnosti. V posledních letech též Úřad rozvíjí spolupráci s akademickou obcí, a to mimo jiné prostřednictvím zajištění vedení předmětu veřejné zakázky na Právnické fakultě Masarykovy univerzity či vedením diplomových prací. Svou angažovaností na poli veřejného zadávání tak ÚOHS neplní pouze roli dozorového, respektive kontrolního orgánu, nýbrž je i subjektem, který díky své aktivitě vyvíjené nad rámec rozhodovací činnosti přispívá ke kultivaci jak zadavatelského, tak dodavatelského prostředí.

Legislativní změny

Nejvýraznější a současně i neočekávanější změnu v uplynulém období představovalo přijetí tzv. „velké“ novely ZZVZ provedené zákonem č. 166/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela ZZVZ“).³ Z pohledu práva veřejných zakázek se jedná o zásadní dokument, k němuž, respektive k jeho následné aplikaci v praxi ze strany ÚOHS a správních soudů, jsou upřeny zraky velké části subjektů, jichž se oblast veřejného zadávání dotýká. Novela ZZVZ řeší některé nejasnosti, které vyvstaly v aplikační praxi, odstraňuje legislativně technické nedostatky textu ZZVZ, zapracovává některé závěry dovozené rozhodovací a judikatorní činností a reaguje na výtky ze strany Evropské komise ohledně nedostatečné transpozice několika pravidel ze zadávacích směrnic do tuzemského právního řádu. Především ale přináší významné odbřemenění a snížení administrativní zátěže na straně zadavatelů i dodavatelů a zjemňuje některá pravidla.

V tomto směru lze kromě jiného vyzdvihnout, že novelou ZZVZ bylo zadavatelům umožněno sdílet ve vztahu k ÚOHS dokumentaci o zadávacím řízení či soutěži o návrh prostřednictvím jejího zpřístupnění v certifikovaném elektronickém nástroji, což pro zadavatele znamená citelnou úsporu času i administrativní zátěže a rovněž tak snížení rizika, že se při stanovené povinnosti dopustí přestupku z důvodu porušení postupů stanovených v ZZVZ.

¹ Ve znění směrnic Rady 92/50/EHS a 2006/97/ES a směrnic Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES a 2014/23/EU.

² Tj. soutěž o návrh a zadávání veřejných zakázek prostřednictvím rámcových dohod a dynamických nákupních systémů.

³ Novela ZZVZ nabyla účinnosti dne 16. 7. 2023.

Na tomto místě rovněž nelze nezmínit, že novela ZZVZ zavedla možnost zkrácení lhůty pro podání námitek proti zadávacím podmínkám, respektive proti podmínkám vztahujícím se ke kvalifikaci, a to až o 72 hodin, což zadavatelům umožňuje v dostatečném předstihu před koncem lhůty pro podání nabídek, návrhů či žádostí o účast disponovat informací o tom, že některý z účastníků zadávacího postupu vnímá zadávací podmínky jako problematické, a současně je zajištěno, že má zadavatel stále prostor na obdržené námítky věcně reagovat.⁴ V souvislosti s novelou ZZVZ dále nelze opomenout ani změny dotýkající se dozoru nad dodržováním ZZVZ, které se nikoli bezvýznamně dotkly činnosti ÚOHS.

Dále lze zmínit například změny týkající se vedení spisu, změny související s výše uvedenou možností zadavatelů poskytnout ÚOHS dokumentaci o zadávacích postupech prostřednictvím certifikovaného elektronického nástroje či nemalé množství změn dotýkajících se agendy ÚOHS na úseku šetření a stíhání přestupků.

Novelu ZZVZ lze bezpochyby hodnotit jako zásadní a rozsáhlou,⁵ nicméně z koncepčního hlediska nepřináší žádné výraznější změny týkající se zásad, principů či základních institutů ZZVZ, na nichž právo veřejného zadávání stojí, a v podstatě tedy smysl a účel práva veřejného zadávání zůstal nezměněn. Vzhledem k tomu, že se aktivity spojené s přijetím a aplikací novely ZZVZ prolínaly činností Sekce veřejných zakázek významně v průběhu celého uplynulého období, bude o tomto právním předpise pojednáno rovněž na několika dalších místech této kapitoly.

Dále je třeba zmínit, že v průběhu roku 2023 nabyla účinnosti část nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 ze dne 14. prosince 2022 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh (dále jen „nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh“),⁶ které dopadá rovněž na oblast zadávání veřejných zakázek. Předmětné nařízení mimo jiné zavádí pro určité situace potenciálně indikující možné narušení vnitřního trhu zahraničními subvencemi oznamovací povinnost účastníka zadávacího řízení či dynamického nákupního systému vůči zadavateli a zadavateli pak stanovuje povinnost odmítnout

v některých situacích nabídku nebo žádost o účast. Přijetí nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh si vyžádalo přípravu návrhu další novely ZZVZ, na jejíž podobě se v průběhu roku 2023 intenzivně podíleli zaměstnanci ÚOHS. Návrh reaguje na pravidla a procesy zavedené v předmětném nařízení, respektive na jejich dopady do procesu zadávání veřejných zakázek tak, jak je v současnosti upraven v ZZVZ. Cílem změn je zejména vyjasnit a stanovit postup zadavatele v návaznosti na požadavky plynoucí z nařízení, případně z jiných přímo použitelných předpisů Evropské unie, a tak zadavatelům usnadnit použití nařízení, zmírnit případné negativní dopady plynoucí z jeho aplikace a rovněž zajistit vnitrostátní dozor nad dodržováním daného nařízení, případně jiných přímo použitelných předpisů Unie.

Z chodu Sekce veřejných zakázek

Nelze začít jinak než konstatováním, že velká část roku 2023 se na Sekci veřejných zakázek nesla zejména ve znamení změn, které do práva veřejného zadávání a rovněž do samotné dozorové činnosti ÚOHS vnesla výše popsaná „velká“ novela ZZVZ. Aktivity Sekce veřejných zakázek byly značně determinovány právě tématy spojenými s interpretací změněných pravidel a jejich následnou aplikací v praxi. Aplikace ZZVZ ve znění této novely bude pro ÚOHS nepochybně představovat výzvu i do budoucna.

V této souvislosti je třeba vyzdvihnout metodickou, podpůrnou a osvětovou činnost ÚOHS, která se v posledních letech stala nedílnou, a ze strany svých adresátů velmi oceňovanou, součástí aktivit ÚOHS v oblasti práva veřejného zadávání a která nabývá stále na intenzitě. Předně je třeba zdůraznit metodické a osvětové aktivity ÚOHS související s přijetím a účinností novely ZZVZ. ÚOHS komunikoval navenek nejvýraznější změny, které novela ZZVZ přinesla, a to mimo jiné prostřednictvím výkladových stanovisek a metodik⁷ zveřejňovaných na svých internetových stránkách, ale rovněž prostřednictvím uspořádání samostatného metodického dne veřejného zadávání zaměřeného speciálně na novelizaci ZZVZ, na který se registrovalo více než 1100 účastníků. Rovněž nelze opomenout, že zástupci Sekce veřejných zakázek se aktivně účastnili odborných akcí, seminářů a konferencí, na nichž byla problematika novely ZZVZ hojně diskutována.

4 V souvislosti s aplikací tohoto institutu umožňujícího zkrácení lhůty pro podání námitek proti zadávacím podmínkám (tj. ustanovení § 242 odst. 5 ZZVZ) zpracoval ÚOHS metodické stanovisko dostupné na internetové adrese <https://uohs.gov.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/vykladova-stanoviska-a-metodiky.html>.

5 Jedná se o první velkou novelu ZZVZ od nabytí jeho účinnosti v roce 2016.

6 Text nařízení viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2560>.

7 Výkladová stanoviska jsou dostupná na internetových stránkách ÚOHS, viz <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/vykladova-stanoviska-a-metodiky.html>.

ÚOHS i v roce 2023 pokračoval v realizaci tzv. metodických dnů veřejného zadávání, které byly již tradičně zaměřeny na vybraná aktuálně palčivá témata z oblasti veřejného zadávání. Kromě již zmíněné novely ZZVZ tak zástupci ÚOHS v rámci metodických dnů podrobně diskutovali a rozebrali témata týkající se například předběžných tržních konzultací, postupů zadavatelů souvisejících se zadáváním veřejných zakázek ve zjednodušeném režimu či prostřednictvím jednacího řízení s uveřejněním a rovněž představili relevantní rozhodovací praxi ÚOHS. Metodické dny jsou již tradičně pořádány online formou a mohou tedy oslovit širokou nejen zadavatelskou veřejnost. V souvislosti s akcemi pořádanými Úřadem pak nelze opomenout ani již druhý ročník mezinárodní Májové konference o veřejných zakázkách, který se těšil vysokému zájmu ze strany zadavatelů, dodavatelů i odborníků na veřejné zadávání. Konference umožnila výměnu informací a názorů z oblasti veřejného zadávání mezi ÚOHS a odbornou veřejností.

V uplynulém období zástupci Sekce veřejných zakázek aktivně vystupovali a přednášeli rovněž na nebývalém počtu jiných konferencí, seminářů, školení či diskusí a v jejich rámci poskytovali metodická doporučení z pohledu dozorového orgánu ve vztahu k výkladu a aplikaci institutů práva veřejného zadávání a prezentovali relevantní rozhodovací praxi ÚOHS a judikaturu správních soudů. Mezi ostatními lze zmínit například značné množství konferencí a jiných druhů setkání se zástupci měst a obcí zaměřených na vhodnou praxi veřejného zadávání s cílem napomoci odstranit nejčastější nešvary při zadávacích postupech tohoto nejpočetnějšího okruhu zadavatelů. Jmenovitě lze zmínit též konference zaměřené na problematiku zadávání veřejných zakázek ve zdravotnictví, a to zejména na téma nákupu léčivých přípravků, které v zadavatelském prostředí stále mocně rezonuje, a k němuž ÚOHS vydal v roce 2022 speciální metodické doporučení, jehož smyslem je poskytnout zadavatelům srozumitelný návod, jak je možno přistupovat k nákupům léků v souladu se ZZVZ.⁸

Kromě zadavatelů a dodavatelů se ovšem zástupci Sekce veřejných zakázek setkávali rovněž s odborníky, stakeholdery a zástupci veřejných institucí, a to nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. V tomto smyslu je namístě vyzdvihnout mimo jiné pravidelná setkávání s kontrolními a auditními orgány, zejména se zástupci Ministerstva financí a Generálního finančního ředitelství, na nichž byly diskutovány aktuální otázky týkající se kontrolní činnosti. Kromě

jiného byla řešena komplikovaná témata týkající se střetu zájmů, zadávání veřejných zakázek v dynamickém nákupním systému či nastavení podmínek pro sociálně a environmentálně odpovědné zadávání, ale též problematika funkčních celků a veřejných zakázek pravidelné povahy nebo posuzování rámcových dohod a tzv. vertikální spolupráce. Tato pravidelná setkání vyústila v průběhu roku v intenzivnější spolupráci v podobě společných konzultací zajímavých typových situací s cílem napomoci jednotnému výkladu relevantních institutů ZZVZ a jejich aplikace. Mezi dalšími lze zmínit též účast zástupců Sekce veřejných zakázek na jednání u kulatého stolu ohledně trestu zákazu plnění veřejných zakázek, kterého se účastnili zástupci z řad neziskových organizací, ústředních správních orgánů, soudů, státního zastupitelství a rovněž advokátů. Obsáhlý přehled vybraných akcí, kterých se zástupci Sekce veřejných zakázek v uplynulém roce účastnili, je uveden na internetových stránkách ÚOHS.⁹

Co se týče další metodické činnosti, ÚOHS v roce 2023 zintenzivnil své aktivity související s vydáváním tematických sborníků rozhodnutí, v nichž jsou stručně a přehledně zpracována vybraná rozhodnutí ÚOHS za poslední dva až tři roky. V průběhu roku tak byly vydány tři kompletně nové sborníky rozhodnutí, a to ve vztahu k veřejným zakázkám z oblasti zdravotnictví, stavebnictví a informačních technologií, a rovněž byl aktualizován již dříve vydaný sborník týkající se veřejných zakázek v dopravě.¹⁰ Cílem této aktivity, na niž se dostalo Úřadu ze strany jejích adresátů mnoha pozitivních ohlasů, je zejména napomoci dobré zakázkové praxi – a to nejen ve vztahu k zadavatelům, ale i ve vztahu k dodavatelům. Již nyní je zřejmé, že dosud vydané sborníky se staly vyhledávanou pomůckou nejen v řadách zadavatelů a plní tak roli důležitého metodického nástroje, jehož prostřednictvím ÚOHS průběžně přispívá ke kultivaci zakázkového prostředí v České republice.

Nelze rovněž pominout, že Sekce veřejných zakázek se v uplynulém roce podílela na zpracování vyjádření v několika řízeních před Soudním dvorem Evropské unie,¹¹ která se týkala žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, a rovněž nepřímo participovala na legislativním procesu, a to prostřednictvím připomínkování návrhů, ať už zcela nových či „pouze“ novelizovaných právních předpisů. Jednalo se

8 Metodické doporučení je dostupné na internetové adrese <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/vykladova-stanoviska-a-metodiky.html>.

9 Dostupné na internetové adrese <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/uskutecnene-akce-v-ramci-metodicke-cinnosti/prehled-vybranych-akci-v-roce-2023.html>.

10 Sborníky jsou dostupné na internetové adrese <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/sborniky-rozhodnuti.html>.

11 Např. ve věci C-28/23, NFŠ, ve věci C-424/23, DYKA Plastics, či ve věci C-652/22, Kolin İnşaat Turizm Sanayi v. Ticaret.

například o uplatnění připomínek k návrhu zákona o kybernetické bezpečnosti, k návrhu zákona o sociálním podniku a dále k návrhu vyhlášky o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele. Zástupci Sekce veřejných zakázek rovněž aktivně participovali na setkáních meziresortní řídicí skupiny Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2022 až 2030. Výsledný výstup, který byl schválen usnesením vlády č. 375, se stal novým strategickým dokumentem vlády České republiky pro zavádění moderních informačních a komunikačních technologií do procesů zadávání veřejných zakázek.

V neposlední řadě je třeba zmínit, že Sekce veřejných zakázek v uplynulém roce obdržela a vyřídila řadu dotazů metodického charakteru a žádostí o výkladové stanovisko. Skutečnost, že se na Úřad se svými četnými dotazy obrací laická i odborná veřejnost stále častěji, přestože ÚOHS není primárně metodickým ani konzultačním orgánem, rovněž není gestorem ZZVZ¹² a současně má velmi omezenou pravomoc poskytovat stanoviska mimo rámec správního řízení, případně šetření podnětu, svědčí o vnímání ÚOHS ze strany veřejnosti jako vysoce důvěryhodné a respektované autority v oblasti veřejného zadávání.

Co se týče samotné dozorové činnosti, ani v roce 2023 ne-rezignovala Sekce veřejných zakázek na již dříve deklarovanou snahu o racionalizaci a důslednou individualizaci rozhodování a s tím související odklon od striktního formalismu. Toto směřování podpořila i samotná novela ZZVZ, v důsledku níž došlo ke zjemnění přílišné tvrdosti některých ustanovení ZZVZ a zejména k posílení doktríny materiálně formálního pojetí přestupku v právu veřejného zadávání. Dá se říci, že obdobně pevné místo zaujal v dozorové činnosti Sekce veřejných zakázek postup spočívající v realizaci různých forem šetření skutečných podmínek a reálné soutěže na relevantních trzích, který slouží ke zjištění skutkového stavu věci. Přestože je provádění takových šetření náročné, bez skutkových zjištění získaných jejich prostřednictvím často nelze rozhodnout, aniž by byly rozptýleny důvodné pochybnosti o stavu věci.¹³ K šetření podmínek na trhu ÚOHS přistupuje zejména v situacích, kdy je třeba zjistit reálný dopad šetřeného postupu zadavatele na soutěž probíhající na relevantním trhu, respektive je třeba zohlednit stav a případná specifika relevantního trhu.

V rámci správních řízení zahájených na návrh pak i v uplynulém roce rezonovalo v dozorové činnosti ÚOHS rovněž téma aktivní legitimace k podání návrhu, respektive námitek. Na

posuzování této problematiky klade ÚOHS důraz, přičemž pečlivě zohledňuje relevantní judikaturu správních soudů.¹⁴

Dílčí kapitolu dozorové činnosti tvoří projednávání a stíhání přestupků. V tomto ohledu je třeba předně zmínit, že na Sekci veřejných zakázek bylo v roce 2023 zahájeno nebyvalé množství řízení o přestupku na základě hromadných podnětů, které ÚOHS obdržel od jednotlivých krajských úřadů v souvislosti s kontrolou hospodaření územních samosprávných celků spadajících do jejich územní působnosti. Předmětem takto zahájených přestupkových řízení byl souhrnně postup měst a obcí související s řádným neplněním uveřejňovacích povinností. ÚOHS pečlivě prováděl individualizaci každého jednotlivého případu a při zohlednění mimo jiné i majetkové situace pachatelů přestupků z řad měst a obcí či celkové hodnoty předmětu plnění veřejné zakázky ukládal pokuty v drtivé většině případů u samé dolní hranice její zákonné sazby. Je ovšem třeba poznamenat, že právě uveřejňovací přestupky tvořily v uplynulém období jednu z nejobjemnějších skupin stíhaných a trestaných přestupků. Tuto skutečnost proto ÚOHS reflektoval v rámci své metodické činnosti, kdy uskutčňoval množství přednáškových a školicích aktivit zaměřených právě na zástupce územních samosprávných celků.

V rámci agendy týkající se projednávání a stíhání přestupků při zadávání veřejných zakázek byl v uplynulém roce pro dozorovou činnost ÚOHS charakteristický nárůst počtu případů týkajících se přezkumu zadávání veřejných zakázek pravidelné povahy. Napadán byl zejména postup zadavatelů při stanovení předpokládané hodnoty tohoto specifického typu veřejných zakázek. Stanovení předpokládané hodnoty nicméně činilo zadavatelům v loňském roce značné potíže rovněž při zadávání veřejných zakázek rozdělených na části.¹⁵

V souvislosti s pravomocí ÚOHS týkající se projednávání přestupků zadavatelů a ukládání pokut je třeba též zdůraznit, že novela ZZVZ přinesla množství změn dotýkajících se právě postupu ÚOHS při šetření, stíhání a trestání přestupků na úseku veřejného zadávání. Mezi jinými změnami lze například vyzdvihnout, že novelou ZZVZ došlo ku příkladu k vypuštění většiny výjimek z aplikace zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“), což ve výsledku znamená, že Úřad musí v řízeních o přestupcích postupovat podle některých ustanovení přestupkového zákona, která byla dříve z aplikace ve věcech veřejných zakázek vyloučena.

¹² Tímto orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj.

¹³ Ve smyslu § 3 správního řádu.

¹⁴ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 48/2013-272 ze dne 30. 5. 2014 či rozsudky Krajského soudu v Brně č. j. 31 Af 54/2012-443 ze dne 9. 4. 2013 a č. j. 30 Af 88/2018-174 ze dne 28. 1. 2021.

¹⁵ Tj. veřejných zakázek ve smyslu § 18 ZZVZ.

Aktivní byl ÚOHS v uplynulém roce i co do výkonu své pravomoci související s prováděním ostatních správních činností, mezi něž patří též výkon kontrolní činnosti podle kontrolního řádu. V rámci kontrolní činnosti bylo Sekcí veřejných zakázek v uplynulém roce zahájeno celkem pět kontrol, z nichž byly všechny ještě v témže roce ukončeny. Kromě toho byly ukončeny rovněž čtyři další kontroly, které byly zahájeny v předchozím roce. Těžiště této aktivity ÚOHS mimo rámec správního řízení nicméně i v roce 2023 spočívalo v provádění šetření na základě podnětů, neboť tento způsob šetření postupu zadavatelů se v praxi ukázal jako výrazně efektivnější, a to mimo jiné i s ohledem na to, že v rámci šetření podnětu a rozhodování o případném zahájení správního řízení z moci úřední jsou již zohledňovány aspekty, jako je například příznivější právní úprava či dopad na ovlivnění soutěže zadávané veřejné zakázky.

V souvislosti s hodnocením roku 2023 lze uzavřít, že ačkoli to byl rok plný výzev, ÚOHS si díky neúnavné a usilovné práci v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek, ale rovněž díky své stále intenzivnější činnosti v metodické oblasti a otevřené komunikaci témat souvisejících s problematikou zadávání veřejných zakázek, upevnil pozici respektované, nezávislé a důvěryhodné autority v oblasti ochrany hospodářské soutěže v rámci veřejného zadávání a svou činností přispíval ke kultivaci zakázkového prostředí v České republice.

Dozor nad veřejnými zakázkami ve výsledcích

Z rozsahu agendy, kterou Sekce veřejných zakázek v roce 2023 řešila, je zjevné, že došlo citelnému nárůstu v celkovém počtu zahájených správních řízení, kdy jich v roce 2023 bylo před Úřadem zahájeno celkem 751, což je o 244 více (o 48,1 %) než v předchozím roce. Nárůst v celkovém počtu zahájených správních řízení je dán jednak nárůstem řízení zahájených na návrh, kdy u správních řízení zahájených na návrh došlo k růstu z 190 na 213 (o 12,1 %) oproti roku 2022 a jednak nárůstem správních řízení zahájených z moci úřední, kdy došlo k nárůstu z 317 na 538 (o 69,7 %) oproti roku 2022.

Ačkoliv došlo k nárůstu správních řízení zahájených na návrh o 12 % oproti předchozímu roku, není tento nárůst způsoben nějakou významnou změnou okolností. Pokračující metodická a edukativní činnosti Úřadu se stejně jako v předchozím období projevila na charakteru pochybení, kdy se zadavatelé oproti předchozím letům dopouštějí nižšího počtu pochybení, jež lze klasifikovat jako triviální; tzn. Úřad nyní, stejně jako

v roce 2022 vede minimum správních řízení zahájených na návrh, jejichž obsahem by byl tento typ pochybení.

S ohledem na charakter řešené problematiky v rámci jednotlivých případů je zřejmé, že v roce 2023, stejně v jako v roce 2022 oproti minulým rokům dlouhodobě roste podíl případů týkajících se skutkově a právně složitých otázek, kdy jsou přezkoumávána potenciální pochybení zadavatelů s vyšší mírou závažnosti, a tedy větším negativním dopadem na soutěžní prostředí.

U správních řízení zahájených z moci úřední došlo v roce 2023 k citelnému nárůstu v počtu zahájených řízení, kdy jich bylo zahájeno celkem 538, což je o 221 více (o 69,7 %) než v předchozím roce. Uvedené navýšení souviselo s nárůstem v počtu obdržených podnětů, které Úřad přezkoumával a na základě kterých následně zahajoval správní řízení. Ačkoli se v uvedeném nárůstu v počtu případů odrazila skutečnost, že Úřad v rámci správních řízení sankcionoval několik stovek zadavatelů za uveřejňovací přestupky, které zahájil na základě podnětů, bylo řešeno rovněž velké množství přestupků, jejichž skutková podstata nespočívala v nedodržení uveřejňovacích povinnostech.

V roce 2023 bylo zahájeno celkem 751 správních řízení, což je o 244 více (o 48,1 %) než v předchozím roce. To představuje nárůst o více jak 230 případů oproti dlouhodobému pětiletému průměru, který činí 515,2 správních řízení.

Z hlediska vývoje v počtu obdržených podnětů k zahájení řízení z moci úřední došlo v roce 2023 oproti roku 2022 k výraznému nárůstu z 619 na 1016 (o 64,1 %) podnětů. Ve srovnání s rokem 2019 je zde nárůst pětinasobný. Jak již bylo uvedeno výše, počet podaných podnětů měl v roce 2023 bezprostřední odraz i ve vysokém počtu zahájených správních řízení z moci úřední, což dokládá výrazný podíl podaných podnětů obsahujících relevantní informace o porušení zákona.

V roce 2023 vyřídil Úřad 947 podnětů, což představuje nárůst o 394 (o 71,2 %) podnětů oproti roku 2022. Uvedený výrazný nárůst byl způsoben velmi vysokým počtem přijatých a následně vyřízených podnětů, v rámci kterých bylo namítáno možné nesplnění uveřejňovacích povinností ze strany zadavatelů. V této souvislosti lze doplnit, že Úřad nadále pokračuje v zavedené praxi spočívající v tom, že v případech, kdy Úřad neshledal důvody pro zahájení správního řízení, zadavateli i pisateli podnětu (je-li Úřadu znám) jsou zasílány odůvodněné výsledky šetření podnětu, v němž je obsaženo právní posouzení vedoucí Úřad k závěru, že nejsou dány důvody pro zahájení správního řízení z moci úřední. Úřad má za to, že uplatňování takového transparentního postupu, kdy je postupováno nad rámec minimálních požadavků

uvedených v právních předpisech upravujících vyřizování podnětů, výrazně přispělo a přispívá ke zvyšování právního vědomí v oblasti zadávání veřejných zakázek a v konečném důsledku vede k efektivnějšímu a rychlejšímu veřejnému zadávání. Ze strany odborné veřejnosti a ze strany dotčených subjektů, zejména pak zadavatelů, je uvedený postup přijímán s velmi pozitivními ohlasy a Úřad bude v této praxi pokračovat.

V roce 2023 došlo k nárůstu počtu vydaných rozhodnutí z 551 na 781 (o 41,7 %). Na uvedený nárůst je nutné nahlížet jednak v kontextu nárůstu v počtu obdržených návrhů na zahájení správního řízení, kdy došlo oproti roku 2022 k nárůstu o 12 % a především v kontextu počtu zahájených řízení z moci úřední, kdy došlo k nárůstu o téměř 70 % oproti předchozímu roku. Příčinou takto dramatického zvýšení v počtech zahájených správních řízení z moci úřední, respektive nárůstu v počtu vydaných rozhodnutí, je šetření velkého množství relevantních podnětů, které Úřad obdržel, na jejichž základě došlo následně k zahájení správního řízení a vydání rozhodnutí.

Při bližším zkoumání jednotlivých výsledků řízení je zřejmé, že korespondují s výše popsaným růstem vydaných rozhodnutí ve věci. V případě rozhodnutí ve věci, kterým bylo uloženo nápravné opatření nebo pokuta, došlo k růstu oproti roku 2022 z 379 na 617 (o 62,7 %) vydaných rozhodnutí. Uvedený růst se výrazně projevil především v případě vydávání příkazů, kdy došlo oproti roku 2022 k růstu z 264 na 502 (o 90,1 %) vydaných příkazů. V případě rozhodnutí ve věci, kterým nebylo shledáno pochybení zadavatele, došlo v roce 2023 oproti roku 2022 k mírnému růstu z 74 na 78 (o 5,4 %) vydaných rozhodnutí, což je dáno především růstem celkového počtu zahájených správních řízení na návrh. V případě rozhodnutí ve věci, kdy nedošlo k věcnému přezkumu postupu zadavatele či objednatele, tj. byly zde dány procesní důvody pro zastavení řízení, došlo oproti roku 2022 k poklesu z 98 na 86 (o 12,2 %) vydaných rozhodnutí, kterým bylo správní řízení zastaveno. Uvedený pokles daného typu rozhodnutí je i přes celkový růst v počtu zahájených řízení na návrh dán mimo jiné skutečností, že se v posledních letech zvýšila kvalita podávaných návrhů a současně pouze v minimální míře dochází k zpětvzetí návrhů, a proto nedochází k zastavování řízení z procesních důvodů v takovém rozsahu jako v minulosti.

V roce 2023 počet vydaných rozhodnutí o předběžném opatření de facto kopíroval nárůst správních řízení zahájených na návrh, kdy se celkový počet vydaných rozhodnutí o předběžném opatření zvýšil z 121 na 148, přičemž počet rozhodnutí o nařízení předběžného opatření se zvýšil ze 103 na 126 a počet vydaných rozhodnutí o zamítnutí předběžného opatření se oproti roku 2022 zvýšil z 18 na 22.

19 dní

Průměrná doba pro vydání rozhodnutí v roce 2023

Průměrná doba pro vydání rozhodnutí v roce 2023 (bez uveřejňovacích příkazů)

42,4 dne

V roce 2023 došlo k výraznému růstu v počtu uložených pokut, a to z 269 na 510 (o 89,6 %). Z hlediska celkové sumy uložených pokut došlo oproti roku 2022 k mírnému růstu ve výši uložených pokut z 11 857 500 Kč na 13 126 000 Kč (o 10,7 %). V případě srovnání pokut, které byly uloženy zadavatelům rozhodnutím – příkazem (a nebyl podán odpor), došlo v roce 2023 z hlediska počtu takto uložených pokut k výraznému růstu z 230 na 471 (o 104,7 %) uložených pokut oproti roku 2022, současně došlo k nárůstu sumy uložených pokut, kdy v roce 2022 byly formou příkazu uloženy pokuty v celkové výši 2 924 500 Kč a v roce 2023 byly uloženy pokuty ve výši 3 192 000 Kč, což představuje nárůst o 9,1 %. V roce 2023 bylo kromě pokut příkazem uloženo dalších 39 pokut v celkové výši 9 934 000 Kč. Ačkoli v roce 2023 bylo uloženo kromě pokut příkazem 39 pokut, což je stejný počet jako v roce 2022, celková suma takto uložených pokut vzrostla z 8 933 000 Kč na 9 934 000 Kč, což představuje růst o 11 %. Přehled nejvyšších pokut je uveden v tabulce v rámci výroční zprávy.

V kontextu činnosti Sekce veřejných zakázek pak ve vztahu k roku 2023 bylo dále vyřízeno celkem 116 dotazů (o 20,1 % více než v předchozím roce), přičemž touto aktivitou je posilována role ÚOHS v rámci osvětové a metodické činnosti v oblasti veřejného zadávání.

V rámci své dozorové pravomoci Úřad rovněž vykonává **kontrolní činnost** podle kontrolního řádu. V roce 2023 Úřad zahájil pět kontrol, přičemž všech pět bylo ve stejném roce rovněž ukončeno. Úřad v rámci těchto ukončených kontrol jednak konstatoval porušení zákona v souvislosti s postupem

zadavatele, který v rozporu s § 2 odst. 3 zákona o zadávání veřejných zakázek v letech 2018 až 2020 poptával právní služby mimo zadávací řízení či bez užití zvláštního postupu dle zákona, ačkoli s ohledem na předpokládané hodnoty jednotlivých veřejných zakázek k tomuto nebyl oprávněn. Obdobně pak Úřad ukončil kontrolu, v jejímž rámci přezkoumával postup zadavatele při pořízení úklidových služeb v objektech zadavatele v letech 2019 a 2020 bez provedení zadávacího řízení či jiného zákonem aprobovaného postupu, přičemž bylo konstatováno, že se s ohledem na předpokládané hodnoty jednotlivých veřejných zakázek dopustil porušení § 2 odst. 3 zákona. Úřad současně v roce 2023 ukončil další čtyři kontroly, které byly zahájeny před rokem 2023.

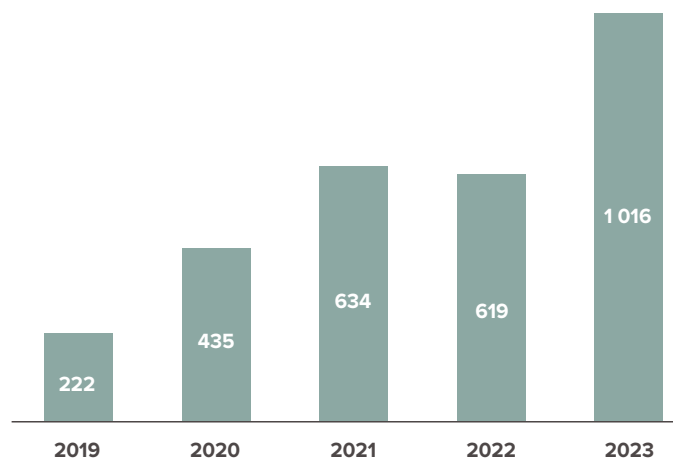
Přehled kontrolní činnosti Úřadu v roce 2023

Počet kontrol zahájených v roce 2023	5
• z toho ukončeno v roce 2023	5
Počet kontrol zahájených před rokem 2023 a ukončených v roce 2023	4
Celkový počet kontrol ukončených v roce 2023	9

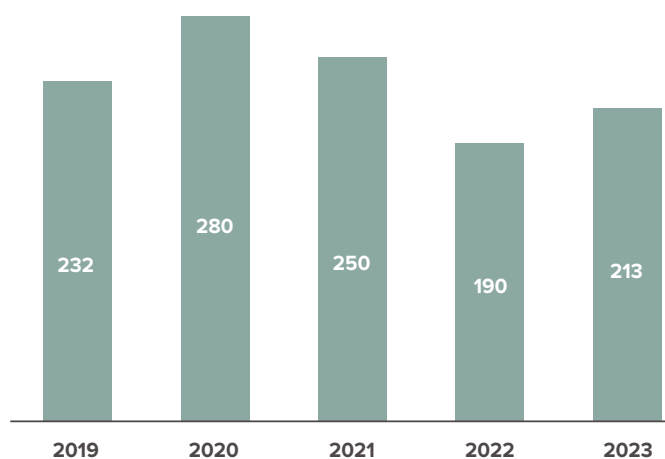
Výsledky kontrol v roce 2023

Nezjištěno porušení kontrolovaného ustanovení	7
Zjištěno porušení kontrolovaného ustanovení	2

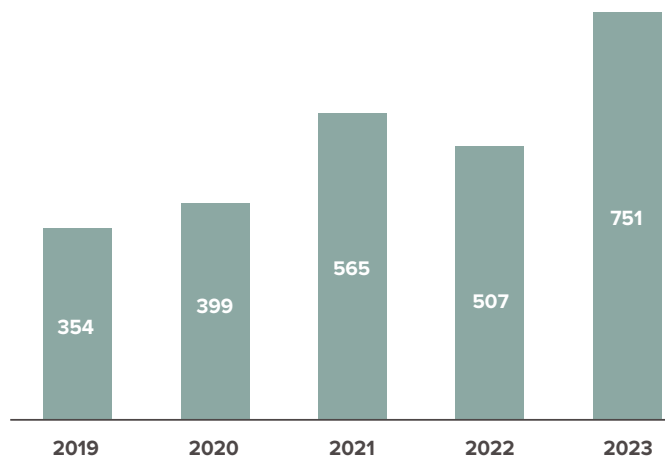
Graf 7 Počet přijatých podnětů

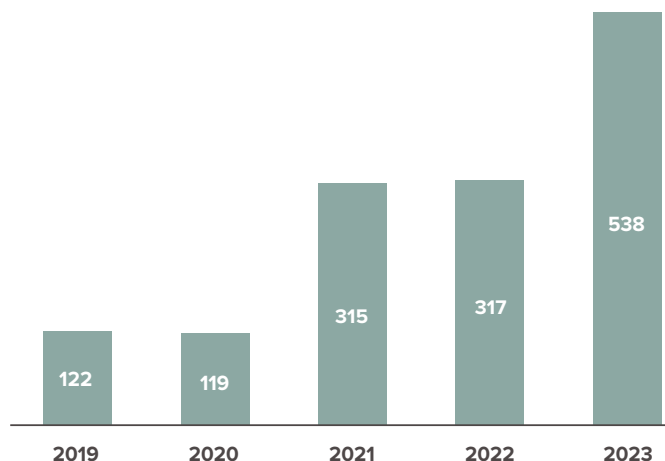
Graf 8 Počet doručených návrhů na zahájení správního řízení

Graf 9 Celkový počet správních řízení zahájených v I. stupni

Graf 10 Počet řízení zahájených z moci úřední

Přehled rozhodovací činnosti v I. stupni v oblasti veřejných zakázek v roce 2023

Podněty	Přijaté podněty	1 016
	Vyřízené podněty ¹⁶	947
Správní řízení	Zahájená správní řízení celkem, z toho	751
	• na návrh	213
	• ex offo	538
	o z toho na základě kontrol	2
Rozhodnutí I. stupně	Vydaná prvostupňová rozhodnutí celkem, ¹⁷ z toho	1 863
	• vydaná rozhodnutí ve věci ¹⁸	781
	• uloženo nápravné opatření, nebo pokuta ¹⁹	617
	o z toho vydáno příkazů ²⁰	502
	• neshledáno pochybení zadavatele ²¹	78
	• procesní důvody ²²	86
	• předběžná opatření	148
	• rozhodnutí o nařízení předběžného opatření	126
	• rozhodnutí o zamítnutí předběžného opatření	22
	• rozhodnutí o zrušení předběžného opatření	0
	• ostatní prvostupňová rozhodnutí ²³	934
Pokuty	Počet uložených pokut ²⁴	510
	Celková výše uložených pokut, ²⁵ z toho	13 126 000 Kč
	• 471 pokut příkazem (nebyl podán odpor)	3 192 000 Kč
	• 39 pokut rozhodnutím	9 934 000 Kč
Náklady řízení	Počet uložených nákladů řízení ²⁶	69
	Celková výše uložených nákladů řízení ²⁷	939 000 Kč
Kauce	Celková výše složených kaucí ²⁸	149 261 595,11 Kč
	Celková výše kaucí propadlých do státního rozpočtu ²⁹	9 465 885,62 Kč

16 Číslo zahrnuje počet vyřízených podnětů v roce 2023, tj. zahrnuje nejen vyřízené podněty z roku 2023, ale i z předchozích období.

17 Číslo zahrnuje počet všech vydaných rozhodnutí v I. stupni v roce 2023 (rozhodnutí ve věci, rozhodnutí týkající se předběžného opatření a všechna ostatní prvostupňová rozhodnutí).

18 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2023, jimiž bylo ukončeno řízení v I. stupni.

19 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2023, v nichž bylo alespoň ve vztahu k části předmětu řízení uloženo nápravné opatření nebo uložena pokuta.

20 Číslo zahrnuje i příkazy, proti nimž byl podán odpor.

21 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2023, kdy došlo k věcnému přezkumu postupu zadavatele či objednatele a nebyly ve vztahu k žádné části předmětu řízení shledány důvody k uložení nápravného opatření či pokuty.

22 Číslo zahrnuje počet všech rozhodnutí vydaných v roce 2023, kde z různých důvodů nedošlo k věcnému přezkumu postupu zadavatele/objednatele.

23 Číslo zahrnuje počet všech ostatních rozhodnutí vydaných v roce 2023 v průběhu vedeného řízení na I. stupni nebo v souvislosti s ním jako například stanovování lhůt pro provedení úkonů účastníků řízení, rozhodování o námitce podjatosti, rozhodování o účastenství v řízení, ustanovování znalců a rozhodování o znalečném, rozhodování o odmítnutí žádosti o nahlédnutí do správního spisu apod.

24 Číslo zahrnuje počet případů, kdy došlo k uložení pokuty příkazem

nebo rozhodnutím vydaným v roce 2023 v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, je pokuta započítána jen jednou. Jestliže byla pokuta uložena v I. stupni a následně zrušena ve II. stupni, tato pokuta se do tohoto údaje nezapočítává.

25 Číslo zahrnuje finanční objem všech pokut uložených v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, je pokuta započítána v roce 2023 jen jednou. Jestliže byla pokuta uložena v I. stupni a následně zrušena v II. stupni, tato pokuta se do tohoto údaje nezapočítává.

26 Číslo zahrnuje počet případů, kdy uložení náhrady nákladů řízení rozhodnutím vydaným v roce 2023 v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, jsou náklady řízení započítány v roce 2023 jen jednou. Jestliže byly náklady řízení uloženy v I. stupni a následně zrušeny ve II. stupni, tyto náklady řízení se do tohoto údaje nezapočítávají.

27 Číslo zahrnuje finanční objem všech nákladů řízení uložených rozhodnutím vydaným v roce 2023 v I. stupni; byla-li věc řešena na I. stupni opakovaně, jsou náklady řízení započítány v roce 2023 jen jednou. Jestliže byly náklady řízení uloženy v I. stupni a následně zrušeny ve II. stupni, tyto náklady řízení se do tohoto údaje nezapočítávají.

28 Číslo zahrnuje celkovou výši kaucí, které byly složeny na účet Úřadu v roce 2023; údaj se neváže jen k řízením zahájeným v roce 2023.

29 Číslo zahrnuje finanční objem kaucí, které v roce 2023 propadly do státního rozpočtu; údaj se neváže jen k řízením zahájeným v roce 2023.

Nejčastější zjištěná pochybení zadavatelů při zadávání veřejných zakázek

Z hlediska poměrného zastoupení byly v roce 2023 nejčastěji přezkoumávány veřejné zakázky v oblasti stavebnictví (obecně), informačních technologií, zdravotnictví, v menším počtu pak telekomunikací, dopravy a odpadového hospodářství. Co se týče kategorie zadavatelů, nejčastěji jsou předmětem přezkumu veřejné zakázky zadávané obcemi a městy, zdravotnickými zařízeními, ministerstvy a kraji nebo subjekty působícími v oblasti správy a výstavby dopravní infrastruktury. Z hlediska zastoupení oblastí veřejných zakázek, v jejichž rámci byl nejčastěji realizován přezkum, jakož i z hlediska kategorie zadavatelů nedošlo ani v roce 2023 k výraznějším změnám v zastoupení. V této souvislosti lze uvést, že v roce 2023 nenastala žádná okolnost, která by zásadním způsobem ovlivnila výkon dozoru, respektive subjekty či oblasti, které jsou uvedeným výkonem dozoru dotčeny. V souvislosti s výkonem dozoru lze ovšem uvést, že Úřad v roce 2023 pokutoval dosud nejvyšší počet zadavatelů z řad měst a obcí za nesplnění uveřejňovacích povinností. Ačkoliv se nejedná o nejzávažnější pochybení, jedná se rozhodně o nejčastější pochybení zadavatelů, a proto Úřad v dané oblasti plánuje v roce 2024 posílit své edukační a metodické aktivity.

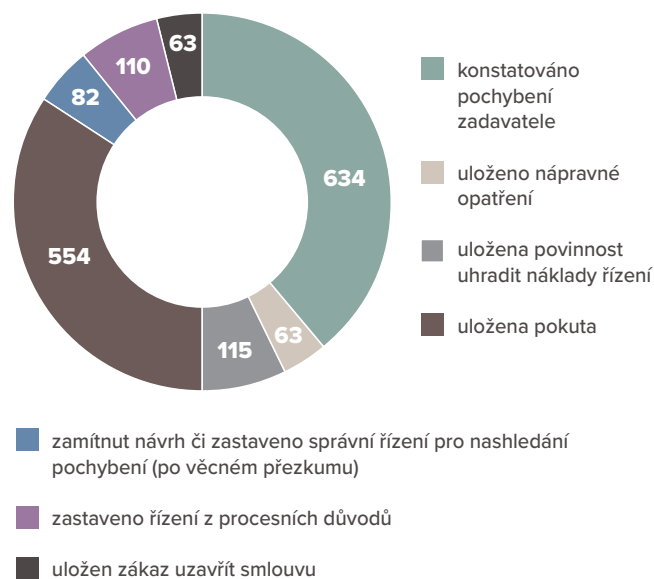
Mezi nejčastější pochybení zadavatelů, která Úřad při výkonu dozoru nad zadáváním veřejných zakázek zjistil, spadá:

- neurčitě, nejednoznačně či diskriminační vymezení zadávacích podmínek, případně nepřiměřenost zadávacích podmínek vymezených zadavatelem, včetně požadavků na kvalifikaci;
- výběr dodavatele, který nesplnil podmínky účasti (z oznámení o výběru dodavatele není zcela zřejmé, že došlo k prokázání kvalifikace apod.);
- vyloučení dodavatele v rozporu se zákonem, respektive zadávacími podmínkami (v rozhodnutí o vyloučení nejsou v potřebné míře detailu uvedeny skutečnosti, na jejichž základě zadavatel rozhodnul o vyloučení konkrétního dodavatele; případně tyto důvody nemají svůj odraz ve stanovených zadávacích podmínkách);
- nesplnění uveřejňovacích povinností.

Přehled nejvyšších pokut uložených v roce 2023

Spisová značka	Zadavatel	Výše pokuty v Kč
S0500/2022	Karlovarský kraj	2 700 000
S0550/2022	Centrum kardiologické a transplantční chirurgie Brno	1 500 000
S0120/2023	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze	1 000 000
S0164/2023	Ředitelství silnic a dálnic ČR	500 000
S0448/2023	Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	500 000
S0133/2023	město Moravská Třebová	400 000
S0511/2022	obec Kuželov	250 000
S0301/2023	město Lom	180 000
S0098/2023	Správa železnic, státní organizace	150 000
S0173/2023	městská část Praha 3	150 000
S0389/2023	Domov pro seniory Ďáblice	150 000

Graf 11 Statistika četnosti řešených právních otázek ve výročních rozhodnutích a příkazů vydávaných v I. stupni v roce 2023

Vybrané případy

Poskytování služeb ekonomicko-technického poradenství souvisejícího s přípravou budoucí koncepce mýtného systému v České republice

Zadavatelé: **Česká republika – Ministerstvo dopravy a Státní fond dopravní infrastruktury**

Zrušeny úkony zadavatelů spojené s hodnocením nabídek (S0121/2023/VZ; PM 14. 7. 2023)

V řízeních zahájených na základě dvou návrhů a následně spojených do společného řízení se ÚOHS zabýval otázkou, zda zpráva o hodnocení nabídek obsahuje povinnou náležitost dle § 119 odst. 2 písm. d) bod 1. ZZVZ, tj. hodnocené údaje z nabídek odpovídající kritériím hodnocení, a to v dostatečném detailu, který je nezbytný pro možnost přezkoumání, zda zadavatel hodnotil nabídky v souladu se stanoveným způsobem hodnocení a zda přidělené bodové ohodnocení skutečně odpovídá hodnoceným údajům. Hodnocení bylo provedeno metodou Best Value Approach, přičemž dílčímu kritériu hodnocení „Nabídková cena“ byla přiřazena váha 30 % a zbývajícím nepočitatelným dílčím kritériím hodnocení váha v součtu 70 %.

ÚOHS dospěl k závěru, že zadavatel nedodržel pravidlo stanovené v § 119 odst. 2 písm. d) bod 1. ZZVZ v návaznosti na zásadu transparentnosti zakotvenou v § 6 odst. 1 ZZVZ, když zpráva o hodnocení nabídek neobsahovala transparentní popis hodnocení nabídek v rámci nepočitatelných dílčích kritérií hodnocení „Odborná úroveň“, „Identifikace a řízení rizik“ a „Přidaná hodnota (Invence dodavatele)“, neboť ze zprávy o hodnocení nabídek nebylo zřejmé, jaké konkrétní údaje odpovídající výše uvedeným dílčím kritériím hodnocení byly obsaženy v nabídkách účastníků zadávacího řízení, v důsledku čehož nešlo ověřit, zda popisy hodnocení údajů z nabídek v jednotlivých kritériích hodnocení a srovnání hodnot získaných při hodnocení v jednotlivých kritériích hodnocení, stejně tak jako výsledek hodnocení nabídek, obsažené ve zprávě o hodnocení nabídek odpovídají skutečnosti. ÚOHS proto shledal postup zadavatele při hodnocení nabídek nepřezkoumatelným, a tudíž netransparentním.

ÚOHS zdůraznil, že pro dodržení zásady transparentnosti je nezbytné, aby veškeré úkony, jež zadavatel v celém průběhu zadávacího řízení učiní, byly zpětně ověřitelné, tj. přezkoumatelné. Zvláště důležitý je důkladný popis postupu zadavatele u nepočitatelných kritérií hodnocení, což klade zvýšené nároky na zadavatele, který musí být schopen popsat způsob hodnocení nabídek dle jednotlivých dílčích kritérií, aby byl výběr ekonomicky nejvýhodnější nabídky zpětně přezkoumatelný.

Zajištění digitalizace stavebního řízení (DSŘ)

Zadavatel: **Česká republika – Ministerstvo pro místní rozvoj**

Zadávací řízení zrušeno

(S0321/2023/VZ; PM 20. 11. 2023 – potvrzeno R0129/2023/VZ)

V řízení zahájeném na návrh Úřad posuzoval zákonnost několika zadávacích podmínek a rovněž soulad postupu zadavatele se ZZVZ při prodlužování lhůty pro podání nabídek v návaznosti na vysvětlení zadávací dokumentace. Předmětem veřejné zakázky bylo vytvoření souboru informačních systémů pro zajištění digitalizace stavebního řízení. V případě zadávacích podmínek týkajících se vymezení požadavků zadavatele na použití standardního software a vymezení podmínek průběhu akceptačního řízení Úřad shledal důvody pro uložení nápravného opatření v podobě zrušení zadávacího řízení.

Zadavatel v šetřeném zadávacím řízení obecně připustil využití standardního software pro plnění veřejné zakázky, avšak jeho použití podmínil svým souhlasem uděleným až po uzavření smlouvy na plnění veřejné zakázky, aniž by současně předem vymezil jasná kritéria, podle kterých bude tento souhlas udělen. Takový postup však způsobuje netransparentnost zadávacích podmínek, respektive tvoří překážku v hospodářské soutěži. Dodavatelům nemůže být zřejmé, jakým způsobem mají za takto nastavených podmínek svoji nabídku zpracovat, aby vyhověla požadavkům zadavatele, které tento odmítl předem specifikovat, a zároveň, aby byli schopni svoji nabídku s ohledem na možnost či nemožnost užití jimi zvoleného řešení (standardního software) relevantním způsobem ocenit. ÚOHS proto dospěl k závěru, že zadavatel nedostal své zákonné povinnosti stanovit zadávací podmínky v podrobnostech nezbytných pro účast dodavatelů v zadávacím řízení, tedy stanovit zadávací podmínky jednoznačným způsobem, aby z jejich obsahu byly všem potenciálním dodavatelům zřejmé požadavky zadavatele a nároky jím kladené na zpracování nabídky.

Zadavatel rovněž stanovil harmonogram závazných termínů plnění dílčích výstupů, přičemž tyto termíny měly současně zahrnovat i provedení akceptačního řízení ze strany zadavatele. Zadávací podmínky však neobsahovaly vymezení délky akceptačního řízení ze strany zadavatele. Zadavatel tedy nestanovil termíny pro předání plnění jednotlivých částí veřejné zakázky dodavatelem zadavateli k zahájení akceptačního řízení, ani maximální reakční dobu zadavatele v rámci akceptačního řízení, ačkoliv rozhodné termíny stanovené v harmonogramu plnění nutně vždy závisí i na délce akceptačního řízení, která nebyla v zadávacích podmínkách upravena. ÚOHS přitom akcentoval, že doba plnění (včetně

termínů stanovených pro plnění dílčích částí veřejné zakázky) je jedním ze zásadních faktorů, který všichni dodavatelé zvažují jako jedno z východisek při sestavování své nabídky a při rozhodování dodavatelů o účasti v zadávacím řízení. ÚOHS proto dospěl k závěru, že zadavatel nedostal své zákonné povinnosti stanovit zadávací podmínky v podrobnostech nezbytných pro účast dodavatelů v zadávacím řízení, když ze zadávacích podmínek nebylo zřejmé, v jakých lhůtách bude zadavatel povinen akceptovat dodavatelem předložené výstupy v průběhu akceptačního řízení a dodavatelé tak objektivně nemohli v zadávacím řízení připravit nabídku, neboť nebyli schopni vyhodnotit, zda budou moci realizovat plnění v termínech stanovených v závazném harmonogramu plnění.

Toyota Hilux – komplexní zabezpečení AOT

Zadavatel: **Česká republika – Ministerstvo obrany**
Správní řízení v části zastaveno, neboť části návrhu nepředcházely včas podané námitky, ve zbývajících částí návrhu zamítnut
(S0610/2022/VZ; PM 7. 6. 2023 – potvrzeno R0049/2023/VZ)

ÚOHS se v řízení zahájeném na návrh zabýval především otázkou, zda vybraný dodavatel splňuje kritéria technické kvalifikace dle § 79 odst. 2 písm. d) ZZVZ. Navrhovatel měl mimo jiné za to, že vybraný dodavatel nedisponuje požadovanou opravárenskou a servisní kapacitou umožňující provádět službu na minimálně čtyřech servisních místech umístěných na území ČR, respektive pokud takovou kapacitou disponuje, pak pouze prostřednictvím poddodavatelů, které však nikterak neidentifikoval, a tedy neprokázal, že by servisními body disponoval.

ÚOHS dospěl k závěru, že vybraný dodavatel tuto část technické kvalifikace prokázal způsobem, který u zadavatele nezakládal důvod k pochybnostem, když předložil požadované čestné prohlášení obsahující seznam technického vybavení a rovněž adresy jednotlivých servisních bodů, což ještě následně na výzvu zadavatele dále objasnil. ÚOHS odmítl názor navrhovatele, že vybraný dodavatel měl označit další poddodavatele. Poddodavatelem je totiž pouze osoba, která se na plnění veřejné zakázky fakticky aktivně a vědomě podílí. Dle ÚOHS nelze automaticky konstatovat, že pouze skutečnost, že dodavatel při své činnosti nedisponuje vlastním vybavením nebo vlastními prostory, činí z každého subjektu, který takovým vybavením nebo takovými prostory disponuje a uzavře s dodavatelem smlouvu, jeho poddodavatele, případně dodavatele. V opačném případě by ad absurdum byl poddodavatelem fakticky každý, kdo dodavateli dodá jakoukoliv dílčí dodávku či službu, která bude použita pro realizaci veřejné zakázky, tedy i dodavatel cihel či sanity na stavbu, či dodavatel energií.

Poskytování mobilních telekomunikačních služeb 2022 + II

Centrální zadavatel: **Česká republika – Ministerstvo financí**
Zamítnutí návrhu dle § 265 písm. a) ZZVZ
(S0214/2023/VZ; PM 18. 8. 2023 – potvrzeno R0078/2023/VZ)

V řízení zahájeném na návrh Úřad posuzoval, zda centrálním zadavatelem stanovené „zastropování“ jednotkových cen většiny poptávaných mobilních telekomunikačních a datových služeb bylo učiněno v souladu se ZZVZ.

ÚOHS předně konstatoval, že je právem zadavatele, aby v rámci zadávacích podmínek reflektoval své finanční možnosti a prostředky, které je ochoten a schopen za dodávané plnění vynaložit. Obecně nelze tedy postup zadavatele, kdy tento ve vztahu k poptávanému předmětu plnění stanoví horní finanční hranici, za kterou je ochoten dodávané plnění odebírat, považovat za nesouladný se ZZVZ. Úřad dospěl k závěru, že uvedené je plně aplikovatelné právě i v šetřeném případě, kdy trh mobilních a datových služeb je specifický nejen co do struktury dodavatelů, ale i samotných služeb. Centrální zadavatel a ostatní pověřující zadavatelé totiž poptávají služby, které mohou být poskytovány izolovaně bez vazby na další poskytované plnění, přičemž jejich skladba se bude odvíjet od aktuálních potřeb jednotlivých zadavatelů. Uvedl-li tedy centrální zadavatel v rámci zadávacích podmínek předpokládaný objem poskytovaných služeb v kontextu měsíčního, případně ročního, plnění a toto předpokládané plnění požadoval rovněž ocenit (při zohlednění požadavku maximálních cen) pro účely hodnocení nabídek, shledal ÚOHS takový postup za srozumitelný a souladný se ZZVZ, neboť dodavatelé byli předem seznámeni s očekávaným množstvím odebíraného plnění a pro účely hodnocení se tak jednalo o ocenění modelového příkladu. V právě popsaném kontextu by pak nedávalo smysl stanovit maximální cenu za celý model, neboť by nic nevypovídalo o skutečné výši konečné platby zadavatele za odebírané plnění. Stanovit maximální hranice nabídkových cen má pro zadavatele ekonomický smysl toliko k jednotlivým službám, které mohou být samostatně poptávány.

Úřad dále konstatoval, že neučinil-li centrální zadavatel součástí smluvních podmínek inflační doložku či jiný mechanismus, který by reagoval na růst cen elektrické energie (v důsledku války na Ukrajině), není takový postup rozporný se ZZVZ. Je vždy na zadavatelích, zda k zakotvení takových mechanismů přistoupí, či nikoli (zejména s přihlédnutím k jejich reálným finančním možnostem). Neučiní-li tak, jedná se toliko o jejich obchodní rozhodnutí.

Zajištění služeb servisu a údržby elektro – silnoproud/slaboproud (telematika) na jednotlivých úsecích dálnic ČR

Zadavatel: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**

Pokuta 500 000 Kč

(S0164/2023/VZ; PM 18. 8. 2023 – potvrzeno R0088/2023/VZ)

ÚOHS v řízení o přestupcích posuzoval zákonnost postupu zadavatele, který úplatně pořizoval postupem mimo režim ZZVZ na základě pravidelně uzavíraných smluv od různých dodavatelů služby spočívající v údržbě silnoproudých a slaboproudých zařízení na jednotlivých úsecích dálnic ČR. Zadavatel hájil svůj postup tím, že samotná údržba dálnic je v kompetenci jeho celkem 19 specializovaných pracovišť, tzv. Středisek správy a údržby dálnic, která jsou provozními jednotkami s funkční samostatností při zadávání jednotlivých veřejných zakázek.

Úřad na základě provedených důkazů konstatoval, že v posuzovaném případě zadavatel nemá nastaveny vnitřní mechanismy pro nezávislé zadávání veřejných zakázek malého rozsahu ze strany jednotlivých specializovaných pracovišť tak, aby splňovaly požadavky dostatečné samostatné administrativní struktury, která bude mít zadávání veřejné zakázky na starosti a bude za toto odpovídat. Ze zadavatelem poskytnutých vyjádření a dokumentů nevyplývala taková funkční samostatnost jednotlivých specializovaných pracovišť, která by jim dávala právo veřejné zakázky poptávat, zadávat a obecně o nich rozhodovat samostatně. Zadavatel proto nebyl oprávněn zadávat jednotlivé veřejné zakázky v režimu odpovídajícím předpokládané hodnotě jednotlivých zakázek na úrovni specializovaných organizačních pracovišť, nýbrž byl povinen sečíst předpokládanou hodnotu plnění pro všechna související plnění a zadávat veřejnou zakázku v odpovídajícím zákonném režimu. ÚOHS výpočtem zjistil, že předpokládaná hodnota každé z předmětných veřejných zakázek přesahovala limit pro veřejnou zakázku malého rozsahu, přičemž dovedil povinnost zadavatele zadávat každou z uvedených zakázek v režimu ZZVZ. Jelikož tak zadavatel v daném případě neučinil, ÚOHS konstatoval, že se zadavatel dopustil pokračování ve dvou přestupcích.

Zajištění ICT odborné role 36

Zadavatel: **Státní pokladna Centrum sdílených služeb**

Návrh zamítnut

(S0350/2022/VZ; PM 6. 2. 2023 – potvrzeno R0165/2022/VZ)

Předmětem správního řízení zahájeného na návrh bylo posouzení námitek směřujících proti zadávacím podmínkám dílčí veřejné zakázky zadávané v dynamickém nákupním systému. Podle navrhovatele nebyl zadavatel v šetřené věci oprávněn uzavřít smlouvu, neboť se de facto jednalo o rámcovou

dohodu, kterou lze podle § 131 odst. 2 ZZVZ uzavřít toliko v zadávacím řízení, což dynamický nákupní systém není.

Dle ÚOHS je podmínka stanovená v § 131 odst. 2 ZZVZ splněna i v situaci, kdy k uzavření smlouvy rámcového charakteru dojde v rámci dynamického nákupního systému. Jakkoliv je dynamický nákupní systém institutem, který sám o sobě zadávacím řízením není, je třeba mít na paměti, že v souladu se ZZVZ probíhá zadávací řízení i v takovém případě, konkrétně při zavádění dynamického nákupního systému. Jestliže je tedy dynamický systém v souladu se ZZVZ zaveden prostřednictvím zadávacího řízení a následně v rámci zavedeného dynamického nákupního systému je uzavřena smlouva s rámcovým charakterem, respektive rámcová dohoda, je dle přesvědčení ÚOHS podmínka provedení zadávacího řízení ve smyslu § 131 odst. 2 ZZVZ splněna.

ÚOHS dovedil, že rámcový charakter smlouvy a okolnost, že je tato zadávána v dynamickém nákupním systému, nepředstavuje skutečnost, která by zakládala nepříznivé důsledky pro dodavatele. Zároveň nebyl shledán negativní vliv na hospodářskou soutěž, neboť se v daném případě nejednalo o situaci, kdy by eventuálně mohla dodavatele v zájmu o veřejnou zakázku odradit případná dlouhodobost závazku vyplývajícího ze smlouvy na veřejnou zakázku.

V rozhodnutí o rozkladu bylo nadto shledáno, že v daném případě šlo navíc spíše o realizační smlouvu s odkládací podmínkou než o rámcovou dohodu. Dle příslušných ustanovení smlouvy se totiž závazek poskytnout plnění, za které bude zadavatel platit, aktivuje už s doručením konkrétního požadavku zadavatele a tento požadavek již věcněmu odsouhlasení dodavatelem nepodléhá.

Druhustupňové rozhodování v oblasti veřejných zakázek v roce 2023

Úřad obdržel v roce 2023 celkem 156 rozkladů podaných proti prvoinstančním rozhodnutím ÚOHS, což představuje mírný meziroční nárůst (5,4 %). Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu zůstal téměř na stejné úrovni. Celkem bylo vydáno 164 rozhodnutí předsedy Úřadu, z toho v 99 případech (60 %) bylo prvoinstančních rozhodnutí potvrzeno (a zamítnut rozklad) a v 59 případech (36 %) bylo rozhodnutí I. stupně zrušeno, z toho ve 28 případech bylo rozhodnutí vráceno Úřadu k dalšímu řízení a v 31 případech bylo správní řízení o rozkladu zastaveno (například z důvodu bezpředmětnosti), dvakrát bylo řízení o rozkladu usnesením předsedy zastaveno pro zpětvzetí rozkladu

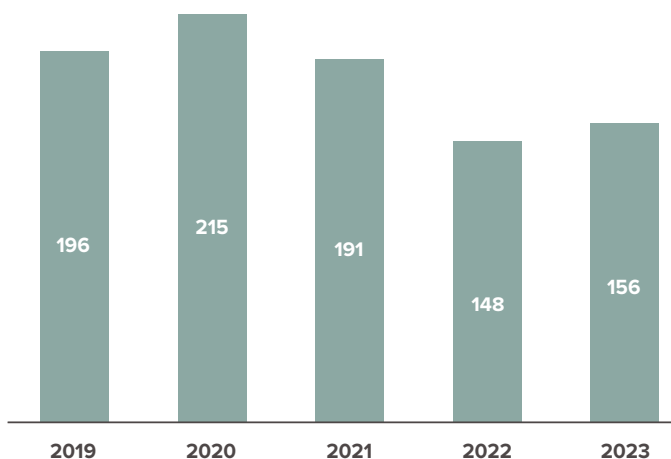
46 dní

Průměrná délka správního řízení od předání věci v roce 2023

a ve čtyřech případech bylo rozhodnutí I. stupně změněno. Nadto předseda Úřadu vydal tři rozhodnutí v přezkumném řízení a rovněž vydal tři rozhodnutí o nařízení předběžného opatření. Celkem bylo ve II. stupni pravomocně uloženo 24 pokut v celkové výši 10,637 milionu korun. Nejvyšší pokuta ve výši 2,7 milionu korun byla uložena Karlovarskému kraji (sp. zn. R0010/2023/VZ, S0500/2022/VZ) za přímé zadání zajištění dopravní obslužnosti územního obvodu Karlovarského kraje, aniž by pro takový postup byly splněny podmínky stanovené zákonem.

Odbor druhostupňového rozhodování se intenzivně zapojuje do přípravy stanovisek k předběžným otázkám předloženým členskými státy Soudnímu dvoru Evropské unie a taktéž v minulém roce zastupoval Úřad při ústním jednání v Lucemburku ve věci předběžné otázky týkající se správnosti implementace podmínek přezkumu veřejných zakázek v České republice. Zapojuje se do připomínkování právních předpisů či do účasti na školeních a konferencích, připravil a zajistil výuku předmětu Právo veřejných zakázek na PF MU. Odbor druhostupňového rozhodování v plném rozsahu zajišťuje zastupování Úřadu před správními soudy, přípravu veškerých podání k soudu, včetně zpracování kasačních stížností.

Graf 12 Počet rozkladů podaných proti rozhodnutím I. stupně

Přehled rozhodovací činnosti ve II. stupni v oblasti veřejných zakázek v roce 2023

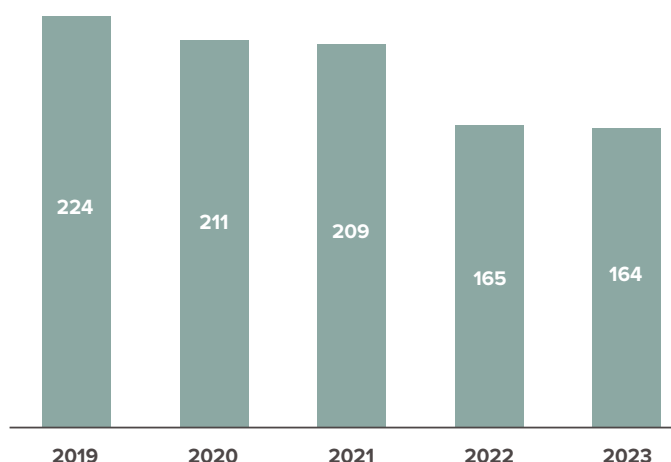
Počet rozkladů podaných proti prvoinstančním rozhodnutím	156
Zahájená správní řízení II. stupně	156
Správní řízení neukončená k 31. 12. 2023	23

Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu celkem	164 (z toho 12 po soudu)
z toho:	
• potvrzeno rozhodnutí I. stupně a rozklad zamítnut	99
• zrušeno rozhodnutí I. stupně a vráceno Úřadu k dalšímu řízení	28
• zrušeno rozhodnutí I. stupně a správní řízení zastaveno	31
• změněno rozhodnutí I. stupně	4
• zastaveno řízení o rozkladu pro zpětvzetí	2
• rozklad zamítnut pro opožděnost	0
• rozklad zamítnut pro nepřípustnost	0
• počet rozkladů vyřízených v autoremeduře předsedou Úřadu	0
• počet rozkladů vyřízených v autoremeduře prvním stupněm	0
• zrušeno rozhodnutí I. stupně	0

Rozhodnutí vydaná v přezkumném řízení	3
Rozhodnutí vydaná v řízení o obnově	0
Rozhodnutí vydaná předsedou Úřadu o nařízení předběžného opatření	3
Opravná rozhodnutí předsedy Úřadu	0
Procesní usnesení předsedy	34
Vyřízené žádosti na uplatnění opatření proti nečinnosti	3
Další výzvy či sdělení	17

Celkový počet potvrzených pokut	24
Celková výše potvrzených pokut	10 637 000 Kč

Graf 13 Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu

Vybrané případy

Otevřený informační systém pro Masarykovu univerzitu

Navrhovatel: **MAGION system, a. s.**

Zadavatel: **Masarykova univerzita**
(R0060/2023/VZ; PM 27. 7. 2023)

Zadavatel vyloučil dodavatele v soutěžním dialogu z důvodu, že jeho řešení nebylo vhodné. Proti tomuto vyloučení podal navrhovatel návrh, ve kterém uvedl, že nebylo předloženo žádné ucelené řešení v rámci soutěžního dialogu a ani k tomu nebyl zadavatelem vyzván. Nedošlo tedy k finální specifikaci předloženého řešení. Dle navrhovatele zadavatel nesprávně aplikoval § 69 odst. 5 ZZVZ, neboť zadavatel je povinen vyzvat k podání konečných nabídek či řešení každého účastníka, což zadavatel neučinil. V prvoinstančním rozhodnutí Úřad zamítl návrh a předseda Úřadu napadené rozhodnutí potvrdil. Předseda Úřadu v rozhodnutí vyzdvihl specifika soutěžního dialogu, pro která je možné vyloučit uchazeče ještě před podáním finální nabídky s konkrétními požadavky zadavatele na předmět plnění. V daném případě zadavatel byl ve fázi, kdy posuzoval vhodnost nabízeného řešení, nikoli nabídku.

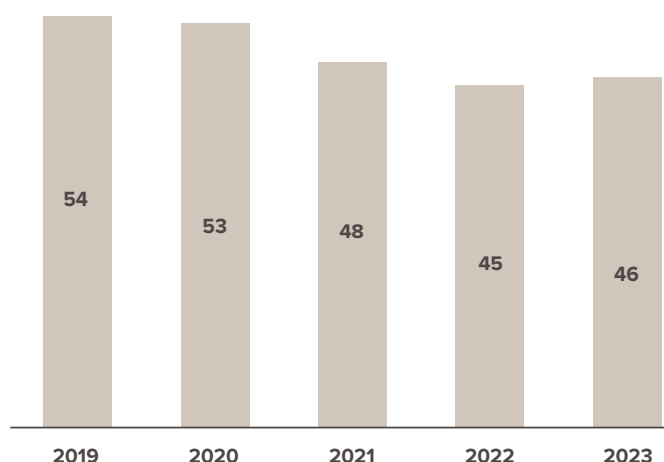
Justiční areál v Ústí nad Labem – zhotovitel stavby

Navrhovatel: **PORR, a.s.**

Zadavatel: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**
(R0103/2023/VZ; PM 10. 10. 2023)

Navrhovatel návrhem napadal konkrétní smluvní podmínky stanovené zadavatelem v zadávacím řízení, jež se v zásadě

Graf 14 Průměrná doba pro vydání rozhodnutí předsedy Úřadu (ve dnech)

projeví až po uzavření smlouvy na veřejnou zakázku (zejména termín zahájení stavebních prací). Pravomoc Úřadu přezkoumávat takové smluvní podmínky je značně omezená, neboť Úřad vykonává dohled nad dodržováním ZZVZ, který v tomto ohledu neobsahuje žádnou zvláštní právní úpravu. Úřad proto může pouze posuzovat, zda zadavatel v této souvislosti dodržel zásady zadávání veřejných zakázek zakotvené v § 6 ZZVZ (a případně další konkrétní pravidla stanovená v ZZVZ). V rámci toho Úřad nemůže přebírat roli zadavatele a hodnotit vhodnost či vymahatelnost smluvních podmínek, stejně jako jeho úkolem není radit potenciálním dodavatelům (tj. odborníkům způsobilým a schopným splnit veřejnou zakázku), jak mají pracovat s riziky, která jim vyplývají ze smluvních podmínek. Návrhem napadené smluvní podmínky představovaly pro potenciální dodavatele určité riziko, které však nebylo excesivní v tom smyslu, že by jim bránilo v účasti v zadávacím řízení, v plnění z uzavřené smlouvy na veřejnou zakázku a ve vytvoření přiměřeného zisku. O správnosti tohoto závěru rovněž svědčilo značné množství podaných žádostí o účast a předběžných nabídek.

FNKV – Centrální zajištění logistických služeb

Zadavatel: **Fakultní nemocnice Královské Vinohrady**
(R0144/2023/VZ; PM 18. 12. 2023)

Úřad se v řízení zahájeném z moci úřední zabýval otázkou, zda zadavatel postupoval správně, když u veřejných zakázek na poskytování služeb konsignačního skladu stanovil předpokládanou hodnotu jako zakázek malého rozsahu a zadával je postupem mimo zadávací řízení. Zadavatel do předpokládané hodnoty zahrnul pouze paušální částky odpovídající

smlouvené výši odměny dle smlouvy s vybraným dodavatelem, přičemž však příjem vybraného dodavatele dále tvořily odměny od jednotlivých dodavatelů spotřebního zdravotnického materiálu za využití služeb konsignačního skladu. Úřad dospěl k závěru, že postup zadavatele byl v rozporu s § 2 odst. 3 ZZVZ, pokud zadal předmětné veřejné zakázky mimo zadávací řízení. Služby související s dodávkami spotřebního zdravotnického materiálu přes konsignační sklad byly poskytovány na základě dvou právních titulů. Jednak na základě smlouvy mezi vybraným dodavatelem a zadavatelem, jednak na základě dohod uzavřených mezi vybraným dodavatelem a jednotlivými dodavateli spotřebního zdravotnického materiálu. I přesto, že vztah mezi zadavatelem a vybraným dodavatelem na straně jedné a vztah mezi vybraným dodavatelem a dodavateli spotřebního zdravotnického materiálu na straně druhé představují odlišné závazkové vztahy, jež vznikly ve vzájemné souvislosti a z nich plynoucí příjem končil u vybraného dodavatele. Současně takový systém svým jednáním nastavil zadavatel a dodavatelé spotřebního zdravotnického materiálu neměli možnost výběru, zda požadovaný materiál zadavateli dodají prostřednictvím konsignačního skladu, neboť je zadavatel k takovému postupu zavázal. Předpokládané hodnoty veřejných zakázek proto tvoří jak odměna hrazená zadavatelem přímo, tak i provize, kterou inkasuje vybraný dodavatel od dodavatelů spotřebního zdravotnického materiálu.

Uzavření rámcové dohody „Dodávka motorové nafty – 2. vyhlášení“

Zadavatel: **Pižeňské městské dopravní podniky, a. s.**
(R0031/2023/VZ; PM 28. 4. 2023)

Úřad v prvoinstančním rozhodnutí konstatoval, že se zadavatel (obviněný) jako centrální zadavatel dopustil přestupku podle § 268 odst. 1 písm. b) ZZVZ stanovením zadávacích podmínek v zadávacím řízení zahájeném za účelem uzavření rámcové dohody v rozporu se zásadou transparentnosti uvedenou v § 6 odst. 1 ZZVZ, když v zadávací dokumentaci neuvedl nejvyšší rozsah plnění, které má být na základě předmětné rámcové dohody dodáno (tedy buď maximální objem odebrané nafty, nebo maximální množství vynaložených finančních prostředků. Úřad uložil za tento přestupek zadavateli pokutu ve výši 200 tisíc korun.

Předseda Úřadu toto rozhodnutí zrušil a správní řízení zastavil s tím, že zadavatel při stanovení podmínek rámcové dohody neporušil zásadu transparentnosti uvedenou v § 6 odst. 1 ZZVZ, a tedy přestupek nespáchal.

Pokud dodavatelé v případě rámcových dohod uvedou předpokládanou hodnotu veřejné zakázky (aniž by současně uvedli i hodnotu maximální, kterou samozřejmě uvést

mohou, a lze takový postup více než doporučit), lze takovou hodnotu považovat právě za limit potřebný pro naplnění zásady transparentnosti zadávacího řízení s ohledem na jistotu případných uchazečů ve smyslu rozsudků Soudního dvora Evropské unie Simonsen (C-23/20 Simonsen & Weel A/S ze dne 17. 6. 2021) a EPIC (C-274/21 a C-275/21 EPIC Financial Consulting Ges.m.b.H. ze dne 14. 7. 2022). Jelikož se však jedná o hodnotu předpokládanou (současně s ohledem na charakter rámcových dohod), lze připustit, že tato hodnota může být i překročena, a to v mantinelech nepodstatných změn smlouvy. V opačném případě se zadavatelé vystavují nebezpečí postihu ze strany Úřadu. V případě vybočení z popsanych limitů je pak nutno považovat rámcovou dohodu za neúčinnou ve smyslu důvodů rozsudku Simonsen, čehož se mohou dovolat jak strany rámcové dohody, tak třetí osoby za splnění ostatních zákonných podmínek. Pokud, či až se závěry uvedené v citovaných rozsudcích Soudního dvora Evropské unie odrazí ve znění směrnic nebo zákona, pak bude samozřejmě bez dalšího nutno vycházet z konkrétně stanovené povinnosti vůči zadavatelům.

Soudní přezkum v oblasti veřejných zakázek

Meziročně poklesl počet žalob podaných ke Krajskému soudu v Brně o 33,4 %. Krajský soud vydal v roce 2023 celkem 50 rozsudků, což je přibližně stejný počet jako v předchozím roce (49 rozsudků). Z toho v 70 % rozsudků krajský soud potvrdil rozhodnutí předsedy Úřadu. Ve dvou případech krajský soud uložil zadavatelům předběžné opatření spočívající v zákazu uzavřít smlouvu a ve čtyřech případech vydal usnesení, kterým zamítl návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Krajský soud v Brně nadto vydal jedno opravné usnesení.

Počet kasačních stížností podaných k Nejvyššímu správnímu soudu se meziročně zvýšil téměř o 20 %, z toho bylo 12 kasačních stížností podáno Úřadem a 19 žalobcem. Počet rozhodnutí vydaných NSS v roce 2023 meziročně vzrostl o téměř 26 %. Z toho v 68 % bylo rozhodnuto ve prospěch Úřadu. V pěti případech byl rozsudek či usnesení krajského soudu zrušeny a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení a v jednom případě bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno pro zpětvzetí kasační stížnosti.

Statistika soudního přezkumu v oblasti veřejných zakázek v roce 2023

Počet žalob podaných ke Krajskému soudu v Brně	32
Počet rozsudků vydaných Krajským soudem v Brně	50
Potvrzená rozhodnutí Úřadu (rozhodnuto ve prospěch Úřadu)	35
Zrušená rozhodnutí Úřadu (rozhodnuto v neprospěch Úřadu)	15
Počet kasačních stížností podaných k Nejvyššímu správnímu soudu	31
Počet rozsudků vydaných Nejvyšším správním soudem	34
Rozhodnuto ve prospěch Úřadu	23
Rozhodnuto v neprospěch Úřadu	11
Vyjádření k žalobě	32
Vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě	5
Vyjádření k návrhu na nařízení předběžného opatření	0
Replika či jiná stanoviska v rámci soudních řízení	5
Kasační stížnosti podané Úřadem	12
Vyjádření ke kasační stížnosti	19

Vybrané případy

Provozní úsek I.D pražského metra – úsek Pankrác – Olbrachtova – stavební část

Žalobce: **EUROVIA CS, a. s.**

Zadavatel: **Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost**

(R0060/2021/VZ, S0005/2021/VZ; PM 28. 6. 2021)

Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 30 Af 53/2021

Krajský soud tímto rozsudkem zamítl jako nedůvodnou žalobu, kterou žalobkyně vznášela námitky proti posouzení řady aspektů zadávacího řízení (lhůta pro podání nabídek, informační náskok účastníků zadávacího řízení, smluvní podmínky, role předběžných tržních konzultací, vymezení vyhrazeného plnění, nejednoznačnost zadávacích podmínek atd.). Krajský soud nepřisvědčil žádné námitce, přičemž

shledal řadu z nich příliš obecnými. Navíc některé namítané skutečnosti ani neměly potenciál zasáhnout do práv či postavení žalobkyně. Úřad se námitkami dle krajského soudu dostatečně zabýval a řádně se s nimi vypořádal. Z řady dílčích závěrů krajského soudu lze například vyzdvihnout, že v případě předběžných tržních konzultací jde o oprávnění zadavatele, který nemusí vysvětlovat, že se konzultace od určitého dodavatele rozhodl nevyužít, a tím vyloučil možnost, že by se tento vnější subjekt k zadávací dokumentaci vyjádřil. Pokud se proto nějaký dodavatel účastní tržní konzultace a sděluje zadavateli svůj profesní názor, jde o jeho snahu ovlivnit zadávací dokumentaci. Nemůže však očekávat, že tím u zadavatele aktivoval povinnost na jeho názor věcně odpovídat a odůvodňovat, proč s ním nesouhlasí. Je na zadavateli, k čemu v rámci konzultací přihlédne. V konečném důsledku je to zadavatel, kdo za zákonnost zadávacích podmínek odpovídá. Smyslem institutu je zvýšení informovanosti zadavatele. Jde o ověření, zda zadávací podmínky odpovídají například technickému pokroku, o čemž mohou mít dodavatelé lepší přehled než zadavatel.

Alternativní tonery, náplně a pásy do tiskáren a kopírovacích strojů + související části

Žalobce: **ELSO PHILIPS SERVICE, spol. s r. o.**

Zadavatel: **Česká republika – Ministerstvo obrany**
(R0081/2022/VZ, S0167/2022/VZ; PM 23. 8. 2022)

Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 31 Af 40/2022

Předmětem sporu byla otázka, zda zadávací podmínky dostatečně naplňují zásady environmentálně a sociálně odpovědného zadávání. Z pohledu systematického výkladu se jedná o další ze zásad, které slouží v první řadě jako výkladové vodítko pro ostatní ustanovení zásad. Ze samotných zásad odpovědného zadávání pro zadavatele nevyplývají samy o sobě žádné konkrétní povinnosti.

Zásady neurčují, jaká konkrétní opatření má zadavatel ve vztahu k odpovědnému zadávání přijmout, a neurčují ani míru ochrany, kterou by měl zadavatel chráněným zájmům dle § 6 odst. 4 ZZVZ věnovat. Širokou mírou uvážení zadavatele při volbě konkrétních opatření dle názoru soudu umocňuje také skutečnost, že se zásady odpovědného zadávání neuplatní v případě, že to není vzhledem k povaze a smyslu zakázky vhodné. Konkrétní podoba přijatých opatření tak bude z velké míry záviset na potřebách zadavatele a z nich vyplývajícím nastavení zadávacího řízení. Stále je namístě posuzovat toliko otázku, zda s ohledem na konkrétní okolnosti případu jsou zadávací podmínky stanoveny v souladu s touto zásadou, nikoliv hledat nevhodnější opatření, které by měl zadavatel přijmout.

Jednotný personální a mzdový systém pro Moravskoslezský kraj

Žalobce: **Moravskoslezský kraj**

(R0149/2018/VZ; PM 3. 6. 2021)

Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 30 Af 4/2019

Rozsudek NSS sp. zn. 3 As 20/2023 ze dne 3. srpna 2023

Zadavatel ve svém rozkladu namítal, že se Úřad v rámci průzkumu trhu měl obrátit na určité subjekty (tzv. systémové integrátory) a dále k rozkladu přiložil dosud nepředložené důkazy. Nejvyšší správní soud posoudil uvedené námítky a důkazní návrhy podle pravidel koncentrace řízení, zejména podle § 251 odst. 5 ZZVZ, která se v návrhovém řízení uplatní. Podle citovaného ustanovení mohou účastníci řízení navrhovat důkazy, uvádět skutečnosti a činit jiné návrhy nejpozději ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení oznámení o zahájení řízení. Úřad k později uvedeným skutečnostem, návrhům důkazů a jiným návrhům nepřihlíží, a to s výjimkou skutečností, návrhů důkazů a jiných návrhů, jimiž má být zpochybněna věrohodnost podkladů pro vydání rozhodnutí. Novými skutečnostmi je třeba rozumět nejen ryze skutková tvrzení, ale jakákoli nová tvrzení, včetně nové argumentace či nového hodnocení skutkového stavu a provedených důkazů. Není přitom rozhodné, že stěžovatel v rozhodnutí o rozkladu na příslušné námítky žalobce věcně reagoval.

Přestupek spáchaný uzavřením samostatných smluv na vypracování studie pro rekonstrukci haly č. 24 v areálu Pražské tržnice („smlouva 1“) a projektové dokumentace k téže stavbě („smlouva 2“) bez zadávacího řízení

Žalobce: **hlavní město Praha**

(R0069/2022/VZ, S0635/2021/VZ; PM 22. 7. 2022)

Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 62 Af 38/2022

Zpracování architektonické studie a projektové dokumentace jsou v případě, kdy zadavatel plánuje rekonstrukci celého objektu, jedním funkčním celkem. Otázku, zda studii a projektovou dokumentaci je třeba pokládat za součást téhož funkčního celku, nelze zodpovědět schematicky a principiálně, tj. ve smyslu, zda má jít o součást jednoho funkčního celku „vždy“ nebo „nikdy“. Podstatné jsou skutkové poměry úvah k vymezení podle § 18 odst. 2 ZZVZ. Studie (architektonická) a projektová dokumentace jistě nebudou tvořit jeden funkční celek vždy už proto, že za studii (architektonickou) lze pokládat různé dokumenty (co do obsahu, rozsahu, podrobnosti), jež také mohou vznikat v různých fázích úvah o zamýšleném projektu. Proto i konkrétní význam těchto dokumentů pro různé fáze úvah o projektu může být odlišný.

V nyní posuzované věci však studie nebyla „jen“ rámcovým podkladem, z něhož by konkrétní žalobcův záměr ve vztahu k rekonstruovanému objektu teprve mohl vyplynout, nýbrž součástí souboru konkrétních dokumentů (potřebných jako celek) v situaci, kdy žalobce byl pro konkrétní záměr již rozhodnut a měl o něm jasnou představu (včetně konkrétních požadavků na úpravy a vybavení objektu) a kdy také musel vědět, že dokumenty bude potřebovat jedině jako celek. Jeden dokument bez druhého tudíž pro žalobce neměl žádný význam, potřeba jednoho z těchto dokumentů ani nevyvěrala (až) ze druhého z nich, tudíž oba dokumenty současně (společně) teprve mohly naplnit zadavatelovu relativně oddělitelnou a současně předem známou potřebu směřující k naplnění jeho záměru jako celku. Naplněna byla přitom také časová souvislost obou plnění; ta vyplývá již z bezprostřední časové návaznosti obou plnění.

Nákup pohonných hmot v období od 1. 1. 2017 do 13. 1. 2022

Žalobce: **Technické služby města Chomutova, příspěvková organizace**

(R0118/2022/VZ, S0269/2022/VZ; PM 20. 10. 2022)

Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 55 Af 33/2022

Žalobce pořizoval pohonné hmoty pravidelně a kontinuálně do své vlastní čerpací stanice za účelem zajištění výkonu svých hlavních a pravidelných činností (údržba komunikací či veřejné zeleně). Pohonné hmoty tak žalobce pořizoval předvídatelně (pravidelně podle plánu do zásoby) a nikoliv nahodile podle aktuální potřeby. Pořizovaná plnění tak nesplňovala zákonnou podmínku aktuálnosti potřeb ve smyslu § 19 odst. 3 ZZVZ a žalobce postupoval v rozporu se zákonem, když pohonné hmoty nepořizoval prostřednictvím zadávacího řízení podle zákona.

Rámcová dohoda na dodávku až 33 kusů parciálních trolejbusů

Žalobce a zadavatel: **Dopravní podnik města Ústí nad Labem a.s.**

(R0134/2021/VZ, S0121/2021/VZ; PM 8. 11. 2021)

Řízení před Krajským soudem v Brně vedeno pod sp. zn. 30 Af 77/2021–216

Předmětem sporu byla otázka, jak moc byly požadavky zadavatele na splnění podmínek účasti v zadávacím řízení omezující, tedy kolika z potenciálních dodavatelů poptávaného plnění mohly zabránit v účasti v soutěži o veřejnou zakázku. Krajský soud se při posouzení věci přiklonil k závěru Úřadu, že ačkoliv jednotlivé požadavky zadavatele nepřekročily zákonné limity, přesto jejich stanovení v souhrnu způsobilo omezení hospodářské soutěže o veřejnou zakázku, neboť

z celkového počtu pěti potenciálních dodavatelů plnění veřejné zakázky mohl zadávací podmínky naplnit pouze jeden dodavatel, a to ten, který na trhu v té době zcela dominoval. Dle názoru krajského soudu za běžných okolností, tj. pokud by trh byl konsolidovaný a zkušených dodavatelů by na něm působil více, by takto nastavené zadávací podmínky nemusely vůbec vyvolat pozornost Úřadu. Nicméně zadavatel musí zvažovat i situaci na trhu a ve výjimečných případech, kdy je trh nový nebo se teprve rozvíjí, případně je na něm z jiných důvodů deformována či omezena hospodářská soutěž, musí zadavatel zmírnit zadávací podmínky, aby zvýšil pravděpodobnost, že se i přes tato omezení trhu bude o veřejnou zakázku ucházet více zájemců schopných ji splnit.

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věci C-303/22

Rozsudek vyhlášen dne 18. 1. 2024

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl účastníkem řízení o předběžné otázce před Soudním dvorem Evropské unie (dále také jen „SDEU“), která směřovala k výkladu čl. 2 odst. 3 a čl. 2a odst. 2 směrnice Rady 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 (dále také jen „přezkumná směrnice“).

Předběžná otázka byla položena Krajským soudem v Brně ve věci sp. zn. 30 Af 6/2021 v souvislosti s rozhodnutím o žalobě společnosti CROSS Zlín, a. s., kterou uvedená společnost napadala rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci sp. zn. ÚOHS-R0167/2020/VZ. Rozhodnutím Úřadu byl zamítnut návrh společnosti CROSS Zlín, kterým se společnost domáhala zrušení vyloučení a výběru vybraného dodavatele v souvislosti se zadávacím řízením vedeným zadavatelem statutární město Brno k zadání veřejné zakázky „Rozšíření funkcí dopravní ústředny SSZ“.

Předběžná otázka byla Krajským soudem v Brně předložena SDEU 8. 5. 2022, ve věci se konalo ústní jednání dne 25. 5. 2023 za účasti zástupkyně Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Rozsudek SDEU byl vyhlášen dne 18. 1. 2024 a SDEU v něm rozhodl takto:

Článek 2 odst. 3 a čl. 2a odst. 2 směrnice Rady 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014, musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, podle které je uzavření smlouvy na veřejnou zakázku veřejnému zadavateli zakázáno pouze do okamžiku, kdy orgán prvního stupně ve smyslu tohoto čl. 2 odst. 3 rozhodne o návrhu na přezkum rozhodnutí o zadání této zakázky, aniž je v tomto ohledu relevantní, zda je tento orgán příslušný k přezkumu soudem či nikoli.

Plné znění rozsudku lze vyhledat na stránkách SDEU curia.europa.eu, přímý odkaz na rozsudek [zde](#) ►

Veřejná podpora

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je v oblasti veřejné podpory koordinacním orgánem vykonávajícím centrální koordinaci, poradenskou, konzultační a monitorující činnost ve všech oblastech, s výjimkou oblasti zemědělství a rybolovu, kde je věcně příslušné Ministerstvo zemědělství. Uvedené kompetence v daných oblastech vykonávají koordinací orgány bez ohledu na původ státních (veřejných) prostředků. Výhradní rolí Úřadu v oblasti veřejné podpory je především spolupráce s poskytovateli při přípravě oznámení opatření veřejné podpory Evropské komisi, dále Úřad spolupracuje s Evropskou komisí a poskytovatelem v rámci řízení před Komisí, a to jak v řízeních týkajících se oznámené veřejné podpory, tak i v případech protiprávní veřejné podpory, zneužití veřejné podpory, existujících režimů veřejné podpory či v případě, že Komise provádí na území České republiky šetření na místě. Úřad v rámci této zákonem svěřené pravomoci poskytuje poradenskou a konzultační činnost poskytovatelům podpory, a to již ve fázi přípravy programů nebo ad hoc podpor, zejména jsou-li v daném případě kumulativně naplněny definiční znaky veřejné podpory. V tomto případě pak poskytovateli doporučí aplikaci vhodné výjimky ze zákazu veřejné podpory, případně upozorní na nutnost provést notifikaci opatření Evropské komisi.

Úřad předkládá Komisi v souladu s příslušnými předpisy Evropské unie výroční zprávu o veřejných podporách poskytnutých v předchozím kalendářním roce na území České republiky. Jednou za dva roky pak také zprávu o provádění rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.

V oblasti legislativy Úřad zastupuje Českou republiku při projednávání a přípravě právních předpisů Evropské unie v oblasti veřejné podpory. Úřad je dále správcem centrálního registru podpor malého rozsahu a také národním koordinátorem informačního systému Evropské komise Transparency Award Module (TAM). V rámci tzv. ex post monitoringů Evropská komise pravidelně prostřednictvím Úřadu provádí kontroly dodržování pravidel veřejné podpory v rámci oznámených programů podpory.

Z činnosti oddělení veřejné podpory

Rok 2023 byl pro oblast veřejné podpory plný podstatných legislativních změn, které hned na začátku roku vzešly z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 ze dne 14. prosince 2022 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh (dále jen „nařízení o zahraničních subvencích“). Nařízení o zahraničních subvencích, které vstoupilo v platnost dne 12. ledna 2023 a většina jeho ustanovení vstoupila v účinnost od 12. července 2023, představuje nový nástroj, který řeší narušení vnitřního trhu způsobené zahraničními subvencemi s cílem zajistit rovné podmínky všech subjektů působících na vnitřním trhu Evropské unie. Členské státy mají v oblasti zahraničních subvencí spíše limitovanou poradní roli a mají především povinnost poskytovat součinnost Evropské komisi.

K řádné implementaci nařízení o zahraničních subvencích, včetně jeho prováděcího nařízení, Úřad připravil novelu zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje (dále jen „zákon 215/2004 Sb.“). Účelem nové právní úpravy je reflektovat požadavky kladené na členský stát v oblasti zahraničních subvencí, jako je výkon státní správy v oblasti zahraničních subvencí, některé povinnosti fyzických a právnických osob a rozsah působnosti a pravomoci Úřadu vzhledem k činnostem, které podle nařízení o zahraničních subvencích vykonává členský stát. Do novely zákona 215/2004 Sb. byly zahrnuty také úpravy v souvislosti s přijetím nařízení Komise (EU) 2023/2831 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis a nařízení Komise (EU) 2023/2832 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „nařízení“). V souvislosti s novými nařízeními Úřad také zahájil práce na novele prováděcí vyhlášky č. 298/2020 Sb.

Další významnou legislativní změnou byla revize nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (tzv. GBER). Uvedené revidované nařízení je použitelné od 1. července 2023 a jeho platnost má trvat do 31. prosince 2026. V souvislosti s revidovaným GBER Úřad oslovil poskytovatele podpory a informoval je o jejich povinnosti v rámci šestiměsíčního adaptačního období (tj. do 31. prosince 2023) upravit podmínky stávajících režimů podpor, aby byly v souladu s aktuálním zněním nařízení GBER, a poskytovatele vyzval, aby uvedené změny oznámili Evropské komisi prostřednictvím Úřadu na předepsaném formuláři.

Revidovaný GBER zavedl nové kategorie výjimek, jejichž cílem je umožnit, zjednodušit a urychlit podporu pro zelenou a digitální transformaci Evropské unie. Zásadní změnou je rovněž změna prahové hodnoty, od které je nezbytné zveřejňovat podrobné informace o jednotlivých podporách, která byla stanovena na 100 tisíc eur. V návaznosti na revizi GBER byla v září 2023 aktualizována Metodika k plnění povinnosti transparentnosti, stejně jako Návod pro administraci veřejné podpory poskytnuté dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (obecné nařízení o blokových výjimkách). Tyto dokumenty jsou veřejnosti dostupné na webových stránkách Úřadu, v sekci Veřejná podpora.

Evropská komise provedla v roce 2023 kontrolu dodržování povinnosti transparentnosti u podpor poskytnutých v roce 2021. Povinnost transparentnosti ukládá poskytovatelům zapisovat do elektronického systému Evropské komise TAM (Transparency Award Modul) poskytnuté podpory, jejichž výše přesáhla stanovený limit. Kontrola byla rovněž zaměřena na dodržování lhůt pro zveřejnění jednotlivé podpory. V souvislosti s touto kontrolou Úřad v období od července do září roku 2023 komunikoval s jednotlivými poskytovateli v rámci přípravy informací a argumentace a tyto následně předložil Evropské komisi za Českou republiku, respektive za poskytovatele, jejichž opatření podpory podléhala kontrole.

Jako každý rok Úřad spolupracoval s poskytovateli veřejné podpory při plnění informační povinnosti dle zákona 215/2004 Sb. a ve stanovené lhůtě odeslal Evropské komisi výroční zprávu o výši poskytnutých podpor za předcházející rok.

Úřad se také v roce 2023 intenzivně zaměřil na rozvoj webové aplikace Sběr dat, která slouží poskytovatelům vyrovnávacích plateb na služby obecného hospodářského zájmu pro plnění informační povinnosti v rámci poskytování tzv. služeb obecného hospodářského zájmu. Úřad tuto aplikaci vytvořil v roce 2022 za účelem zefektivnění celkového procesu,

větší automatizace aktivit a automatické konsolidace dat předávaných od poskytovatelů veřejné podpory. Záměrem vytvoření této aplikace bylo zjednodušení plnění informační povinnosti. Úřad vypracovává souhrnnou zprávu za Českou republiku a předkládá ji Evropské komisi. Nové funkcionality aplikace zapracované v roce 2023 by měly zjednodušit proces evidence záznamů, neboť umožní vytvářet podúčty poskytovatele, a tím bude možné rozdělit vkládání záznamů mezi více osob a také bude nově umožněno hromadné odeslání záznamů ke kontrole.

Účast na poradních výborech a pracovních skupinách

Zástupci Úřadu se v rámci své poradenské činnosti stávají zákonem č. 215/2004 Sb. účastní jednání národních i zahraničních pracovních skupin, ad hoc pracovních skupin a poradních výborů Evropské unie.

V roce 2023 proběhla celkem tři jednání nového Poradního výboru svolaného dle nařízení o zahraničních subvencích. Poradní výbor hlasuje o předkládaných tématech a výstupem jeho jednání je poradní stanovisko, ke kterému může Komise při rozhodování přihlídnout. Na prvním poradním výboru představila Komise návrh prováděcího nařízení, o kterém se s členy výboru vedla diskuse. Byla také představena a schválena procesní pravidla poradního výboru. Během druhého poradního výboru bylo diskutováno o výstupech z veřejné konzultace k návrhu prováděcího nařízení a o připomínkách jednotlivých členských států. Na třetím jednání poradního výboru členské státy procesní nařízení schválily a Komise následně přikročila k jeho konečnému přijetí. V souvislosti s aplikací nařízení o zahraničních subvencích byly členské státy vyzvány Evropskou komisí, aby stanovily kontaktní bod, na který se bude Komise v souvislosti s řešením technických otázek obracet. Primárním kontaktním bodem v České republice byl stanoven ÚOHS.

V roce 2023 pokračovaly konzultace Evropské komise s členskými státy i dalšími zapojenými subjekty o možnosti sladění pravidel Evropské unie pro veřejnou podporu s Aarhuským nařízením, aby environmentální organizace měly možnost formálně předkládat svá stanoviska k rozhodnutím Komise ve věcech veřejné podpory. Připomínky za Českou republiku prezentoval Úřad, a to po proběhlé konzultaci se zainteresovanými resorty.

Usnesením Rady vlády pro nestátní neziskové organizace ze dne 28. června 2022 byla ustanovena Expertní skupina k systémové změně financování veřejně prospěšných

služeb, kde je Úřad zastoupen odborníkem z Oddělení veřejné podpory. V rámci podskupiny „veřejná podpora“ byla prezentována pravidla pro poskytování podpory de minimis a vyjasněny problematické body v dané oblasti.

V průběhu roku v rámci Pracovní skupiny pro veřejnou podporu, kterou tvoří zástupci operačních programů, rezonovala problematika definice podniku v obtížích. Úřad spolupracoval s Ministerstvem pro místní rozvoj na procesu tvorby podpůrných materiálů pro poskytovatele v oblasti podniku v obtížích a také na revizi Metodického pokynu k ověřování podniku v obtížích při implementaci fondů Evropské unie v programovém období 2021–2027.

V květnu 2023 proběhlo v Moldavsku jednání pracovní skupiny k problematice veřejné podpory, komunikace a whistleblowing. Skupina představuje fórum, kde si experti ze zemí Evropské unie vyměňují názory a pomáhají odborníkům z Moldavska a Ukrajiny k rozšíření znalostí. Zástupci odborníků z Evropské unie byli z Česka, Polska a Rumunska. První dva dny byly věnovány problematice veřejné podpory. Zástupce Úřadu řídil panel, který se zabýval tématy podpory de minimis a zlepšováním kontroly poskytování veřejné podpory na Ukrajině.

Celkem třikrát se v roce 2023 zástupci Úřadu zúčastnili jednání pracovní skupiny zástupců členských států a Evropské komise k implementaci modernizovaných pravidel pro veřejnou podporu SAM WG. Projednávala se nová pravidla na podporu zelené a digitální transformace v rámci GBER a DKTR a jejich užití v praxi, probíhající legislativní změny, veřejná podpora podpůrným bankovním organizacím a výsledky monitoringu Evropské komise ohledně dodržování podmínek blokových výjimek veřejné podpory.

V říjnu 2023 se zástupci Úřadu zúčastnili prvního jednání technické úrovně JEF-IPCEI, tj. pracovní skupiny zástupců členských států a Evropské komise pro podporu a rozvoj IPCEI projektů. Program byl zaměřen především na projednání budoucího fungování fóra a výměnu zkušeností z dosavadního řízení procesů IPCEI.

V prosinci 2023 se sešel Řídicí výbor pro transparentnost. Jednání se účastnili také zástupci Úřadu. Evropská komise seznámila zástupce členských států s výsledky kontroly dodržování povinnosti transparentnosti. Evropská komise při této příležitosti informovala, že plánuje aktualizovat svoji příručku Dokument útvarů Komise: Zadávání informací v modulu pro transparentnost státní podpory (Transparency Award Module – TAM) ze dne 19. 4. 2018. Zároveň proběhla diskuze k objasnění některých otázek v souvislosti s povinností transparentnosti.

Zástupci Úřadu se také pravidelně účastní jednání Rady pro fondy Evropské unie na pracovní úrovni a v roce 2023 nově vytvořené Pracovní skupiny Koheze 2028+. Jednání jsou organizována Ministerstvem pro místní rozvoj.

Veřejné konzultace

V oblasti veřejné podpory bylo v roce 2023 realizováno i několik veřejných konzultací, které měl Úřad ve své gesci. Evropská komise pravidelně přezkoumává pravidla veřejné podpory a přizpůsobuje je dynamice vnitřního trhu. A ani rok 2023 nebyl výjimkou.

Na začátku roku zaslala Evropská komise členským státům ke konzultaci předlohu návrhu na přeměnu dočasného krizového rámce státní podpory na dočasný krizový a transformační rámec. Jednalo se o aktualizaci dočasného krizového rámce, jehož smyslem je zjednodušit členským státům poskytování veřejné podpory v souvislosti s dopady vojenské agrese proti Ukrajině a s energetickou krizí. Evropská komise ve finálním dokumentu akceptovala požadavek České republiky a několika dalších členských států na úpravu limitů obsažených v bodech 2.1 a 2.4 dočasného krizového rámce. V předkládané novele se limity vztahovaly na podnik pouze v rámci příslušného členského státu. Změny obsažené v návrhu dále akcentovaly zejména tranzitivní část, tedy podporu investic do rychlejšího zavádění energie z obnovitelných zdrojů a dekarbonizaci průmyslu a výrobu zařízení nezbytných pro přechod k nulovým čistým emisím při současném zachování integrity a rovných podmínek na jednotném trhu. Cílem navrhovaných změn bylo především usnadnění zavádění energie z obnovitelných zdrojů a dekarbonizaci průmyslu. Dočasný krizový a transformační rámec umožnil také podporu investic do výroby strategických zařízení nezbytných pro přechod k nulovým čistým emisím s cílem urychlit přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi a překonat energetickou krizi.

Na jaře probíhala veřejná konzultace k prováděcímu nařízení Komise (EU) o podrobných pravidlech pro vedení řízení Komisí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh. Úřad zde uplatňoval připomínky za veřejný sektor ČR.

Evropská komise zahájila v dubnu 2023 veřejnou konzultaci k návrhu nařízení de minimis na poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (SOHZ), které mělo nahradit stávající nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím

služby obecného hospodářského zájmu, jehož platnost končila dne 31. 12. 2023. Komise navrhla revizi prahové hodnoty SOHZ de minimis, aby ji přizpůsobila současnému hospodářskému kontextu, sladila některé pojmy s obecným nařízením de minimis (které bylo rovněž revidováno) a zlepšila požadavky na transparentnost.

Legislativní změny

Změna mapy regionální podpory pro Česko

Evropská komise svým rozhodnutím ze dne 6. 1. 2023 schválila změnu mapy regionální podpory pro Českou republiku s platností do 31. 12. 2027. Mapa regionální podpory obsahuje maximální možnou míru podpory a způsobilost pro regionální podporu pro jednotlivé regiony NUTS II v rámci České republiky. Od 1. 1. 2022 jsou v České republice regiony způsobilé dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU; některé regiony byly nově zařazeny pod čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, což s sebou přineslo snížení míry podpory v těchto „c“ regionech. Region NUTS II Praha zůstává stejně jako v minulém období nadále nezpůsobilý pro poskytnutí regionální podpory. Uvedená změna mapy spočívá v navýšení maximální intenzity podpory pro území, která jsou určena pro podporu z Fondu pro spravedlivou transformaci, a to o 10 p. b. Těmito územími jsou regiony Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Dočasný krizový a transformační rámec

Nový dočasný krizový a transformační rámec byl přijat v březnu 2023. Zohlednil připomínky členských států zasláné v rámci průzkumu a cílené konzultace. Jeho novelizace prodloužila možnost pro členské státy dále podporovat opatření potřebná pro přechod na klimatickou neutralitu. Jedná se především o režimy pro rychlé zavádění obnovitelných zdrojů energie a uchovávání energie a režimy pro dekarbonizaci průmyslových výrobních procesů, které mohou členské státy nyní zřízovat do 31. prosince 2025. Novelizované znění zavedlo nová opatření platná do 31. prosince 2025 za účelem dalšího urychlení investic do odvětví klíčových pro přechod na klimatickou neutralitu, která umožní investiční podpory na výrobu strategického zařízení, konkrétně baterií, solárních panelů, větrných turbín, tepelných čerpadel, elektrolyzérů a využívání a ukládání uhlíku, jakož i souvisejících klíčových složek a na výrobu a recyklaci souvisejících kritických surovin nezbytných pro výrobu.

Obecné nařízení o blokových výjimkách

V červnu nabylo účinnosti revidované obecné nařízení o blokových výjimkách. Nová pravidla zohledňují především nedávné změny různých souborů pokynů ke státní podpoře

s cílem zajistit, aby bylo obecné nařízení o blokových výjimkách i nadále uzpůsobeno zelené a digitální transformaci. Změny byly provedeny jak ve společných ustanoveních, v ustanoveních týkajících se kontroly, tak zejména v ustanoveních týkajících se jednotlivých kategorií podpory. Revidovaná pravidla konkrétně zvýšila a zefektivnila možnosti poskytování podpory v oblasti ochrany životního prostředí a energie, mimo jiné s cílem podpořit zavádění obnovitelných zdrojů energie, projekty dekarbonizace, zelenou mobilitu a biologickou rozmanitost a usnadnila také investice do obnovitelného vodíku a do zvýšení energetické účinnosti. Změny v nařízení také zvýšením intenzity podpory usnadní provádění některých projektů, jichž se účastní příjemci z několika členských států, jako jsou významné projekty společného evropského zájmu a oblast výzkumu a vývoje. Doba platnosti revidovaného předpisu je do 31. 12. 2026.

Nařízení o podporách de minimis

Dne 13. 12. 2023 Komise přijala nařízení o podporách de minimis. S účinností k 1. 1. 2024 nařízení Komise (EU) 2023/2831 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis nahradilo nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis (dále též obecné nařízení de minimis). Nařízení Komise (EU) 2023/2832 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu nahradilo nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále též nařízení SOHZ).

Hlavní změnou, kterou nová nařízení zavádějí, je navýšení limitu podpory malého rozsahu v případě obecného nařízení de minimis na 300 tisíc eur a na 750 tisíc eur dle nařízení SOHZ za tříleté rozhodné období. Výraznou změnou je také nová definice rozhodného období, které nyní zahrnuje tři roky předcházející dni poskytnutí podpory de minimis a nikoliv současný a dva předchozí fiskální roky, jak tomu bylo dle původních nařízení. S novými nařízeními přišla i povinnost pro všechny členské státy evidovat podpory malého rozsahu v registru podpor de minimis. Mezi novinkami je například i povinnost evidovat v registru de minimis u poskytnutých podpor klasifikaci ekonomických činností (NACE).

Pokyny pro podporu v odvětví letecké dopravy

V květnu vydala Evropská komise sdělení, kterým byla prodloužena přechodná doba pro poskytování provozní

podpory regionálním letištím, a to s ohledem na krizi v odvětví letectví způsobenou pandemií covid-19 a agresí Ruska vůči Ukrajině, respektive následnou energetickou krizí vedoucí k výraznému zvýšení nákladů provozovatelů letišť na energie, v jejímž důsledku by mohlo docházet k uzavření letišť. V zájmu řešení této situace Evropská komise prodloužila přechodné období o tři roky, tj. do roku 2027.

Pokyny pro podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích

Svým sdělením z konce listopadu Evropská komise prodloužila dobu použitelnosti Pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích do konce roku 2025. Prodloužení doby platnosti pokynů o dva roky bylo nezbytné v zájmu zajištění právní jistoty v rámci probíhající přípravy na případnou aktualizaci pokynů. Ostatní podmínky pokynů zůstávají v platnosti bez dalších změn. Prodloužení doby platnosti pokynů do 31. prosince 2025 je nezbytné pro zabránění právnímu vakuu po 31. prosinci 2023, kdy měla původně platnost pokynů končit. Prodloužení by mělo poskytnout všem zúčastněným stranám právní jistotu a zároveň dostatečný časový prostor pro přípravu jejich aktualizace.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 ze dne 14. prosince 2022 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh

Nařízení vstoupilo v platnost dne 12. 1. 2023 a většina jeho ustanovení je účinná od 12. 7. 2023. Subvence poskytované členskými státy Evropské unie podnikům jsou regulovány pravidly veřejné podpory, subvence ze třetích států však této regulaci nepodléhají a jejich aktivity tak mohou mít negativní dopad na jednotný trh. Proto bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 ze dne 14. prosince 2022 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh (dále též nařízení č. 2022/2560). Komise může dle nařízení zahájit šetření z moci úřední i bez předchozí notifikace, případně si může vyžádat notifikaci i u spojování podniků a zadávacích řízení, která jsou pod níže uvedenými notifikačními práhy (500 milionů eur a 250 milionů eur). Od 12. 10. 2023 začala povinnost podniků notifikovat Komisi spojení podniků v případě, že alespoň jeden z nich dosahuje v Evropské unii obratu nejméně 500 milionů eur a zároveň obdržel ve sledovaném období souhrnný zahraniční finanční příspěvek ve výši přesahující 50 milionů eur a také povinnost podniků notifikovat Komisi prostřednictvím zadavatele obdržené zahraniční finanční příspěvky v případě účasti v zadávacím řízení a při ucházení se o veřejnou zakázku

zadávanou v dynamickém nákupním systému, v němž je odhadovaná hodnota veřejné zakázky nebo rámcové dohody minimálně 250 milionů eur a zároveň souhrnný příspěvek ze třetí země činil ve sledovaném období minimálně čtyři miliony eur. Dokud Komise nevyhodnotí notifikovaný případ, nemůže dojít ke spojení podniků, respektive k zadání veřejné zakázky danému podniku. Po vyhodnocení může Komise spojení podniků, respektive zadání veřejné zakázky danému podniku povolit nebo zakázat, případně uložit nápravné opatření.

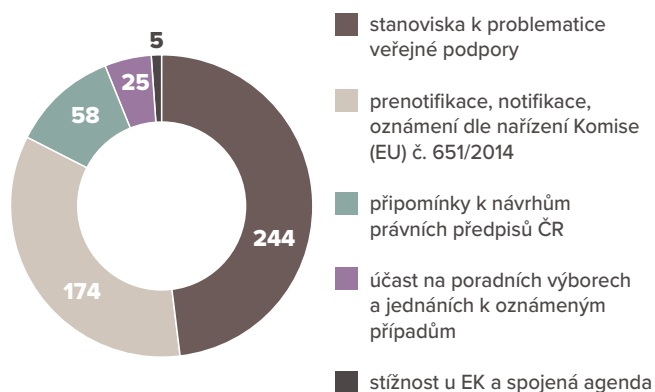
Prováděcí nařízení k nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 ze dne 14. prosince 2022 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh

Dne 10. 7. 2023 bylo přijato prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/1441 o podrobných pravidlech pro vedení řízení Komisí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2560 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh (dále jen „prováděcí nařízení“). Prováděcí nařízení podrobněji popisuje aplikaci nařízení o zahraničních subvencích a také obsahuje notifikační formuláře pro oznamování spojování podniků a zadávací řízení v případech definovaných nařízením o zahraničních subvencích. Prováděcí nařízení také detailně popisuje procesní pravidla pro notifikace finančních příspěvků, popisuje průběh šetření, nakládání s důvěrnými informacemi a počítání lhůty.

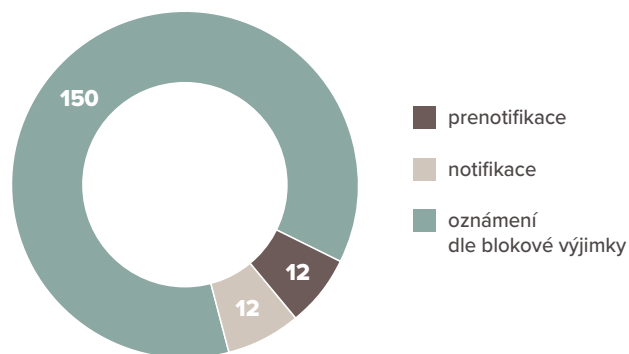
Přehled činnosti v oblasti veřejné podpory v roce 2023

stanoviska k problematice veřejné podpory vydaná poskytovatelům/příjemcům	244
prenotifikace	12
notifikace a další řízení vedená u Evropské komise	12
oznámení dle blokové výjimky	150
připomínky k návrhům právních předpisů České republiky a vládním materiálům	58
účast na poradních výborech Evropské unie a jednáních s Evropskou komisí k řešeným případům	25
stížnosti u Evropské komise	5

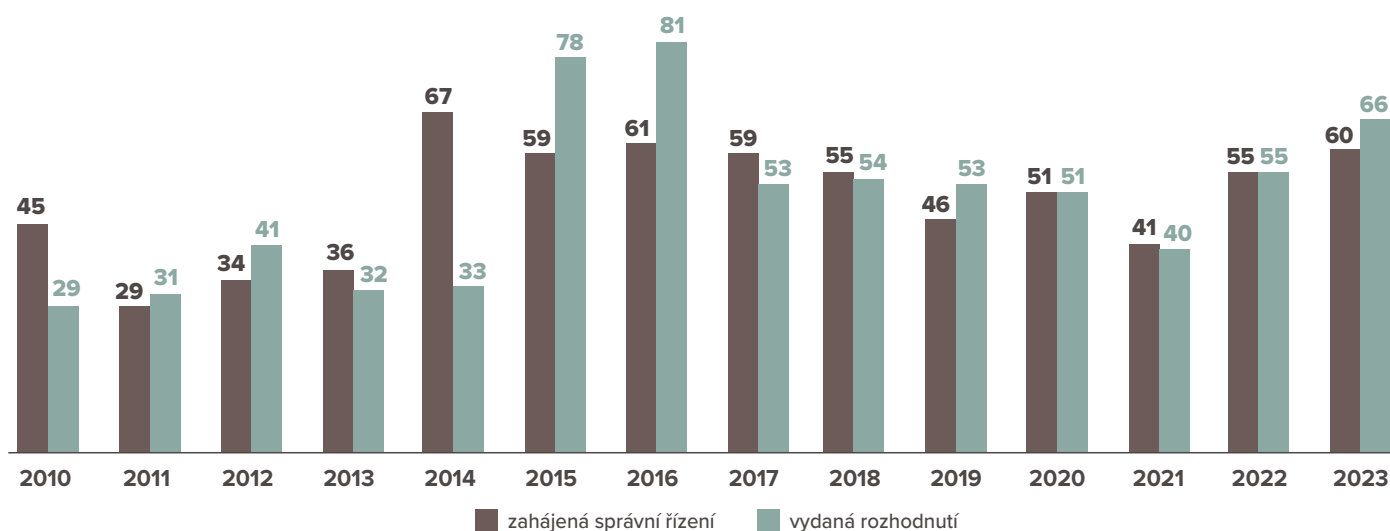
Graf 15 Vybrané statistické údaje z oblasti veřejné podpory v roce 2023

Graf 16 Notifikace, prenotifikace, oznámení dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 v roce 2023

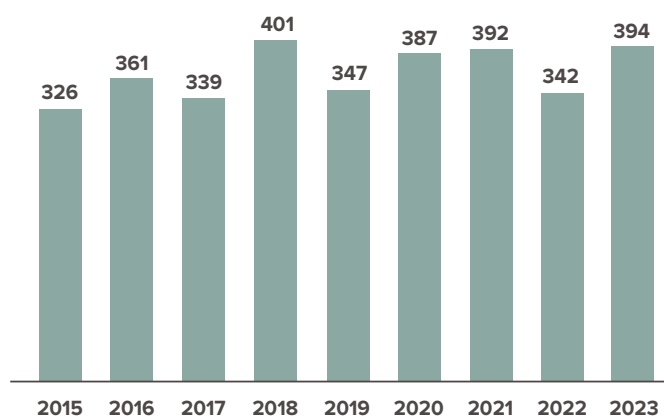
Graf 17 Zahájená správní řízení a vydaná rozhodnutí v letech 2010–2023

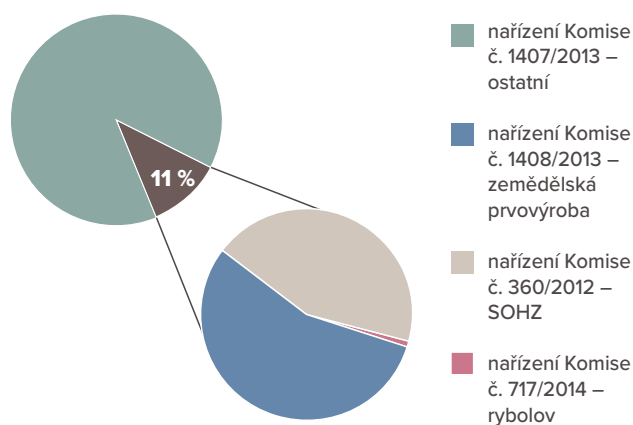
Přehled rozhodovací činnosti v I. stupni v oblasti veřejné podpory v roce 2023

Registr de minimis	
počet zahájených správních řízení	60
počet neukončených správních řízení	6
počet vydaných rozhodnutí	67
počet uložených pokut	45
počet rozhodnutí bez uložení pokuty	22
nápravné opatření	6
výše pokut uložených v I. stupni	169 116 Kč

Graf 18 Počet žádostí o přístup do registru de minimis

Graf 19 Statistika poskytnuté podpory de minimis za rok 2023 dle předpisů

Vybrané případy

SA.58891 – Výstavba multifunkční haly Brno

V červenci 2023 schválila Evropská komise podporu na výstavbu multifunkční haly Brno. Výstavba této haly patří k největším strategickým projektům města Brna. Provozovatelem haly bude městská společnost ARENA BRNO, a. s. Zahájení samotné stavby začalo v září 2023 a dokončena by měla být do konce roku 2025. Kapacita haly bude až 13 300 míst.

Evropskou komisí schválená podpora ve výši 204 milionů eur se skládá z počátečních kapitálových injekcí města Brna, přímých grantů od Jihomoravského kraje a Národní sportovní agentury, roční kapitálové injekce města Brna a zvýhodněné půjčky.

Evropská komise posuzovala toto opatření veřejné podpory podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie, který členským státům umožňuje za určitých podmínek podporovat rozvoj určitých hospodářských činností. Evropská komise ve svém schvalovacím rozhodnutí uvedla, že podpora je nezbytná a vhodná k posílení sportovních a kulturních hospodářských činností přispívajících k hospodářskému rozvoji Jihomoravského kraje.

SA.103325 – Osvobození od poplatku poze – drážní doprava

Na konci července Evropská komise schválila program na podporu zajištění interoperability v železniční dopravě. Celkový rozpočet programu dosahuje částky devíti miliard korun a čerpání podpory v rámci jeho pěti podprogramů v podobě dotace bude umožněno do roku 2028 vlastníkům nebo provozovatelům železničních kolejových vozidel, železničním dopravcům a Správě železnic.

Program podpoří odstraňování překážek železniční interoperability v souladu s platnými technickými specifikacemi, zejména modernizaci evropského systému řízení železničního provozu („ERTMS“) na vozidlech provozovaných na železniční síti České republiky.

Schválený program podpory navazuje na opatření podpory, které Evropská komise kladně posoudila již v roce 2017 a v roce 2020 odsouhlasila prodloužení jeho trvání.

SA.104685 a SA.104686 – obnovitelné zdroje energie

V souvislosti s realizací vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu a k plnění cílů Zelené dohody Evropská komise v roce 2023 schválila dva důležité programy týkající se obnovitelných zdrojů energie. Oba programy poběží do 31. prosince 2025.

Na jaře byl schválen program ve výši 401 milionu eur na podporu ekologického dálkového vytápění založeného na energii z obnovitelných zdrojů a odpadního tepla. Program cílí na instalaci nových jednotek pro výrobu obnovitelného tepla založeného na biomase a odpadu s kapacitou nad 500 kW. Je určen především pro majitele instalací pro výrobu tepla, kteří jsou držitelem licence na výrobu tepelné energie a produkuje teplo z biomasy nebo odpadu. Podpora má podobu zeleného bonusu pro zdroje tepla za každý gigajoule tepla dodaný do tepelné distribuční soustavy.

Na podzim byl schválen program ve výši 2,4 miliardy eur na podporu výstavby a provozu nových nebo konvertovaných zařízení na výrobu udržitelného biometanu. Přijatá opatření mají pomoci ukončit závislost na ruských fosilních palivech v souladu s plánem REPowerEU. Program podporuje výrobu udržitelného biometanu vtláčeného do plynárenské soustavy nebo dodávaného do čerpací stanice nebo výdejní jednotky pro použití v řadě oblastí. Program směřuje k výrobcům biometanu, kteří jsou v České republice držiteli licence na výrobu plynu. Program cílí zejména na malé a střední podniky nebo společenství pro obnovitelné zdroje na projekty s instalovaným výkonem do 6 MW. V rámci programu bude mít podpora formu zeleného bonusu pro výrobce biometanu za každou MWh vyrobeného biometanu na dobu 20 let. Žadatelé o podporu musí splňovat požadavky stanovené ve směrnici Evropské unie o obnovitelných zdrojích energie.

SA.101141 – IPCEI on Microelectronic and Communication Technology ME/CT

V červnu 2023 schválila Evropská komise významný projekt společného evropského zájmu (IPCEI) na podporu výzkumu, inovací a průmyslového využití v oblasti mikroelektroniky a komunikačních technologií. Jedná se o integrovaný

projekt IPCEI ME/CT, který má propojit průmyslové subjekty z celého hodnotového řetězce polovodičů – od surovin až po finální systémy – ze 14 přímo zapojených a šesti přidružených členských států Evropské unie. Programu se účastní 69 společností a 32 partnerských výzkumných organizací. Za Českou republiku se IPCEI projektu účastní společnosti Codasip, s. r. o., a Mycroft Mind, a. s. Způsobilé náklady celého programu činí přibližně 18,2 miliardy eur, podpora ze strany členských států bude poskytnuta ve výši až 8,1 miliardy eur.

Členské státy mají v úmyslu poskytnout podporu podnikům, které se zúčastní IPCEI ME/CT, za účelem udržení a posílení konkurenceschopnosti hodnotového řetězce a zajištění, aby ekosystém mikroelektroniky a komunikačních technologií měl pro Unii i v budoucnu strategický význam. Cíle projektu jsou koordinovat technologické plány a vnitrostátní strategie v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, vytvářet nejmodernější řešení mikroelektroniky a konektivity pro digitální transformaci a přispívat k rozvoji schopností a dovedností s cílem přilákat soukromé investice a podporovat nová kvalifikovaná pracovní místa v Unii.

Programy podpor schválené dle dočasného krizového a transformačního rámce (DKTR)

SA.109055 – Program ENERGETS

V říjnu 2023 byl Evropskou komisí schválen program ENERGETS, jehož cílem je podpořit přechod na nulovou ekonomiku v souladu s průmyslovým plánem Zelené dohody. Program byl schválen na základě bodu 2.6 dočasného krizového a transformačního rámce s rozpočtem ve výši 60 miliard korun. Podpora je plně financována z Modernizačního fondu Evropské unie formou přímých grantů a jejím poskytovatelem je Státní fond životního prostředí České republiky.

Program ENERGETS je určen především na dekarbonizaci výrobních procesů a zlepšení energetické účinnosti podniků. Podpora směřuje ke společnostem, na které se vztahuje systém Evropské unie pro obchodování s emisemi, včetně energeticky náročných průmyslových odvětví (především rafinérie a společnosti vyrábějící těžké kovy, stavební materiály a chemické produkty). Program cílí na snížení emisí skleníkových plynů z výrobních procesů nejméně o 40 % a spotřebu energie alespoň o 20 % vzhledem k současnému stavu. Podmínkou pro udělení podpory je povinnost společností elektrifikovat výrobní procesy nebo využívat obnovitelný vodík nebo obnovitelná paliva vyrobená z vodíku namísto fosilních paliv.

SA.107597 – Program pro podporu zákazníků v teplárenství související s vysokou cenou tepelné energie

V červnu 2023 Evropská komise schválila program veřejné podpory ve výši 17 miliard korun na podporu podniků postižených zvýšenými náklady na tepelnou energii v souvislosti s ruskou agresí proti Ukrajině. Dotační program měl napomoci zmírnit důsledky růstu cen tepelné energie u zákazníků v teplárenství a zmírnit tak další zvyšování jejich nákladů na energie; podpora měla být poskytována ve formě slev prostřednictvím dodavatelů tepla přímo zákazníkům v teplárenství – způsobilým příjemcům, kterým by se snížily výše plateb za tepelnou energii.

SA.107138 – Dočasný cenový program ke snížení dopadu zvýšení cen zemního plynu a elektřiny na podniky

V srpnu 2023 schválila Evropská komise v rámci DKTR program ve výši přibližně 19 miliard korun na podporu podniků zasažených růstem nákladů na energie v souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině. Podpora v rámci programu měla podobu přímých dotací na pokrytí dodatečných nákladů způsobených mimořádným nárůstem cen zemního plynu a elektřiny ve způsobilém období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 ve srovnání se shodným obdobím roku 2021. Cílem dotačního programu bylo odstranit nedostatek likvidity potenciálních příjemců, kteří odebírají elektřinu nebo plyn v České republice a kteří byli postiženi vážným narušením ekonomiky v důsledku současné energetické krize.

Druhostupňové rozhodování a soudní přezkum v oblasti veřejné podpory

V roce 2023 byl podán jeden rozklad proti prvoinstančnímu rozhodnutí a bylo tedy zahájeno jedno správní řízení a vydáno jedno rozhodnutí, které potvrdilo rozhodnutí prvního stupně.³⁰ Celková výše pokuty uložené na základě druhostupňového rozhodnutí dosáhla 6 240 Kč.

Ke Krajskému soudu v Brně nebyla v roce 2023 podána žádná žaloba v oblasti veřejné podpory. Krajský soud vydal v roce 2023 jeden rozsudek v této oblasti, v němž potvrdil rozhodnutí Úřadu.

Nejvyšší správní soud obdržel v roce 2023 jednu kasační stížnost v oblasti veřejné podpory, žádný rozsudek v této oblasti v roce 2023 nevydal.

³⁰ V druhostupňovém rozhodnutí byl změněn den spáchání deliktu, jinak bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

Přístup k dopravní infrastruktuře

Úřad získal od počátku roku 2024 novou věcnou působnost v oblasti přístupu k dopravní infrastruktuře, která doposud spadala pod úzce specializovaný Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře (ÚPDI). Ve snaze o vyšší efektivitu a hospodárnost státní správy rozhodla vláda České republiky na jaře roku 2023 o zrušení ÚPDI a převedení jeho agendy pod ÚOHS. K realizaci tohoto záměru došlo prostřednictvím zákona č. 464/2023 Sb., kterým se mění a ruší některé zákony v souvislosti se zrušením Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře, jenž byl ve Sbírce zákonů publikován dne 29. 12. 2023 a účinnosti nabyl k 1. 1. 2024. Vzhledem k této změně zařazuje ÚOHS do své výroční zprávy za rok 2023 kapitolu týkající se činnosti již neexistujícího ÚPDI.

Omezení provozování dráhy a posouzení souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách

Jedním z nejčastějších typů správních řízení vedených Úřadem pro přístup k dopravní infrastruktuře bylo projednávání plánu omezení provozování dráhy nebo jeho změn. Protože provádění údržby a modernizace dráhy je nezbytné za provozu, určil zákonodárce jasná kritéria, za kterých je možné takové činnosti realizovat a v souvislosti s tím provozování dráhy omezit. V roce 2023 bylo vedeno 315 takových řízení, což neodpovídá počtu projednávaných případů omezení provozování dráhy, neboť některá řízení zahrnují stovky, roční plán omezení provozování dráhy až tisíce omezení provozování dráhy projednávaných najednou. Počet řízení každoročně roste, a to bez navyšování počtu zaměstnanců vyřizujících tuto agendu.

Nejnáročnější agendou, pokud jde o správní řízení, je posouzení souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách. Prohlášení o dráze je dokument, ve kterém provozovatel

dráhy stanovuje kromě jiného pravidla pro přístup na dráhu a její užití, cenu za užití dráhy nebo přidělení kapacity a pravidla pro jejich výpočet a podmínky přístupu ke službám. Tyto podmínky jsou pak závazné a jsou zpracovány do smlouvy o provozování drážní dopravy mezi dopravcem a provozovatelem dráhy. Prohlášení o dráze zpracovává přídělce a je povinen jej zveřejnit nejpozději 12 měsíců předem nabytí platnosti jízdního řádu.

Podnět k zahájení řízení nebyl podán žádný. V roce 2023 bylo na návrh zahájeno jedno řízení o posouzení prohlášení o dráze 2024 se zákonem o dráhách. V tomto případě byl shledán nesoulad se zákonem a byla stanovena lhůta, po jejímž uplynutí nemohl jeho zpracovatel uvedenou část použít.

Přehled rozhodovací činnosti v I. stupni v roce 2023

Omezení provozování dráhy	
Počet zahájených správních řízení, z toho	315
• na návrh	1
• z moci úřední	314
Počet vydaných rozhodnutí	315

Posouzení souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách	
Počet zahájených správních řízení, z toho	2
• na návrh	1
• z moci úřední	1
Počet vydaných rozhodnutí	2

Počet uložených pokut	0
Celková výše uložených pokut	0

Přehled rozhodovací činnosti ve II. stupni v oblasti pří- stupu ke dráze v roce 2023

Počet rozkladů podaných proti rozhodnutím	3
Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu	2
Počet uložených pokut	0
Celková výše uložených pokut	0

Obě vydaná rozhodnutí o rozkladu potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

Vybraný případ

Plán omezení provozování dráhy na rok 2024

(OPD171/23; v rozkladovém řízení zrušeno a vráceno)

Plán omezení provozování dráhy na rok 2024 se od ostatních vedených řízení lišil nejen počtem omezení provozování dráhy najednou a počtem účastníků řízení, ale zejména tím, že po vydaném rozhodnutí v části věci bylo provozovatelem dráhy podáno odvolání proti výroku, kterým nebylo schváleno celoroční omezení provozování dráhy na trati, která není již několik let provozuschopná. Úřad v rámci tohoto rozhodnutí bezodkladně schválil všechna omezení provozování dráhy, kde mezi provozovatelem dráhy a dopravci nebyly spory a zamítl výše zmíněné omezení, které nesplňovalo zákonné podmínky. Dále v samostatném řízení pak rozhodoval o omezeních, kde nebyla mezi dopravci a provozovatelem dráhy nalezena shoda. Právě rozklad podaný provozovatelem dráhy proti rozhodnutí v části věci zapříčinil prodloužení celého řízení, neboť procesní předpis ukládá možné vydání rozhodnutí o zbytku věci až po nabytí právní moci rozhodnutí v části věci. Předseda Úřadu v řízení o rozkladu dospěl k závěru, že prvoinstanční rozhodnutí je nepřezkoumatelné a vrátil věc k novému projednání.

Cenová kontrola a přístup ke službám

Cenová kontrola

Provádění vlastní kontroly se řídí zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolním řádem). V případě zjištění porušení cenových předpisů pak Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře vede řízení o přestupku. Byť zákon o kontrole okamžik ukončení kontroly spojuje s marným uplynutím lhůty pro podání námitek proti kontrolním zjištěním nebo doručím vyřízení námitek, metodika Ministerstva financí pro

statistické vykazování činnosti cenových kontrolních orgánů ukončení kontroly posouvá až do pravomocného skončení řízení o přestupku, respektive soudního přezkumu. S cílem předejít případným odlišnostem ve zprávě o činnosti pro Ministerstvo financí a pro vládu České republiky Úřad dodržuje metodiku Ministerstva financí.

Cenová kontrola je prováděna ve smyslu:

- ustanovení § 14 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, kdy cílem takové kontroly je zjistit, zda nedochází k porušování cenových předpisů v oblasti cen za užití dráhy, cen za přidělení kapacity dráhy a cen za poskytnutí služby prostřednictvím zařízení služeb.
- ustanovení zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, kdy se jedná o cenovou kontrolu v oblasti cen za plnění poskytnuté provozovateli dráhy, který je součástí vertikálně integrovaného podniku, nebo odštěpnému závodu provozovatele dráhy, jehož předmětem činnosti je provozování dráhy.

Předmětem cenové kontroly je kontrola zaměřená na dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček, cen za veřejné užití jinak veřejně nepřístupné vlečky a dále cen za užití zařízení služeb souvisejících s provozováním drážní dopravy ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a vedení cenové evidence podle § 11 zákona o cenách.

Samotné kontroly oddělení cenové kontroly jsou zahájeny na základě předem schváleného ročního plánu cenových kontrol a dále pak v souvislosti s podněty ze strany fyzických nebo právnických osob.

V roce 2023 byly zahájeny celkem tři cenové kontroly zaměřené na kontrolu dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a vedení cenové evidence podle § 11 zákona o cenách.

První z kontrol zaměřená na kontrolu dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb souvisejících s provozováním drážní dopravy byla zahájena v březnu 2023 a ukončena v září 2023. V případě této kontroly bylo zjištěno porušení cenových předpisů a na základě tohoto porušení byla kontrolovanému subjektu pravomocně uložena pokuta ve výši pěti tisíc korun. Pokuta včetně paušálních nákladů byla následně ze strany kontrolovaného subjektu zaplacená v termínu.

Druhá z kontrol zaměřená na kontrolu dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb souvisejících s provozováním drážní dopravy byla zahájena v květnu 2023 a ukončena v červenci 2023.

Také v případě této kontroly bylo zjištěno porušení cenových předpisů a na základě tohoto porušení byla kontrolovanému subjektu uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun, která byla následně po uplatnění opravných prostředků snížena na 40 tisíc korun. Tato již pravomocně uložená pokuta ve výši 40 tisíc korun včetně paušálních nákladů byla následně ze strany kontrolovaného subjektu zaplácena v termínu.

Třetí z kontrol zaměřená na kontrolu dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb souvisejících s provozováním drážní dopravy byla zahájena v září 2023, dosud nebyla ukončena a bude pokračovat v roce 2024. V tomto případě byla kontrola jako jediná z výše uvedených zahájena na základě podnětu právnické osoby.

V roce 2023 dále pokračovala cenová kontrola zahájená v roce 2022, která byla zároveň zaměřena na dvě kontrolované oblasti, a to na kontrolu dodržování podmínek zákona o cenách, zejména podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček a dále pak na kontrolu dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a vedení cenové evidence podle § 11 zákona o cenách. O kontrole byl sepsán protokol a ještě v roce 2022 byl odeslán kontrolované osobě. Lhůta pro podání námitek proti kontrolním zjištěním přesáhla do roku 2023, ty však podány nebyly. Kontrola sama byla ukončena v lednu 2023. V případě této kontroly bylo zjištěno porušení cenových předpisů a na základě tohoto porušení byla kontrolovanému subjektu pravomocně uložena pokuta ve výši 15 tisíc korun. Pokuta včetně paušálních nákladů byla následně ze strany kontrolovaného subjektu zaplácena v termínu.

Nižší počet nově zahájených kontrol je dán náročností jednotlivých cenových kontrol, velikostí kontrolovaných subjektů a v neposlední řadě i složitostí následného řízení o přestupku, kdy ve většině případů kontrolovaná osoba (obviněná) uplatňuje svoje právo na obhajobu v plné míře, a to včetně soudních přezkumů.

Jednotlivá kontrolní zjištění oddělení cenové kontroly nelze zobecnit, a to vzhledem ke skutečnosti, kdy každá z provedených cenových kontrol je specifická, ovlivněná jak velikostí kontrolovaného subjektu, tak i délkou kontrolovaného období, a především pak kvalitou zdrojových dat a dalších podkladů, které je schopen poskytnout kontrolovaný subjekt, respektive získat kontrolní orgán.

Přehled rozhodovací činnosti v I. stupni v oblasti cenové kontroly v roce 2023

Počet podaných podnětů (jednalo se o přístup k zařízení služeb)	1
Počet zahájených cenových kontrol	3
Počet ukončených cenových kontrol	3
Počet přestupků z cenový kontrol	3
Počet vydaných rozhodnutí	3
Počet uložených pokut	3
Celková výše uložených pokut	60 000 Kč

Přehled rozhodovací činnosti ve II. stupni v oblasti cenové kontroly v roce 2023

Počet podaných rozkladů (POK010/23)	1
Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu (POK010/23)	1
Počet uložených pokut (POK010/23)	1
Celková výše uložených pokut (POK010/23)	40 000 Kč

Vybraný případ

Cenová kontrola CKO002/23

Dodržování podmínek zákona o cenách, zejména podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a vedení cenové evidence podle § 11 zákona o cenách, se zaměřením na mechanické nosiče informačních systémů.

Tato cenová kontrola navazovala na státní dozor přístupu ke službám. Zajímavý byl právní spor, zda lze nástěnky (mechanické nosiče informačních systémů) považovat dle názoru Úřadu za zařízení služeb. Názor Úřadu byl posléze potvrzen pravomocným druhostupňovým rozhodnutím.

Přístup ke službám

Posouzení ohrožení hospodářské vyváženosti v souvislosti s novou službou

Za účelem ochrany smluv o veřejných službách v přepravě cestujících vznikl institut provádění testu hospodářské vyváženosti, pokud hodlá dopravce – žadatel o kapacitu dráhy provozovat novou komerční službu v osobní železniční dopravě na stejné trase jako dopravce poskytující přepravu v závazku veřejné služby. Žadatel o kapacitu tento záměr oznamuje Úřadu.

Úřad obdržel v roce 2023 celkem 22 oznámení o nových službách v osobní železniční dopravě – osm oznámení přišlo od společnosti České dráhy, a. s., 13 od Leo Express, s. r. o., a jedno od Gepard Express, SE.

Ke čtyřem oznámení Leo Express, s. r. o., byly podány žádosti o test hospodářské vyváženosti podle § 34d zákona o dráhách. Ve všech čtyřech případech již Úřad vydal rozhodnutí.

V jednom řízení o udělení práva na přístup žadateli o kapacitu Úřad pravomocně rozhodl poté, co provedl test a usoudil, že ohrožení smluv o závazku veřejné služby je natolik marginální, že nezakládá nutnost odepření ani omezení udělení práva žadatele o kapacitu na přístup k železniční infrastruktuře.

V dalších třech řízeních o testu hospodářské vyváženosti byly proti rozhodnutím Úřadu podány rozklady. Jedno z těchto řízení bylo přerušeno podle čl. 9 odst. 4 prováděcího nařízení Komise (EU) 2018/1795 ze dne 20. listopadu 2018, kterým se stanoví postup a kritéria pro provedení testu hospodářské vyváženosti podle článku 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU z důvodu neposkytnutí informací dostačujících pro provedení testu ze strany jednoho z účastníků řízení.

Provozování zařízení služeb

Jednou z funkcí Úřadu je zajištění ochrany dopravců ze strany provozovatelů infrastruktury a zařízení služeb, uvedená v § 23 d zákona o dráhách.

Úřad v roce 2023 obdržel od společnosti RegioJet, a. s., celkem tři žádosti o přístup k zařízení služeb podle § 23d odst. 4 zákona o dráhách. Úřad ve všech případech zahájil sporná řízení, ve kterých dosud nebylo rozhodnuto. Ve dvou z těchto řízení se jedná o přístup k nosičům informačních systémů v železničních stanicích, třetí řízení se týká přístupu k čekárně pro cestující.

Přehled rozhodovací činnosti v I. stupni v oblasti přístupu ke službám v roce 2023

Počet podaných podnětů, z toho	
• test hospodářské vyváženosti	22
• řízení o veřejné přístupnosti	5
Počet přestupků	8
Počet vydaných rozhodnutí	6
Počet uložených pokut	8
Celková výše uložených pokut	400 000 Kč

Přehled rozhodovací činnosti ve II. stupni v oblasti přístupu ke službám v roce 2023

Počet podaných rozkladů (POK007/23, POK008/23)	2
Počet vydaných rozhodnutí o rozkladu (POK007/23, POK008/23)	2
Počet uložených pokut (POK007/23)	1
Celková výše uložených pokut (POK007/23)	300 000 Kč

Řízení dle zákona o civilním letectví

Úřad vykonává v oblasti letecké dopravy funkci nezávislého dozorového orgánu podle směrnice 2009/12/ES. Postupuje podle zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví. Úkolem Úřadu je zajištění transparentního a nediskriminačního postupu při vyjednávání leteckých poplatků. Úřad provádí kontrolu nediskriminačního přístupu dopravců k letišťům poskytovaným službám. V České republice do působnosti Úřadu spadá mezinárodní Letiště Václava Havla Praha, které provozuje právnická osoba Letiště Praha, a. s.

Zástupce Úřadu se pravidelně účastní projednávání letištního ceníku. Dne 5. 9. 2023 se uskutečnilo veřejné projednávání letištního ceníku pro období od 31. 3. 2024 až 29. 3. 2025. Ceník platný pro toto období byl zveřejněn dne 4. 12. 2023.

Úřad v roce 2023 neobdržel žádnou žádost leteckého dopravce, nebylo tedy zahájeno žádné řízení o posouzení zveřejněného letištního ceníku, jeho složek a způsobu jejich stanovení s požadavky zákona o civilním letectví.

Soudní přezkum

Úspěšnost Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře byla stejně jako po celou dobu jeho existence od 1. 4. 2017 do 31. 12. 2023 v oblasti jeho pravomocí v řízeních před soudem stoprocentní. To platí jak pro úspěšnost na úseku správního soudnictví, včetně Nejvyššího správního soudu, tak na úseku civilního soudnictví. ÚPDI tedy dokázal jednak úspěšně obhájit svá rozhodnutí v řízeních, v nichž byl účastníkem řízení, jednak prosadit aplikaci unijního práva v řízeních, v nichž naopak účastníkem řízení nebyl. To vyžadovalo precizní a rychlé zpracování podkladů pro soudy a také pravidelné nahlížení do soudních spisů.

Žaloby proti rozhodnutím ÚPDI vydaným v klasickém (nesporném) správním řízení (například omezení provozování dráhy, posouzení souladu prohlášení o dráze) nebo v řízení o přestupku projednávají správní soudy. V roce 2022 byl novelizován zákon o dráhách, který výslovně stanovil, že

k přezkoumání rozhodnutí ÚPDI jsou příslušné správní soudy. Do té doby byly v řadě věcí podle judikatury příslušné i soudy civilní. Příslušnost soudů v případech žalob podaných před novelou bude ještě posouzena Nejvyšším soudem, popřípadě Soudním dvorem Evropské unie.

ÚPDI pravidelně a transparentně informoval účastníky správních řízení a fakticky i další účastníky železničního trhu o jednotlivých soudních řízeních a jejich výsledcích. Proto ÚPDI zveřejňoval základní informace o řízení před soudy, včetně údajů o nařízených soudních jednáních, a přehled podaných žalob na svých internetových stránkách. ÚPDI zastupoval v řízení před správními a civilními soudy výhradně jediný zaměstnanec Úřadu.

Statistika soudního přezkumu v oblasti regulace železničního odvětví v roce 2023 ve správním soudnictví

Počet žalob podaných k Městskému soudu v Praze	20
Počet rozsudků vydaných Městským soudem v Praze, z toho	5
• potvrzená rozhodnutí Úřadu (rozhodnuto ve prospěch ÚPDI)	5
Počet usnesení o odmítnutí žaloby vydaných Městským soudem v Praze	1
Počet usnesení o přerušení řízení, o odkladném účinku, o předběžném opatření	8
Počet kasačních stížností podaných k Nejvyššímu správnímu soudu , z toho	2
• kasační stížnosti podané ÚPDI	0
Počet rozsudků vydaných Nejvyšším správním soudem	1
Počet usnesení vydaných zvláštním senátem zřízeným podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů	1
Vyjádření k žalobě	24
Vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě	2
Vyjádření k návrhu na nařízení předběžného opatření	2
Vyjádření k návrhu na přerušení řízení	5
Vyjádření k návrhu na spojení věci	3
Návrh ÚPDI na spojení věci	3
Replika či jiná stanoviska a komunikace se soudem soudním řízení	60
Vyjádření ke kasační stížnosti	1
Návrh ÚPDI na požádání SDEU o rozhodnutí o předběžné otázce	7

K Městskému soudu v Praze bylo v roce 2023 proti rozhodnutím ÚPDI podáno celkem 20 žalob (meziroční nárůst 667 %), z toho 18 proti rozhodnutí ve věci samé a dvě proti rozhodnutí, jímž bylo nařízeno předběžné opatření. Soud vydal pět rozsudků a osm usnesení. V pěti případech zamítl žalobu a potvrdil správnost rozhodnutí ÚPDI. V jednom případě soud žalobu odmítl. K Nejvyššímu správnímu soudu byly podány dvě kasační stížnosti. Značný byl rovněž počet podaných odvolání, dovolání a dalších rozličných návrhů účastníků soudního řízení.

Statistika nového projednání věcí, o nichž rozhodl ÚPDI, podle části páté o. s. ř. v roce 2023 v civilním soudnictví

Počet žalob podaných k Obvodnímu soudu pro Prahu 1	0
Vyjádření ÚPDI k žalobě	1
Počet rozsudků vydaných Obvodním soudem pro Prahu 1	0
Počet usnesení vydaných Obvodním soudem pro Prahu 1	12
Počet podaných dovolání k Obvodnímu soudu pro Prahu 1	9
Počet žalob podaných k Městskému soudu v Praze	1
Počet rozsudků vydaných Městským soudem v Praze	0
Počet usnesení o odvolání vydaných Městským soudem v Praze	15
Počet rozhodnutí Nejvyššího soudu	0
Vyjádření ÚPDI k odvolání	15
Vyjádření ÚPDI k dovolání	9
Vyjádření k věcné nepříslušnosti civilních soudů	21
Vyjádření k návrhu na spojení věci	6
Další komunikace se soudem včetně doplnění vyjádření	35
Vyjádření k věcné příslušnosti soudu	1
Další komunikace se soudem	2
Návrh ÚPDI na požádání SDEU o rozhodnutí o předběžné otázce	11
Zpracování návrhu na požádání SDEU o rozhodnutí o předběžné otázce	11
Vyjádření k návrhu účastníka na požádání SDEU o rozhodnutí o předběžné otázce	2

Správní soudnictví

Oznamovací povinnost provozovatele veřejně nepřístupné vlečky

Z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 2. 2023, čj. 9 A 61/2021-51, vyplývá, že oznamovací povinnost provozovatele, že provozuje veřejně nepřístupnou vlečku (§ 22a odst. 5 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách), se odvíjí od povahy a funkce uvedené vlečky, které spočívají v tom, že vlečka slouží pro přístup dopravců k jiné dráze, zařízení či manipulačnímu místu, které plní určitou materiální funkci a pro něž je vlečka potřebná, za podmínky, že vlastník nebo provozovatel potřebného místa je odlišný od vlastníka nebo provozovatele vlečky (podle § 22a odst. 3 citovaného zákona). Provozovatel vlečky (ve smyslu § 22a odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách) se nemůže zprostit odpovědnosti za přestupek spočívající v porušení své oznamovací povinnosti [§ 51 odst. 6 písm. b) ve spojení s § 22a odst. 5 téhož zákona] výkladem, že vznik oznamovací povinnosti o existenci veřejně nepřístupné vlečky je podmíněn jen konkrétní žádostí a potřebou dopravce o přístup na veřejně nepřístupnou vlečku.

Provozoschopnost dráhy

Městský soud v Praze se v rozsudku ze dne 20. 4. 2023, čj. 6 A 92/2021-143, ztotožnil s názorem ÚPDI, že předpisy pro hospodaření s veřejnými prostředky nelze nadřadit nad zákonem stanovené povinnosti zajišťovat provozuschopnost dráhy. Za podstatný argument soud považuje, že v daném případě nedocházelo zjevně k průběžnému zajišťování (udržování) provozuschopnosti předmětné dráhy, což pak vyústilo ve vysoký finanční požadavek na uvedení dráhy do provozuschopného stavu v současné době.

Důvody pro omezení provozování dráhy

Městský soud v Praze se v rozsudku ze dne 15. 11. 2023, čj. 8 A 54/2018-144, zcela ztotožnil s výkladem ÚPDI s přihlédnutím k výslovnému vymezení omezení provozu dráhy ze strany zákonodárce, že mezi činnosti spojené s údržbou a opravou dráhy nelze zařadit činnosti administrativní, ekonomické, geodetického zaměřování či výběrová řízení na dodavatele. Uvedené činnosti nejsou důvodem pro omezení provozu na dráze postupem podle § 23b odst. 1 písm. a) zákona o dráhách. Soud dále uvedl, že v daném případě nebyla konkrétní činnost provozovatele dráhy na úseku posuzovaném ÚPDI subsumovatelná pod § 23b odst. 1 písm. a) zákona o dráhách. Nebyla tak splněna podmínka pro přistoupení k omezení provozu dráhy na daném úseku se všemi s tím

souvisejícími dopady (mj. ve vztahu k vyplacení náhrady za náklady vynaložené žalobkyní na náhradní autobusovou dopravu v úseku podle 36 odst. 2 zákona o dráhách). Pouhá dohoda mezi provozovatelem dráhy a dopravcem nebyla s to změnit skutečnost, že nedošlo k naplnění zákonných předpokladů pro aplikaci § 23b zákona o dráhách.

Civilní soudnictví – část pátá o. s. ř.

ÚPDI se podařilo pečlivou argumentací a výkladem unijního práva přesvědčit civilní soudy (Obvodní soud pro Prahu 1 i Městský soud v Praze) o tom, že nové projednání rozhodnutí ÚPDI občanskoprávními soudy podle části páté o. s. ř. je v rozporu s čl. 56 odst. 10 směrnice 2012/34/EU. Například v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2023, čj. 15 Co 145/2023-138, body 24 až 30, soud odůvodnil svůj závěr o příslušnosti správních soudů k přezkumu rozhodnutí českého nezávislého regulačního subjektu, Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře. Soud ve svých podrobných právních výkladech vycházel zejména z vyjádření Evropské komise, judikatury Soudního dvora Evropské unie, rozdílů mezi pojetím účastenství podle o. s. ř. a s. ř. s. a samozřejmě také z požadavků unijního práva na soudní přezkum rozhodnutí regulačního subjektu pro železniční odvětví.

Mezinárodní spolupráce

Činnost Úřadu na poli mezinárodní spolupráce se zaměřuje primárně na bilaterální i multilaterální spolupráci se zahraničními institucemi působícími v oblastech, v nichž jsou Úřadu svěřeny rozhodovací pravomoci. Tyto aktivity zahrnují zejména vzájemnou komunikaci, výměnu poznatků a zkušeností s aplikací soutěžního práva, práva veřejných zakázek, významné tržní síly a veřejné podpory s tím, že nově získané informace pak může Úřad využít pro potřeby vlastní aplikační praxe.

Evropská soutěžní síť – ECN

Evropská soutěžní síť (ECN), jakožto nástroj pro spolupráci soutěžních úřadů zemí Evropské unie a Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise (DG COMP) primárně ve věcech porušení článků 101 a 102

SFEU, je nejvýznamnější platformou mezinárodní spolupráce Úřadu. Důležitým aspektem spolupráce v rámci ECN je činnost pracovních skupin zaměřených na dílčí témata unijního soutěžního práva, jejichž zasedání se aktivně účastní také zástupci Úřadu. Mezi nejaktivnější pracovní skupiny dlouhodobě patří skupiny zaměřené na kartelové dohody (ECN Cartels Working Group), na spojování soutěžitelů (ECN Merger Working Group) nebo skupina pro mezinárodní spolupráci a spravedlivý proces (Cooperation Issues and Due Process), která se v roce 2023 zabývala například projekty zaměřenými na přístup k dokumentům ECN či koordinací postupu při řešení případů s přeshraničním prvkem. Rovněž se v roce 2023 pracovní skupina zabývala možnou revizí nařízení Rady (ES) č. 1/2003 a 773/2004, a to zejména z důvodu pokračující digitalizace většiny sektorů na vnitřním trhu. Na toto téma Komise zpracovává tzv. pracovní materiál, jehož konečná verze bude prezentována ve druhém čtvrtletí roku 2024.

V rámci ECN Úřad dále zajišťuje prostřednictvím systému ECN2 notifikaci případů porušení článků 101 a 102 SFEU Evropské komisi. Tento systém slouží také pro přímou

komunikaci a spolupráci jednotlivých soutěžních úřadů členských států Evropské unie. Nejběžnějším komunikačním prostředkem v rámci této spolupráce jsou neformální žádosti o poskytnutí informací (Request for Information – RFI). V roce 2023 Úřad obdržel 109 těchto žádostí o informace. Úřad se pak stejnou formou obrátil na soutěžní úřady ostatních členských států v sedmi případech, přičemž tematicky se tyto žádosti týkaly například asistence policie při místních šetřeních, regulací ze strany FIFA, pravidel pro reklamní aktivity olympioniků během olympijských her či nezávislosti soutěžních úřadů v kontextu plánované novelizace zákona o státní službě.

	2020	2021	2022	2023
Počet obdržených RFI	76	68	73	109
Počet vlastních RFI	4	3	5	7

Další nedílnou součástí spolupráce v rámci ECN jsou formální žádosti o poskytnutí informací a dokumentů na základě článku 12 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy a žádosti o asistenci při vyšetřování na základě článku 22 téhož nařízení. Tyto žádosti mohou členské soutěžní úřady využít v případech, kdy potřebují získat více informací pro zahájení řízení, typicky v případech s přeshraničním dopadem či doplnit podklady v rámci již probíhajícího řízení o porušení článku 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Úřad v roce 2022 požádal o asistenci zahraničních soutěžních úřadů ve dvou případech a obdržel dvě takové formální žádosti.

Neopomenutelnou formou spolupráce soutěžních úřadů v síti ECN jsou i tzv. poradní výbory (Advisory Committees), které jsou organizovány k jednotlivým případům řešeným Evropskou komisí v oblastech zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů. V rámci poradních výborů se členské státy mohou dotazovat na závěry Komise před přijetím jejího rozhodnutí v konkrétních případech a mohou k těmto závěrům vyjádřit své stanovisko. V průběhu roku 2023 proběhlo osmnáct zasedání poradních výborů.

Mezinárodní soutěžní síť – ICN

Mezinárodní soutěžní síť (ICN) je celosvětové fórum zaměřené na rozvoj spolupráce soutěžních úřadů. V rámci této platformy jsou činné jednotlivé pracovní skupiny, které mimo jiné pořádají pravidelné konference či workshopy.

Nejvýznamnější událostí v rámci ICN je každoročně pořádaná výroční konference, která v roce 2023 proběhla prezenčně a hostil ji španělský soutěžní úřad (La Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia). Místopředseda Úřadu se také zúčastnil panelu k tématu leniency (Triggering ex-officio inspections: going beyond leniency). V březnu se zástupce Úřadu zúčastnil také zasedání pracovní skupiny ICN Unilateral Conduct v Tokiu, které se zabývalo analýzou „Theories of Harm and Design of Remedies”.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj – OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) je mezinárodní organizací, která se ve spo-

lupráci s vládami, odborníky a veřejností snaží nastavit mezinárodní standardy a najít řešení na sociální, ekonomické a environmentální otázky. V oblasti ochrany hospodářské soutěže je OECD aktivní prostřednictvím Soutěžního výboru a jeho dvou pracovních skupin.

Zasedání Soutěžního výboru OECD jsou pravidelně organizována dvakrát ročně, přičemž zasedání v červnu a prosinci 2023 proběhla v hybridním formátu. Zástupci Úřadu se zúčastnili tematických bloků, ve kterých se diskutovaly aktuální otázky z oblasti soutěžního práva a politiky, jako například hospodářská soutěž a inovace či hospodářská soutěž v oběhovém hospodářství. Úřad pak přispěl do diskuse příspěvkem na téma „Application of Competition Law to Sports: Insights from the Czech National Competition Authority“.

OECD v roce 2023 rovněž vydala dva nové dokumenty. Prvním z nich je Doporučení Rady pro boj proti bid riggingu ve veřejných zakázkách (Recommendation of the Council on Fighting Bid Rigging in Public Procurement), které podporuje nové osvědčené postupy a odráží významný vývoj od roku 2012 v oblasti boje proti manipulacím s nabídkami.

Konkrétně je například doporučena podpora vytváření spolehlivých a komplexních databází veřejných zakázek a používání digitálních nástrojů (Digital Screens), a to například ve formě licenčních softwarových nástrojů, které pomáhají identifikovat a odhalovat podezřelá výběrová řízení, a tím odhalovat kartely ve veřejném zadávání. Druhým přijatým dokumentem je Doporučení Rady k právům duševního vlastnictví a hospodářské soutěži (Recommendation of the Council on Intellectual Property Rights and Competition). Doporučení stanovuje základní principy pro prosazování soutěžního práva v případech, které zahrnují problematiku práv duševního vlastnictví. Jeho cílem je poskytnout vodítka, jak řešit často složitý vztah těchto dvou právních režimů tak, aby byla zachována fungující hospodářská soutěž na příslušných trzích a aby byly zároveň poskytnuty přiměřené pobídky k inovacím. To vše činí doporučení s ohledem na rychle se rozvíjející digitální ekonomiku.

Bilaterální vztahy a multilaterální vztahy

Úřad vedle pravidelných setkávání se zástupci soutěžních úřadů a experty na soutěžní právo v rámci mezinárodních platform soustředí svoji pozornost také na rozvoj přímých dvoustranných vztahů s partnerskými soutěžními úřady.

Na evropské úrovni je Úřad v každodenním kontaktu s Evropskou komisí, ať již v rámci konzultací jednotlivých případů či obecnějších otázek a přístupů k soutěžní politice anebo z důvodu konzultace možností případného dalšího vzdělávání zaměstnanců.

Neime Binaku-Isufi, předsedkyně soutěžního úřadu Republiky Kosovo, Petr Mlsna (20. 6. 2023)

Vrcholní představitelé soutěžních úřadů Česka, Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenska po podpisu memoranda o regionální spolupráci v oblasti politiky hospodářské soutěže se soutěžními úřady Ukrajiny a Moldavska (Varšava 18. 4. 2023)

Petr Mlsna a nový předseda Protimonopolního úřadu Slovenské republiky Juraj Beňa (30. 3. 2023)

Nejbližším zahraničním partnerem Úřadu nadále zůstává Protimonopolný úřad Slovenskej republiky. Odrazem budování těchto nadstandardních vztahů je oboustranně prospěšná spolupráce při výměně informací, vzájemná pomoc při řešení přeshraničních případů či účast na pravidelných jednáních zástupců obou úřadů, na nichž se konstruktivně řeší mimo jiné i možnosti nové spolupráce.

V oblasti multilaterálních vztahů došlo v dubnu 2023 k podpisu mnohostranného Memoranda o spolupráci (Memorandum for Regional Cooperation in the Field of Competition

Policy) mezi soutěžními úřady Česka, Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenska na straně jedné a soutěžními úřady Moldavska a Ukrajiny na straně druhé, jehož cílem je posílení snahy o brzké začlenění těchto kandidátských států do struktur Evropské unie. V závěru roku se k Memorandu o spolupráci po shodě všech jeho členů připojil rovněž soutěžní úřad Rakouska.

Světový soutěžní den 2023

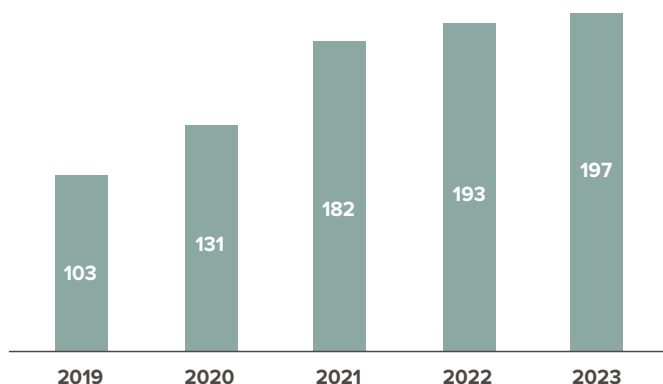
Jako každoročně si Úřad, ale i široká odborná veřejnost, dne 5. prosince 2023 připomněl Světový soutěžní den. Cílem této iniciativy je upozornit na význam a přínosy hospodářské soutěže pro hospodářství jako celek. Tématem Světového soutěžního dne v roce 2023 bylo upřednostňování sociálně citlivých odvětví, v nichž má udržování kvalitního konkurenčního prostředí zvláštní význam. Také Úřad byl v uplynulém roce v těchto oblastech aktivní. Dokončil například velké sektorové šetření týkající se velkoobchodní distribuce léčiv, které uzavřel řadou doporučení pro státní instituce, stakeholdery i spotřebitele. Zrychlené sektorové šetření bylo uskutečněno také v citlivé oblasti cen potravin a zemědělských výrobků. Při příležitosti Světového soutěžního dne Úřad na svých webových stránkách zveřejnil krátké video předsedy Úřadu Petra Mlsny.

Informační servis

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pravidelně informuje odbornou i širší veřejnost o své činnosti i o aktuálním dění a legislativě v oblastech svých kompetencí. Úřad komunikuje prostřednictvím tiskových informací, internetové stránky (uohs.gov.cz), vydávání informačních listů a výroční zprávy, ale stále více i prostřednictvím sociálních sítí X (dříve Twitter), LinkedIn či Facebook.

V roce 2023 Úřad vydal 197 tiskových zpráv, zveřejnil 312 příspěvků na sociální síti X a 115 na LinkedIn. Na sociální síti X bylo celkem zaznamenáno 348 532 zobrazení a počet sledujících dosáhl 1 596, tzn. 23% meziroční navýšení sledujících. Na síti LinkedIn bylo zaznamenáno 128 tisíc zobrazení, účet měl ke konci roku 996 nových sledujících a dosáhl počtu 2 073 sledujících (tzn. 92% meziroční nárůst).

Graf 20 Počet vydaných tiskových zpráv

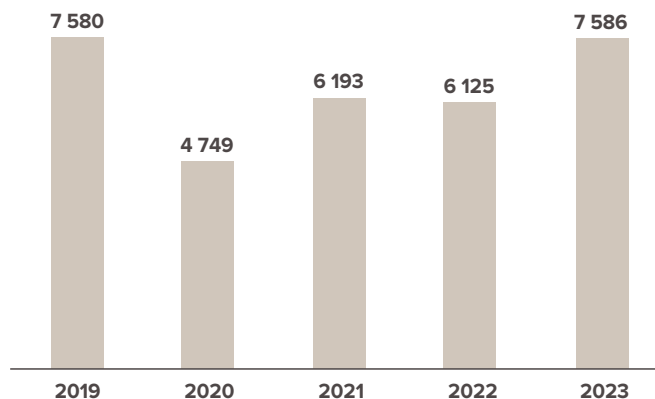

V roce 2023 Úřad zachytil v monitoringu médií 7 586 zpráv o své činnosti, což představuje 22% meziroční nárůst. Rovněž mediální analýza za rok 2023 zpracovaná společností Monitora Media na základě monitoringu vybraných médií³¹

³¹ Celostátní tisk (MFD, Hospodářské noviny, Lidové noviny, Právo, E15, Blesk), televizní stanice (ČT1, ČT24, TV Nova, Prima), rozhlasové stanice (ČRo Radiožurnál a krajské redakce ČRo, Český rozhlas Plus, Impuls, Frekvence), online média (ceskenoviny.cz).

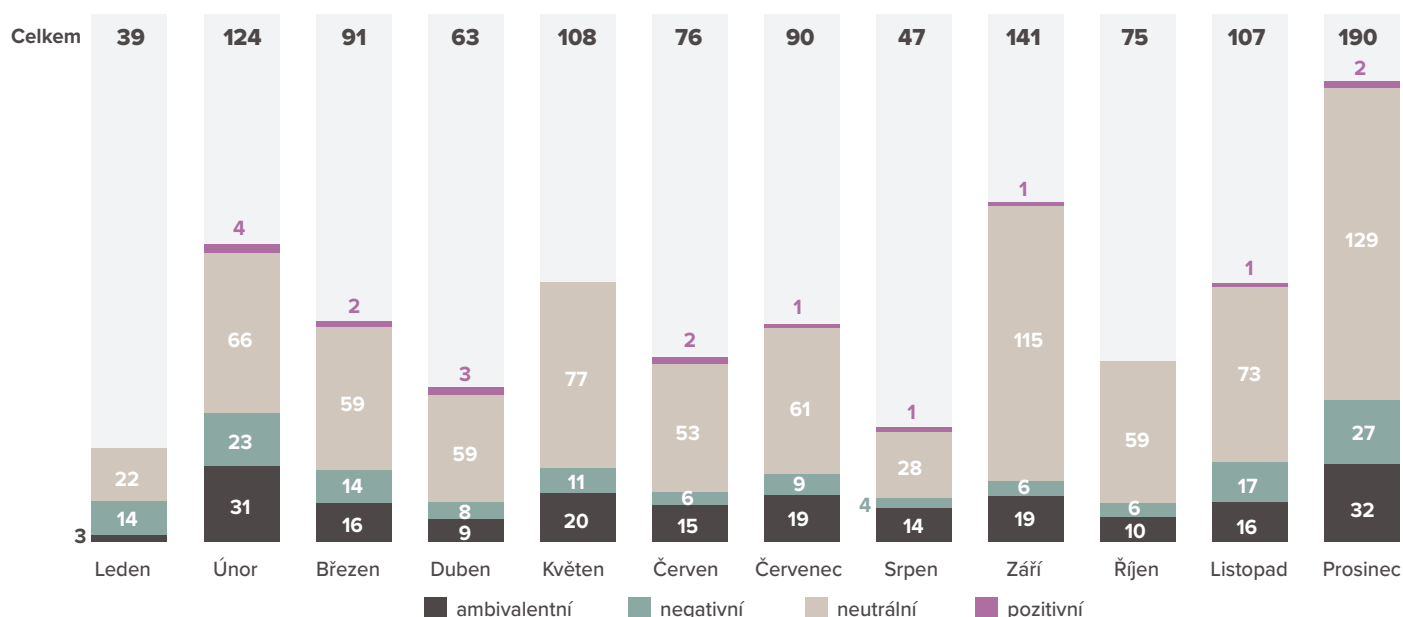
zaznamenala meziroční nárůst, a to o 44 %. Nejvíce příspěvků (44 %) přinesl tisk, dále televize (39 %), online média (9 %) a rozhlas (8 %). Nejvíce aktivním zdrojem zpráv byla v rámci medializace zpravodajská veřejnoprávní televize ČT24 (198 převážně neutrálních příspěvků) a dále stanice ČT1 (155 příspěvků), ČTK (152 příspěvků) a z deníků Právo (139 příspěvků).

Graf 21 Počet příspěvků o Úřadu v monitoringu médií

Většina zpráv v roce 2023 byla neutrální povahy (68 %), 18 % mělo ambivalentní tonalitu, 13 % negativní tonalitu a jedno procento zpráv bylo dle eterní analýzy pozitivní. Nejčastějšími tématy negativně laděných příspěvků byla zejména kritika Úřadu v souvislosti s jeho dozorem nad trhem s potravinami kvůli jejich rostoucím cenám, zrušení zadávacího řízení na druhý úsek pražského metra D, digitalizace stavebního řízení či pokuta pražskému magistrátu za porušení soutěžního práva při regulaci hazardu na jeho území.

Graf 22 Vývoj počtu článků dle sentimentu

Úřad vydal v roce 2023 dva informační listy. Informační list o soutěžních aspektech dohod na trhu práce se zaměřuje na soutěžní prostředí v oblasti pracovních trhů, jemuž evropské soutěžní úřady věnují stále větší pozornost. Protisoutěžní dohody mezi zaměstnavateli na trhu práce jsou atypickými kartely mezi soutěžiteli o stanovení výše vyplácených mezd (wage-fixing) nebo dohody o nepřijímání, nenajímání nebo neusilování o zaměstnance druhé strany (no-poaching), jejichž nepřímým důsledkem je udržení mezd na nízké úrovni a omezení pohybu kvalifikovaných zaměstnanců na místa nejvíce prospěšná ekonomice. Pracovní síly by neměly být ochuzovány o příležitosti, které jim může nabídnout otevřený a konkurenceschopný trh práce. Úřad proto zařadil dohody na trhu práce mezi oblasti, kterým aktuálně věnuje svoji pozornost.

Novelou zákona o významné tržní síle, přijatou v roce 2022, došlo především v důsledku nutnosti transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci k rozsáhlým změnám, jež shrnuje informační list Úřadu nazvaný Významná tržní síla po transpoziční novele. Nově přijatá právní úprava změnila náhled na základní pilíře dosavadní zákonné ochrany dodavatele potravin, modifikovala vymezení nákupních trhů podléhajících regulaci i formy nekalých obchodních praktik, které Úřad bude postihovat. Významná tržní síla je nyní postavena na koncepci bilaterální vyjednávací síly a cílem regulace je zajistit férové obchodní podmínky pro nejslabší články celého zemědělského a potravinového řetězce.

Zástupci Úřadu vyučují na Právnické fakultě Masarykovy univerzity

V podzimním semestru proběhla už podruhé výuka akademického předmětu Právo veřejných zakázek. Výuku zajistili zaměstnanci Odboru druhostupňového rozhodování. Předmět je vyučován v rámci Katedry obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Náplní předmětu bylo řešení praktických příkladů ze zadávací praxe, na nichž si studenti mohli ověřit jednotlivé instituty zákona v praxi, ať už z pohledu povinností zadavatele nebo z pohledu řízení před

Úřadem. Nově nabyté znalosti studenti prokazovali splněním dvou písemných úkolů. Prvním úkolem bylo zpracovat koncept námitek proti fiktivní zadávací dokumentaci. Cílem přitom bylo, aby studenti byli schopni samostatně odhalit problematické požadavky zadavatele a formulovat odpovídající argumentaci k jejich nezákonnosti. Druhým úkolem bylo vyjádřit se k otázce zpětvzetí námitek a popsat praktické konsekvence takového úkonu stěžovatele. Předmět obdržel od studentů veskrze pozitivní zpětnou vazbu.

Debata Evropské komise Markets for People v Brně

Evropská komise začala v roce 2023 pořádat debaťní cyklus s občany členských států nazvaný Markets for People. Poslední zastavení tohoto pořadu se uskutečnilo 7. 12. 2023 v Brně a odpovídalo na otázku: Proč potřebujeme hospodářskou soutěž? Debatu pořádalo Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, Europe Direct Brno a Úřadem. Této debaty se účastnil i předseda Úřadu Petr Mlsna, společně s ním o hospodářské soutěži diskutovala ekonomická moderátorka Michala Hergetová, někdejší eurokomisař Pavel Telička a ekonom Martin Kvizda z Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity.

Májová konference o veřejných zakázkách 2023

Druhý ročník Májové konference o veřejných zakázkách, jež Úřad uspořádal ve dnech 17. a 18. května 2023, se těšil velkému zájmu, neboť umožnil výměnu informací a názorů mezi Úřadem a odborníky. Po úvodním slově předsedy Úřadu Petra Mlsny prezentovala místopředsedkyně Úřadu Markéta Dlouhá výsledky rozhodovací činnosti Úřadu a připomněla, že Úřad se sice v posledních letech intenzivně věnuje edukativní a metodické činnosti spočívající zejména ve sdílení poznatků a přijatých závěrů v rámci rozhodovací praxe ÚOHS, ale jádro jeho aktivit spočívá v dozoru. Upozornila také na již uskutečněné i probíhající novelizace zadávací legislativy. Aktuálně projednávanou novelou zákona o zadávání veřejných zakázek se posléze podrobněji zabývala vrchní ředitelka Sekce veřejného investování, výstavby a sociálního začleňování Leona Gergelová Šteigrová působící na ministerstvu pro místní rozvoj. Dále referovala o metodické činnosti MMR a projektech Strategie veřejného zadávání a Akční plán udržitelného investování. Úvodní panel zakončil předseda Úřadu pro veřejné obstarávání Slovenské republiky Peter Kubovič, který představil aktuální témata v oblasti veřejného zadávání u našich východních sousedů. Mimo jiné konstatoval, že na

Petr Mlsna, Markéta Dlouhá

Petr Mlsna, Markéta Dlouhá, Peter Kubovič, Leona Gergelová Šteigrová

Markéta Dlouhá, David Raus, Petr Mikeš, Mojmir Florian, Michal Kobza, Petr Vévoda, Iveta Pospíšilíková, Vítězslava Fričová

Markéta Dlouhá, Michal Petřík, Adéla Havlová, Tomáš Machurek

Markéta Dlouhá, Ondřej Chmela, Vilém Podešva, Pavel Slípek

Markéta Dlouhá, Mojmir Florian, Jana Dubcová, Adam Gromnica

Slovensku se neosvědčil model druhoinstančního rozhodování prostřednictvím rady. Nyní opět v některých případech rozhoduje předseda ÚVO monokraticky, přičemž se jedná o mimořádný opravný prostředek. Povinná je dvouinstančnost pouze u zakázek financovaných z unijních fondů, u jiných zadávacích řízení jde pouze o možnost. Předseda senátu Krajského soudu v Brně David Raus položil ožehavé otázky o tzv. prioritizaci a o tzv. kverulantech. Ve svém vystoupení se zabýval teoretickými možnostmi, jak by v budoucnu v některých specifických situacích bylo možno přistupovat k podáním dodavatelů na ÚOHS zejména z pohledu, kdy už by bylo případně možné posuzovat jejich podání za zneužití práva či která podání by měla být vyřizována přednostně, například případy ve stadiu probíhajícího zadávacího řízení. Předseda senátu Nejvyššího správního soudu Petr Mikeš se ve svém příspěvku zaměřil na téma dělení veřejných zakázek a s tím spojený pojem jeden funkční celek, který je již dlouhá léta předmětem odborných diskusí. Otázku, zda dělit, či nedělit, je třeba posuzovat rozdílně podle druhu zakázky. Pro stavební zakázky je hlavním kritériem především funkční celek; pro služby a dodávky obdobnost služeb a dodávek s tím, že důležitým vodítkem je obdobný okruh dodavatelů. V případě pochybností Petr Mikeš doporučuje zadat jednu veřejnou zakázku dělenou na části.

Dalším tématem konference byly vybrané případy z rozhodovací praxe v Česku a na Slovensku. Michal Kobza z ÚOHS se zaměřil na případy týkající se problematiky aktivní legitimace k podání námitek/návrhu. Z judikatury NSS doložil, že aktivní legitimaci k podání námitek, potažmo návrhu je nutno vykládat extenzivně, neboť je žádoucí, aby přezkumné řízení před Úřadem bylo dostupné co nejširšímu okruhu navrhovatelů. Z aktuální rozhodovací praxe Úřadu vyvodil, že je rovněž třeba přihlížet k oprávněním podnikání stěžovatele a posuzovat je ve vztahu k předmětu veřejné zakázky a k tomu, co je stěžovatelem napadáno, aby bylo možno vyhodnotit, zda stěžovateli hrozí nebo vzniká újma. Současně akcentoval, že z rozhodovací praxe plyne, že aktivně legitimován může být nejen dodavatel, ale i poddodavatel. Petr Vévoda z ÚOHS se věnoval problematice dynamického nákupního systému a rámcových dohod a vyložil dva příklady rozhodovací praxe Úřadu z této oblasti. V praxi doložil aspekt běžné dostupnosti poptávaného plnění v dynamickém nákupním systému i možnost uzavření rámcové dohody v DNS. Rozhodovací praxi na Slovensku prezentoval Branislav Hudec z Úřadu pre verejné obstarávanie na případu IT služeb zadávaných prostřednictvím centrálního dynamického nákupního systému v listopadu loňského roku na Slovensku. S problematickými aspekty při zadávání veřejných zakázek

v kontextu již déle trvajících růstu cen seznámili přítomné Michal Kobza (ÚOHS) a Vladimír Studnička (MMR). Metodická doporučení a stanoviska ÚOHS a MMR v této věci jsou zveřejněna mimo jiné na webu Úřadu.

Institutu předběžných tržních konzultací (dále jen PTK) se podrobně věnovali Adéla Havlová, Tomáš Machurek (oba členové výkonného výboru Asociace pro veřejné zakázky) a Michal Petřík (šéfredaktor časopisu Veřejné zakázky), kteří doprovázeli svůj výklad řadou praktických zkušeností a příkladů.

Na Kulatém stole se zástupci druhostupňového rozhodování vedeném Ivetou Pospíšilíkovou (ÚOHS) účastníci diskutovali o možnostech a problémech rušení zadávacího řízení, zejména z důvodů hodných zvláštního zřetele.

O inovativních postupech při zadávání veřejných zakázek hovořil Ondřej Chmela (Deloitte Legal), soustředil se zejména na přínosy řízení s jednacím prvkem, především pak na jednacím řízení s uveřejněním, soutěžní dialog a inovační partnerství, jež dále rozvedl Vilém Podešva (Rowan Legal). Pavel Slípek z Technologické agentury ČR sdělil své zkušenosti s nedostatečným rozvojem inovativního zadávání, které podle něj brzdí zejména strach z pochybení při zadávání, návyk na rigidní postupy, přílišná regulace a obavy z nezřetelných hranic v případě inovativních postupů.

Iveta Pospíšilíková (ÚOHS) se u tématu agendy Evropské unie zaměřila na výklad čtyř rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (SDEU) a jednoho rozhodnutí Úřadu týkajících se rámcových dohod. Vítězslava Fričová (EK) vyložila další tři rozhodnutí SDEU z různých oblastí veřejného zadávání. Zajímavé u těchto vybraných rozhodnutí bylo, že u jednacím řízení bez uveřejnění SDEU uplatnil rovněž zásadu efektivního využití veřejných prostředků.

Paralelní kulatý stůl se zástupci prvoinstančního rozhodování ÚOHS byl věnován problematice možnosti změn v kvalifikaci a vylučování účastníků zadávacího řízení.

Závěrečný blok konference byl věnován odpovědnému zadávání. Adam Gromnica (MPSV) hovořil o strategii MPSV v rámci projektu Odpovědné veřejné zadávání, zdůraznil nutnost stanovení strategie, definování priorit a seznámil s některými zahraničními projekty odpovědného zadávání. Jana Dubcová sdílela poznatky z praxe společnosti Centrální nákup Plzeňského kraje. Závěr konference byl opět věnován rozhodovací praxi Úřadu zprostředkované Mojmiřem Florianem (ÚOHS) a zaměřené tentokrát na odpovědné veřejné zadávání a „nové zásady“ vložené do ZZVZ, jež by zadavatel měl dodržovat při zadávání veřejných zakázek. Zásady spočívají v sociálně a environmentálně odpovědném zadávání a inovacích.

Konference o veřejné podpoře 2023

Další ročník konference o veřejné podpoře, pravidelně Úřadem pořádané již od roku 2008 proběhl ve dnech 14. a 15. června 2023.

Místopředseda ÚOHS Petr Solský ve svém zahajovacím projevu připomněl, že Úřad v posledních letech zaznamenal výrazný nárůst agendy veřejné podpory a shrnul také nejvýznamnější podpurná opatření z poslední doby, která již byla dle současného dočasného krizového a transformačního rámce schválena nebo jsou ve schvalovacím procesu u Evropské komise.

Zástupce Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise Koen Van de Castele následně přiblížil poslední změny v dočasném krizovém a transformačním rámci (dále „DKTR“), jejichž smyslem je podpořit obnovitelných zdrojů energie, dekarbonizaci průmyslu a strategické investice na přechod k uhlíkově neutrální ekonomice. René Neděla z Ministerstva průmyslu a obchodu prezentoval z pohledu poskytovatele podpory problematiku zastropování cen energií, související legislativu i konkrétní realizaci opatření při využití DKTR. Jan Měkota (AK Rowan Legal) posléze přiblížil zastropování cen energií z hlediska příjemců

Petr Solský, Koen Van de Castele, René Neděla, Jan Měkota

Libuše Bílá, Koen Van de Castele

Libuše Bílá, Koen Van de Castelee, Bohumil Šmucr

Libuše Bílá, Michael Kincl, Jakub Kocmánek, Jiří Kindl

Soňa Drobová, Milan Bumbálek, Veronika Niemczyk-Ciencialová, Radana Dejlová, Gabriela Kinclová, Eva Slaměnová

Soňa Drobová, Petr Mlsna

podpory. Upozornil na administrativní náročnost zpětných kontrol a nevyjasněnost dopadu pravidel na podniky a jejich skupiny.

Koen Van de Castelee shrnul základní parametry chystané novely obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER). Libuše Bílá (ÚOHS) poté představila další právní předpisy Evropské unie, které byly v nedávné době rovněž novelizovány a dále předpisy, u nichž revize probíhá či se připravuje. Uvedla také statistické údaje o využívání GBER v České republice. Bohumil Šmucr z Odboru strukturálních fondů Ministerstva průmyslu a obchodu pak představil poznatky z využití GBER v rámci operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost.

Problematikou soukromého vymáhání neoprávněné veřejné podpory, k níž se české soudy dosud staví odmítavě, se zabýval Jiří Kindl (AK Skills). Řešil také vztah mezi § 19a zákona o ochraně hospodářské soutěže a veřejnou podporou, neboť podle něj existuje množina podpor, na které nedohlíží ani Evropská komise ani ÚOHS.

Jakub Kocmánek (AK HAVEL & PARTNERS) se nejprve zabýval oblastí služeb obecného hospodářského zájmu, v jehož rámci rozebíral stížnosti a následné žaloby společností Mediaservis/PNS a Zásilkovna na subvencování univerzální

poštovní služby v Česku. Věnoval se také otázce hrozby protiprávní veřejné podpory, jakožto dosud neuznaného důvodu pro zásahovou žalobu a rozebral také nové nařízení o zahraničních subvencích. Michael Kincl z Nejvyššího soudu České republiky přiblížil nejzajímavější rozhodnutí Evropské komise a rozsudky Soudního dvora Evropské unie.

Tématu vyhodnocování čtyř definičních znaků veřejné podpory, a to především u poskytovatelů z řad územních samospráv, se věnovala Soňa Drobová z Protimonopolního úřadu SR. Zprostředkovala zkušenosti z posuzování lokálního účinku podpory na Slovensku a na konkrétních případech demonstrovala potřebu analýzy zpracované poskytovatelem podpory lokálního charakteru.

Konzultant v oblasti veřejné podpory Milan Bumbálek seznámil účastníky s problematikou podpory brownfieldů, která se realizuje prostřednictvím dvou programů Státního fondu podpory investic.

Poskytování veřejné podpory v oblasti zemědělství představila zástupkyně Ministerstva zemědělství ČR Radana Dejlová. Věnovala se zejména novým předpisům, a to včetně předpisů pro lesnický sektor.

Gabriela Kinclová (ÚOHS) se zaměřila na zcela praktické aspekty související s podporami služeb obecného hospodářského zájmu. Upozornila na zdroje informací o tomto druhu podpor, například sdělení Komise k vyrovnávacím platbám na SOHZ, příručku Komise pro oblast SOHZ a rejstřík rozhodnutí Evropské komise. Následně se podrobně věnovala reportingu údajů o poskytovaných podporách na SOHZ a popisu nové aplikace, kterou za tímto účelem ÚOHS provozuje.

Povinností transparentnosti se zabývala Eva Slaměnová (ÚOHS) a připomněla, že u řady předpisů veřejné podpory v poslední době došlo ke snížení limitu, který určuje, zda je potřeba zveřejňovat údaje o poskytnuté podpoře, a to z 500 tisíc eur na 100 tisíc eur. Následně popsala nástroj Transparency Award Module, jehož prostřednictvím poskytovatelé předávají ke zveřejnění informace o podpoře.

Konferenci uzavřel předseda Úřadu Petr Mlsna, který poděkoval účastníkům i partnerům z českých i zahraničních institucí za kvalitní spolupráci. Připomněl také, že došlo k opuštění někdejšího pravidla o malé a dobře cílené veřejné podpoře, které zcela smetla masivní vlna veřejných podpor v posledních třech letech. V této souvislosti vyjádřil naději, že Evropská komise náležitě zvaží případné rozvolnění pravidel pro veřejnou podporu a uhlídá tak některé ekonomicky silnější členské státy, aby byla zachována rovnováha jednotného trhu Unie. Upozornil také na nedávná zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu, který konstatoval, že značná část covidových podpor nesloužila svému účelu a že česká ekonomika se stává ekonomikou dotační. Předseda ÚOHS závěrem vyslovil přání, aby podpory směřovaly do smysluplných a efektivních projektů, které reálně pomohou české ekonomice.

Prezentace z konference jsou dostupné na internetových stránkách Úřadu.

Svatomartinská konference 2023

Již 16. ročník každoroční Svatomartinské konference o novinách a aktuálních trendech v právu hospodářském soutěže a významné tržní síle uspořádal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve dnech 8. a 9. listopadu 2023. Předseda Petr Mlsna zaměřil své úvodní slovo na shrnutí činnosti a hlavních aktivit ÚOHS v posledním roce a představení jednotlivých témat konference. Krátce se věnoval také úloze soutěžních úřadů v řešení inflace, když připomněl, že ÚOHS provedl v této souvislosti zrychlené sektorové šetření u několika potravinových komodit, avšak podobně jako další soutěžní úřady v zahraničí nenašel bezprostřední indicie o zvýšené míře protisoutěžního jednání, která by přispěla k prudkému

nárůstu cen. Přesto získané údaje o koncentraci na pro-
věřovaných trzích mohou vést k dalším úvahám zejména o dostatečnosti nástrojů, kterými soutěžní úřad může trhy ovlivňovat. Připomněl dokončení dvouletého sektorového šetření v oblasti distribuce léčiv na počátku roku 2023, jehož výsledkem byla mimo jiné i řada doporučení směřujících k rozvoji soutěžního prostředí v dané oblasti a oznámil zahájení v brzké době dalšího sektorového šetření, které se bude týkat oblasti odpadového hospodářství. Úspěšně se podařilo dokončit také legislativní proces u novely soutěžního zákona, která zejména transponovala směrnici ECN+. V návaznosti na novelu pak Úřad vydal nové revize svých soft law dokumentů o leniency, narovnání, de minimis a alternativním řešení soutěžních problémů. V přípravě je rovněž revize guidelines k ukládání trestů a zcela nová metodika týkající se zohledňování compliance programů jako polehčující okolnosti.

Místopředseda Kamil Nejezchleb v úvodním panelu o novinách v hospodářské soutěži oznámil, že Úřad se hodlá více zaměřovat na velké soutěžitele, jejichž jednání má dopad na větší skupiny spotřebitelů, přičemž bude přísnější. Současně však bude nadále oceňovat efektivní spolupráci a motivovat k ní účastníky řízení. Nový předseda Protimonopolního úřadu Slovenské republiky Juraj Beňa představil své záměry, například zvýšit ex offo aktivitu úřadu, nezaměřovat se pouze na kartely typu bid rigging a vytvořit silný analyticko-ekonomický útvar. Johannes Persch z Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise hovořil o revidovaných guidelines k horizontálním dohodám, které nově zahrnují možnost zohledňovat kritérium udržitelnosti.

Keynote speech konference pronesl předseda Nejvyššího správního soudu Karel Šimka, který se podrobně věnoval posuzování soutěžních případů správními soudy. Vysvětlil, že nároky soudů na vymezení předmětu skutku se zpřísňují v souvislosti s fází řízení Úřadu. V počáteční fázi postačí jen důvodné podezření, aby bylo legálně uskutečnit ve věci místní šetření, avšak v rozhodnutí již musí být Úřad velice precizní, aby v soudním přezkumu obstál. Současně předseda NSS uvedl, že soudy se snaží najít rozumnou míru, aby svými nároky zcela neznemožnily Úřadu vykonávat jeho činnost.

Hospodářské soutěži v oblasti sportu se věnovali Michal Petr z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, advokát Jan Kupčák z AK Schönherr a vedoucí oddělení kartelů ÚOHS Petra Košťálová, která seznámila účastníky s aktuálními případy posuzování soutěžních dopadů prodeje vysílacích práv české fotbalové a hokejové ligy a popsala také existující modely prodeje vysílacích práv ve sportu. Protisoutěžní dohody pokutované v oblasti sportu polským soutěžním úřadem představila Anna Glogowska.

Dalším diskutovaným tématem byla problematika spojování soutěžitelů. Vedoucí oddělení fúzí Martin Vitula oznámil pořádání veřejné konzultace v roce 2024, jejímž smyslem bude shromáždit názory odborné veřejnosti na možné změny v právní úpravě spojování soutěžitelů. Úpravy by podle něj mohly spočívat ve změně notifikačních kritérií nebo ve větším využití zjednodušeného řízení. K problematice se následně vyjádřili advokáti Petr Zákoucký z Dentons a Robert Neruda (Havel&Partners), kteří upozornili například na významné zvýšení administrativní zátěže a nákladů na uskutečnění spojení soutěžitelů a na problematičnost povolování vzniku společných podniků, které ani nepůsobí na českém trhu. Judit Buránszki z maďarského soutěžního úřadu seznámila české publikum se systémem dobrovolných notifikací, který od roku 2017 funguje v Maďarsku.

Téma významné tržní síly zaměřené na první rok zkušeností s druhou velkou novelou zákona o významné tržní síle zahájili místopředseda ÚOHS Petr Solský, advokáti Pavel Dejl a Jiří Brož a také zástupkyně chorvatského soutěžního úřadu Marijana Mutavdžić a Nikolina Radanović. Místopředseda Petr Solský shrnul změny přinesené do české právní úpravy transpozicí tzv. UTP směrnice a připomněl, že zákonodárce šel v některých ohledech nad rámec směrnice, zejména u kritéria národního obratu, obligatorní písemnosti smluv a náležitostech smluv, ve výčtu nekalých praktik, povinnosti posouzení vzájemné tržní síly a informací o výši obratu. Připomněl, že otázka podnákupních nebo podnákladových cen a regulace cenových praktik není součástí zákona o významné tržní síle, neboť tuto problematiku řeší zákon o cenách. Stejně tak prostřednictvím ZVTS nedochází k regulaci nákupních/slevových akcí. V roce 2023, kdy běžela roční přechodná lhůta na uvedení smluv a postupů do souladu se zákonem, se Úřad zaměřil především na osvětovou činnost, když uskutečnil několik desítek školení o novele zákona pro všechny oborové svazy a sdružení, kterých se ZVTS může týkat. Úřad rovněž analyzoval trhy v zemědělsko-potravinovém řetězci a provedl zrychlené sektorové šetření některých potravinových komodit. Úřad dále vydal několik metodik a stanovisek k novému zákonu.

Advokáti Pavel Dejl (AK Kocián Šolc Balaščík) a Jiří Brož (AK Becker a Poliakov) se věnovali zejména ustanovení § 3 odst. 2 ZVTS, které říká, že kromě obratových kritérií přenesených z UTP směrnice má VTS rovněž odběratel, jehož obrat v České republice přesáhne pět miliard korun. Ustanovení je značně problematické, neboť umožňuje řadu různých výkladů. Podle výkladu ÚOHS je třeba chápat odst. 1 a 2 ve vzájemném souladu a vždy by měla být posuzována vzájemná síla odběratele i dodavatele a výklad dle směrnice má tedy přednost. Podle Pavla Dejla naopak směrnice

Kamil Nejzchleb, Jakub Beňa, Andris Eglons

Andris Eglons, Johannes Persch

Karel Šimka

akcentuje vyjednávací sílu, zatímco u českého kritéria se hovoří o tržní síle a dovede si tedy představit aplikaci obou kritérií vedle sebe. Jiří Brož označil za výrazný problém značně zvýšený počet zakázaných praktik, které jsou mnohdy značně neurčitě vymezeny. Konkrétní zkušenosti a případy postihů za nekalé obchodní praktiky pak prezentovaly dvě zástupkyně chorvatského soutěžního úřadu Marijana Mutavdžić a Nikolina Radanović.

Jana Šlapáková (ÚOHS) se na workshopu týkajícím se praktických otázek služeb v potravinovém řetězci zaměřila zejména na právní rámec poskytování služeb v potravinovém řetězci, který vychází z evropské směrnice č. 633/2019

Petra Košťálová, Michal Petr, Jan Kupčík, Anna Głogowska

Martin Vitula, Petr Zákoucký, Judit Buránszki, Robert Neruda

Petr Solský, Pavel Dejl, Jiří Brož, Marijana Mutavdžić, Nikolina Radanović

Igor Pospíšil, Jana Konopiská, Ivana Halamová Dobíšková, Josef Bejček

o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci a ze zákona o významné tržní síle. Výčet jednotlivých služeb je obsažen ve směrnici. Zákon č. 395/2009 používá právní pojem „služby související s nákupem a prodejem potravin“ (související služby). Dle Úřadu je společným rysem souvisejících služeb jejich nezbytnost nebo potřebnost. Jana Buršíková (Rohlík.cz) prezentovala případovou studii zaměřenou na inovativní služby související s prodejem potravin v digitálním prostředí.

Na druhém workshopu o novele zákona o ochraně hospodářské soutěže nejprve Igor Pospíšil a Jana Konopiská z ÚOHS probrali některé instituty, jichž se změna zákonné úpravy dotkla. V narovnání i zohledňování compliance došlo k posílení správního uvážení Úřadu, a to na základě zkušeností s dosavadním využíváním. V některých případech totiž nedocházelo k žádoucím procesním úsporám a soutěžitelé brali tyto instituty jako automatický nárok na slevu z pokuty. Jana Konopiská představila pozměněnou koncepci ve využívání soutěžní advokacie, závazků a prorazitace. Jako nejkontroverznější součástí novely jsou vnímány změny u pokut, zejména v souvislosti s Úřadem představenou revizí metodiky trestů. Advokátka Ivana Dobíšková Halamová se

věnovala podrobnému rozboru nové metodiky Úřadu. Největší pozornost věnovala navýšení pokut za nejzávažnější přestupky, kdy by pokuty měly podle jejích kalkulací vycházet na téměř dvojnásobek. Profesor Josef Bejček z Katedry obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v závěru workshopu důrazně vystoupil proti novým trendům, které se snaží do soutěžní politiky přinést nové exogenní „mimosoutěžní“ cíle. Antitrust není podle něj vhodný k prosazování zcela cizorodých zájmů jako je například udržitelnost (zvláště když je tento pojem značně neurčitý) nebo k vymáhání ochrany soukromí.

V rámci Svatomartinské konference byla udělena medaile za přínos hospodářské soutěži akademiku Michalu Petrovi. Nově byla vyhodnocena nejlepší diplomová práce, a to autorky Barbory Šofrankové, absolventky Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně, která se zabývala problematikou konkurence na trhu s plynem. Oceňováním nejlepších závěrečných prací chce Úřad podpořit a motivovat začínající zájemce o hospodářskou soutěž. Úřad vybíral nejlepší závěrečnou práci ze soutěžního práva či ekonomiky ve spolupráci s tuzemskými univerzitami.

Shrnutí personální politiky v roce 2023

Rok 2023 znamenal pro Oddělení personální práce a řízení lidských zdrojů pokračování v personálních procesech nastavených v minulém období, přičemž byly rozvíjeny i další agendy s cílem zintenzivnit činnost pro udržení kvalitních zaměstnanců Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

V prvním pololetí roku 2023 byly dokončeny práce zaměstnanců Oddělení personální práce a řízení lidských zdrojů na elektronizaci osobních spisů zaměstnanců ÚOHS a ve spolupráci s oddělením Bezpečnostního ředitele došlo k elektronizaci některých personálních dokumentů a zpracování šablon pro urychlení a zefektivnění práce personalistů. Postupoval i rozvoj personálního systému PER k zajištění lepších funkcionalit pro sestavy potřebné pro práci personalistů i pro statistiky, výroční zprávy, zprávy pro státní službu aj.

V návaznosti na novelu zákona o státní službě a zákoníku práce byly revidovány vnitřní předpisy Úřadu v personální oblasti – Vedení personální agendy a související procesy a Vzdělávání a hodnocení zaměstnanců Úřadu. Pro posílení důležitosti adaptačního procesu nových zaměstnanců byla mimo jiné začleněna do vnitřního předpisu Vedení personální agendy a související procesy i realizace pohovorů s novými zaměstnanci Úřadu za účelem zjištění jejich spokojenosti a vnímání adaptačního procesu na Úřadu.

V rámci agendy vzdělávání byla v roce 2023 realizována hromadná školení pro zaměstnance Úřadu v odborných oblastech (veřejné zakázky na stavební práce, správní právo a trestání) i tzv. populárně-naučná školení (školení první pomoci, školení v oblasti vystupování a veřejného projevu), která se setkala u zaměstnanců s velkým ohlasem. ÚOHS dbá i na pravidelné školení personalistů, zajištění individuálních školení pro jednotlivé zaměstnance v závislosti na plnění jejich cílů a školení představených (vedení výběrového pohovoru). K vyhodnocení přínosu vzdělávacích akcí pro zaměstnance bylo zavedeno využívání tzv. formulářů Google pro zjednodušení procesu podávání zpětné vazby účastníky akcí.

V měsících květen–červen 2023 proběhlo šetření spokojenosti zaměstnanců Úřadu, které bylo realizováno v rámci zavedení systému řízení kvality na ÚOHS a Oddělení personální práce a řízení lidských zdrojů závěrem zpracovalo písemnou zprávu o šetření včetně doporučení pro předsedu Úřadu. Na základě výsledků šetření spokojenosti bylo vedením Úřadu následně rozhodnuto o opatřeních vedoucích

ke zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců Úřadu (rozšíření počtu dnů pro výkon práce/služby z jiného místa na čtyři dny v měsíci bez odůvodněné žádosti, zkrácení pevné části pracovní doby v pátek do 13:00 hodin, zavedení vítání nových zaměstnanců předsedou Úřadu a byla obnovena setkání předsedy Úřadu se zaměstnanci).

Pro zlepšení adaptačního procesu nových zaměstnanců i pro usnadnění orientace všech zaměstnanců Úřadu byla závěrem roku na intranetu Úřadu ve spolupráci s Tiskovým oddělením zřízena záložka Zaměstnanec obsahující přehled veškerých důležitých ekonomických a personálních informací.

Ohledně výměny personálních zkušeností s náborem nových zaměstnanců a udržení stávajících zaměstnanců byly navazovány kontakty s jinými úřady, například Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost. Ředitel Kanceláře předsedy Úřadu, do něž organizačně spadá Oddělení personální práce a řízení lidských zdrojů, případně vedoucí Oddělení personální práce a řízení lidských zdrojů, se rovněž pravidelně účastnili setkávání personálních ředitelů úřadů pořádaných Ministerstvem vnitra, sekcí pro státní službu nebo pracovních skupin k novele zákona o státní službě.

Závěrem lze poukázat, že v roce 2023 došlo ke snížení fluktuace zaměstnanců Úřadu na 13,6 % oproti roku 2022, kdy fluktuace činila 16,8 %, k čemuž významnou měrou mohla přispět i opatření zavedená ke zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců Úřadu v průběhu roku 2023. Cílem Oddělení personální práce a řízení lidských zdrojů pro rok 2024 je tak i nadále přispívat svou činností k péči o zaměstnance Úřadu, neboť lidské zdroje jsou vedením ÚOHS považovány za to nejcennější, co Úřad má pro zajištění jeho každodenního chodu a výkonu svěřené agendy.

Výroční zpráva o činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže za rok 2023 v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

1. Počet podaných žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti:

oblast	počet podaných žádostí	počet vydaných rozhodnutí
Hospodářská soutěž	36	6
Hospodářská soutěž a významná tržní síla	8	0
Významná tržní síla	5	0
Veřejné zakázky	35	4
Veřejná podpora	8	4
Všeobecné	11	1
Celkem	103	15

2. Počet podaných rozkladů: 6
3. Počet podaných stížností: 0
4. Rozsudky soudu ve vztahu k Úřadu v oblasti poskytování informací:
 - rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2023, č. j. 3 As 13/2021-51;
 - rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2023, č. j. 3 As 78/2021-39;
 - rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2023, č. j. 6 As 123/2022-94.
5. Výsledky řízení o sankcích za nedodržování zákona č. 106/1999 Sb.
Nebylo vedeno žádné řízení.
6. Výčet poskytnutých výhradních licencí
Nebyla poskytnuta žádná výhradní licence.

Výroční zpráva o činnosti Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře za rok 2023 v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V období kalendářního roku 2023 bylo Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře (dále jen ÚPDI) podáno celkem 13 písemných žádostí o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

ÚPDI vydal dvě rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti o poskytnutí informace podle § 15 zákona č. 106/1999 Sb.

Proti rozhodnutí ÚPDI v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. byly podány dva rozklady a jedna žaloba, avšak nebyl vydán žádný rozsudek soudu. ÚPDI nevyložil v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona č. 106/1999 Sb. žádné dodatečné náklady.

ÚPDI neposkytl žádnou výhradní licenci.

Nebyla podána žádná stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb.

Úřad jako povinný subjekt vyřizoval žádosti o informace vztahující se k jeho působnosti podle zákona č. 106/1999 Sb. Základní informace o žádostech a o činnosti Úřadu vyplývající z právních předpisů jsou zveřejněny na internetových stránkách Úřadu.

Ukazatele kapitoly 353 státního rozpočtu Úřad pro ochranu hospodářské soutěže pro rok 2023

		Kč
Souhrnné ukazatele	Příjmy celkem	8 800 000
	Výdaje celkem	273 353 093
Specifické ukazatele – příjmy	Daňové příjmy ¹⁾	3 800 000
	Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	5 000 000
	v tom: ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	5 000 000
Specifické ukazatele – výdaje	Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	273 353 093
	v tom: výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie	0
	ostatní výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	273 353 093
Průřezové ukazatele	Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	151 075 457
	Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ²⁾	51 063 504
	Základní příděl fondu kulturních a sociálních potřeb	2 981 445
	Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	19 053 497
	Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě	120 145 178
	Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozované od platů ústavních činitelů	9 873 600
	Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	0
	Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	43 000 000

1) bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

2) povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

Agenda 2024

Hospodářská soutěž

Priority a směřování v oblasti hospodářské soutěže jsou do značné míry determinovány událostmi předcházejícího roku. V této situaci je hlavní prioritou Úřadu v roce 2024 předložit vládě soubor možných úprav, které by posílily jeho pravomoci, a v případě schválení věcného záměru připravit příslušné legislativní návrhy. V oblasti legislativy Úřad hodlá dále zahájit a vést odbornou diskuzi o stávající úpravě kontroly koncentrací a možnostech, jak ji zefektivnit, a to jak po hmotné, tak procesní stránce, s ambicí ke konci roku sumarizovat svá zjištění a v roce následujícím začít pracovat na případných legislativních změnách, a to včetně úpravy stávajícího soft law. Úřad ve vztahu k legislativě bude i nadále obecně sledovat přijímání nových zákonů a připomínkovat takové, které by samy o sobě bez objektivních důvodů či nadbytečně omezovaly hospodářskou soutěž.

Z hlediska dozorové činnosti a vyšetřování protisoutěžního jednání bude Úřad prosazovat aktivní politiku, a to se zaměřením především na velké případy a soutěžitele s významným dopadem na klíčové trhy a spotřebitele. K tomu hodlá více využívat i možnost tzv. prioritizace. Proto, s ohledem na své omezené především lidské zdroje, některé případy s menším negativním dopadem, u kterých dříve volil cestu správního řízení a sankce, hodlá řešit nově například využitím soutěžní advokacie či závazků. Z hlediska typů jednání se Úřad bude zaměřovat především na utajované komplexní kartelové dohody, u kterých novelizovaná metodika ukládání trestů předpokládá výrazné zpřísnění sankcí, dále bude sledovat a trestat případné zneužití dominantního postavení a zejména pak ve vztahu k významným hráčům na trhu bude ostražitý i vůči praktikám zakázaných vertikálních dohod. Úřad se bude zabývat i tzv. no-poaching dohodami, na které v roce 2023 upozornil vydáním infolistu a případy tohoto typu řešil prozatím prostřednictvím soutěžní advokacie. Ve vztahu k případnému protisoutěžnímu jednání orgánů veřejné správy bude Úřad taktéž pokračovat v nastaveném trendu a snažit se takovéto situace řešit převážně prostřednictvím soutěžní advokacie, případně využitím závazků. Pokud jde o konkrétní sektory, Úřad bude pozorně sledovat celou

vertikálu v oblasti potravinářství, bude se věnovat digitálním trhům a zahájí avizované sektorové šetření v oblasti odpadového hospodářství. V rámci dozorové činnosti bude Úřad spolupracovat nejen se sektorovými regulátory, ale rovněž s orgány činnými v trestním řízení, a to zejména za účelem efektivního využívání nově získané pravomoci využití jejich odposlechů i v rámci vyšetřování kartelových dohod.

Ve vztahu ke kontrole koncentrací bude Úřad pokračovat v nastaveném trendu posuzování všech notifikovaných fúzí a nevyužívat možnosti uplynutí lhůty k jejich podvolení. V relevantních případech zváží možnost využití čl. 22 nařízení o fúzích, který umožňuje mimo jiné i v případech, které nespĺňují notifikační obrátová kritéria, nicméně ovlivňují obchod mezi členskými státy Evropské unie a vzbuzují podstatné obavy z narušení soutěže, postoupit tyto případy k posouzení Evropské komisi. Současně bude Úřad nadále kontrolovat, zda nedochází k páčání přestupků na poli kontroly spojování soutěžitelů na území České republiky, například formou předčasného uskutečňování spojení.

V oblasti projektů, vzdělávání a osvěty bude Úřad i nadále v roce 2024 udržovat nastavenou úzkou spolupráci s tuzemskými univerzitami i orgány státní správy. Ve vztahu k problematice boje proti bid riggingu hodlá Úřad vytvořit specializovaný e-learningový kurz pro veřejnou správu. Mimo tuzemské spolupráce bude Úřad participovat na akcích soutěžních úřadů v rámci sítí ECN či ICN, dále v rámci OECD a rovněž bilaterálně spolupracovat zejména se sousedními státy. Úřad nadále participuje v mezinárodních projektech DATACROS II a Computational Antitrust zahájených v roce 2021. Úřad bude rovněž pořádat již tradiční Svatomartinskou konferenci, kterou plánuje v roce 2024 ve dnech 6. a 7. listopadu.

Významná tržní síla

V závěru roku 2023 uplynulo přechodné období pro uvedení smluv uzavřených přede dnem účinnosti novely č. 359/2022 Sb. do souladu se zákonem o významné tržní síle. Již v posledním čtvrtletí roku 2023 zahájil Úřad množství sektorových

šetření se zaměřením na celou šíři potravinového trhu. Úkolem pro rok 2024 je tato sektorová šetření dokončit a zjištěné nedostatky řešit formou správních řízení. Výsledkem šetření má být zmapování jednotlivých dílčích trhů, zejména po stránce množství subjektů, které na daném trhu kooperují, tržní síly těchto subjektů a jejich vzájemných vztahů. Z předběžných závěrů lze již nyní usuzovat, že v některých potravinových sektorech stále převládá značná míra neinformovanosti, pokud jde o zákonné povinnosti týkající se dotčených subjektů. Proto bude nutné, aby Úřad i nadále poskytoval plošnou metodickou podporu.

V důsledku rozšíření působnosti zákona na celý potravinový řetězec (prakticky na několik set subjektů aktivních v zemědělsko-potravinovém řetězci) se zaměstnancům Odboru metodiky a kontroly tržní síly znásobil objem činnosti. Více pozornosti je třeba zacílit na menší subjekty, které se dosud s právní úpravou nekalých obchodních praktik nesetkaly a které v tomto ohledu stále potřebují právní osvětu. V hledáčku Úřadu však i nadále zůstávají velké obchodní řetězce.

V roce 2024 bude největší objem činnosti Úřadu tvořit vedení správních řízení a odhalování a postih nekalých obchodních praktik.

Na evropské úrovni bude Úřad standardně plnit povinnosti plynoucí ze zákona, tj. zejména vyhotovení zprávy o činnosti v agendě nekalých obchodních praktik Evropské komisi. Zaměstnanci Úřadu se i nadále budou aktivně účastnit pracovních skupin DG AGRI UTP Enforcement Network a DG COMP ECN FOOD.

Veřejné zakázky

Jednu z hlavních výzev do dalšího období bude pro ÚOHS v oblasti veřejných zakázek představovat výklad a aplikace ZZVZ ve znění jeho tzv. velké novely, která nabyla účinnosti v polovině roku 2023. V tomto smyslu bude kromě dalšího zajímavé sledovat, jak se k právním závěrům vysloveným při výkladu novely ZZVZ ze strany Úřadu postaví správní soudy. V roce 2024 lze rovněž očekávat další, tentokrát již drobnější novelizace ZZVZ, které činnost Úřadu v oblasti veřejných zakázek bezesporu ovlivní. V tomto smyslu lze zmínit například tzv. subvencovou novelu, na jejíž přípravě již nyní intenzivně pracují mimo jiné i zástupci Úřadu a jejímž smyslem je zakotvení pravomoci ÚOHS k výkonu dozoru nad dodržováním pravidel stanovených zadavateli v přímo použitelném nařízení o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh a rovněž adaptovat vnitrostátní právo na provádění předmětného nařízení. Bez ohledu na legislativní změny

však bude ÚOHS především pokračovat ve své každodenní usilovné práci spočívající ve výkonu dozoru nad postupy zadavatelů, respektive objednatelů, jejímž primárním smyslem i cílem je ochrana hospodářské soutěže na trhu s veřejnými zakázkami a v konečném důsledku též zajištění účelnosti vynakládání veřejných finančních prostředků a jejich úspora.

Co se týče výhledu na rok 2024, lze již nyní bez jakýchkoli pochybností konstatovat, že i v následujícím období bude ÚOHS, respektive Sekce veřejných zakázek, pokračovat v aktivitách souvisejících s jeho metodickou, osvětovou a vzdělávací činností v oblasti veřejného zadávání. Tyto aktivity hodlá Sekce veřejných zakázek i nadále rozvíjet, prohlubovat a v tomto smyslu i rozšiřovat svůj dosah, aby se relevantní informace dostaly k co nejširšímu okruhu adresátů. Snahou Úřadu je etablovat se na tuzemské scéně jakožto veřejnosti přívětivá, srozumitelně komunikující a důvěryhodná autorita v oblasti ochrany hospodářské soutěže. V této souvislosti má ÚOHS v úmyslu účastnit se široké škály odborných seminářů, konferencí, diskusí a školení zaměřených nejen na výklad ZZVZ a prezentaci relevantní rozhodovací praxe a judikatury, ale též obecně na kultivaci prostředí veřejného zadávání prostřednictvím vzdělávání zadavatelů i jiných subjektů, jichž se oblast veřejného zadávání dotýká. Prohlubování a vhodné zacílení těchto aktivit patří bezesporu k hlavním prioritám Úřadu pro nadcházející období.

ÚOHS hodlá zejména pokračovat v pořádání tzv. metodických dnů veřejného zadávání, které se postupně staly jedním z nejvýraznějších nástrojů, prostřednictvím kterých se Úřad podílí na prohlubování povědomí odborné i laické veřejnosti o problematice veřejného zadávání. Očekávat lze rovněž nadále intenzivní setkávání zástupců Úřadu se zástupci měst a obcí, neboť ÚOHS si je vědom významu vzdělávání této nejpočetnější tuzemské skupiny zadavatelů. Ve výhledu na rok 2024 zaujímá důležité místo rovněž další ročník Májové konference o veřejných zakázkách, kterou bude ÚOHS pořádat již potřetí. V průběhu dvoudenního programu vystoupí standardně v rámci přednášek a workshopů přední odborníci na problematiku veřejného zadávání z tuzemska i ze zahraničí, díky čemuž slouží Májová konference jako významná platforma pro vyměňování poznatků z oblasti veřejného zadávání napříč všemi skupinami zainteresovaných subjektů. ÚOHS rovněž plánuje nadále rozvíjet spolupráci s kontrolními či auditními orgány při společných diskusích o aktuálních a palčivých tématech z oblasti veřejného zadávání a sdílet poznatky získané z vlastní činnosti s cílem uvést výkladovou praxi práva veřejného zadávání do maximálního souladu a posílit tak právní jistotu adresátů dozorové činnosti ÚOHS i dalších kontrolních těles.

Všechny tyto aktivity jsou vedeny aktivní snahou Úřadu pozitivně působit na laickou i odbornou veřejnost, kultivovat oblast veřejného zadávání v tuzemsku, srozumitelně komunikovat témata související s problematikou veřejného zadávání, a přitom si zachovat svou pozici zcela nezávislého správního orgánu.

Veřejná podpora

Rok 2024 bude opět pro oblast veřejné podpory velmi pestrý. Od ledna roku 2024 přebírá předsednictví v Radě Evropské unie Belgie a již byl prostřednictvím médií avizován apel na zpřísnění pravidel veřejné podpory, neboť covidové období s sebou přineslo značné poskytování veřejných prostředků do soukromého sektoru, čímž byly ohroženy tržní mechanismy a došlo k narušení konkurenceschopnosti.

Na začátku roku bude Úřad pořádat Metodický den, který se bude věnovat novelizované právní úpravě v oblasti podpory de minimis, obecnému nařízení o blokových výjimkách a přísnějším požadavkům na povinnost transparentnosti podpor. Uskuteční se také tradiční výroční konference veřejné podpory k aktuálním tématům pro rok 2024.

V průběhu roku 2024 se předpokládá přijetí novely zákona č. 215/2004 Sb. spolu s vyhláškou č. 298/2020 Sb. V souvislosti s legislativními změnami bude zapotřebí aktualizovat metodiky a další dokumenty vztahující se k poskytování podpory de minimis. S tím souvisí i zahájení a dokončení prací na úpravě centrálního registru podpor malého rozsahu.

V roce 2024 Evropská komise plánuje provést revizi pokynů ke státním podporám železničním podnikům, které se datují ještě z roku 2008. Dosud provedla Evropská komise v této souvislosti dotazníkové šetření s oslovením široké veřejnosti. Podle dostupných informací již byla ukončena jednání se zúčastněnými stranami a zpracovává se studie.

Sdělení v bankovníctví je aktuálně předmětem evaluace a v prvním čtvrtletí tohoto roku se očekává dokončení studie zpracovávané externími poradci. Obdobný je stav u sdělení k podporám ve formě záruk, kdy se předpokládá dokončení evaluace do konce roku 2024.

Tradičně bude probíhat spolupráce mezi Úřadem a poskytovateli veřejné podpory na plnění informační povinnosti o vyplacených veřejných podporách v roce 2023. Tato

informační povinnost se netýká opatření poskytnutých v režimu podpory malého rozsahu (de minimis) a na základě předpisů upravujících poskytování služeb v obecném hospodářském zájmu. Pro splnění informační povinnosti Úřad aktualizuje na svém webu příslušný formulář. Poskytovatelé, kteří mají přístup do elektronického systému SARI, splní informační povinnost zadáním požadovaných údajů do systému. Úřad po provedení kontroly obdržených informací odešle Evropské komisi za Českou republiku souhrnnou výroční zprávu.

Rok 2024 je rozhodný také pro plnění informační povinnosti o provádění rozhodnutí Komise o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „rozhodnutí SOHZ“) a Rámce Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (dále jen „rámec SOHZ“). Podruhé bude plnění informační povinnosti dle rozhodnutí SOHZ probíhat prostřednictvím aplikace Sběr dat. Poskytovatelé podpory, kteří v roce 2022 a 2023 financovali tzv. služby obecného hospodářského zájmu na základě rozhodnutí SOHZ, budou Úřadem na začátku roku prostřednictvím internetových stránek Úřadu vyzváni, aby zaevidovali rozhodná data do webové aplikace Sběr dat. S ohledem na specifičnost a počet případů schválených Evropskou komisí na základě rámce SOHZ se plnění povinnosti prostřednictvím aplikace Sběr dat nevztahuje na poskytovatele, kteří financovali tzv. služby obecného hospodářského zájmu na základě rámce SOHZ. Informační povinnost opatření schválených na základě rámce SOHZ bude plněna prostřednictvím individuální komunikace mezi poskytovatelem a Úřadem. Na základě poskytnutých údajů Úřad vypracuje finální zprávu a zašle ji Evropské komisi. Zpráva bude poté zveřejněna na stránkách Evropské komise. Pro zjednodušení této povinnosti bude na začátku roku vydána Úřadem také metodika k plnění této informační povinnosti.

Úřad bude pokračovat ve spolupráci s poskytovateli a Evropskou komisí při projednávání (pre)notifikovaných opatření podpory, oznamování opatření na základě obecného nařízení o blokových výjimkách a bude sledovat vývoj případů žalob podaných u Soudního dvora Evropské unie ve věcech veřejné podpory.

Přístup k dopravní infrastruktuře

Cílem činnosti Úřadu v roce 2024 bude plně integrovat zaměstnance odboru dopravní infrastruktury do činnosti Úřadu a celkově zkvalitnit rozhodovací činnost v této oblasti, zejména v oblasti vedení správních řízení. Důležitým úkolem bude navázání komunikace se stakeholdery v oblasti dopravy jako je Správa železnic, Ministerstvo dopravy a jednotliví dopravci na železnici.

Důležitým prvkem je také posílení mezinárodní spolupráce v rámci Independent Regulators Group – Rail (IRG-Rail) sdružující nezávislé evropské regulátory v oblasti železniční dopravy. Do této evropské skupiny byl Úřad přijat jako zástupce ČR na jednání Strategického výboru IRG-Rail dne 8. února 2024. V rámci IRG-Rail existuje několik pracovních skupin (přístup ke službám, přístup ke dráze), do kterých bude nutné nominovat zástupce Úřadu a začít se aktivně podílet na jejich činnosti.

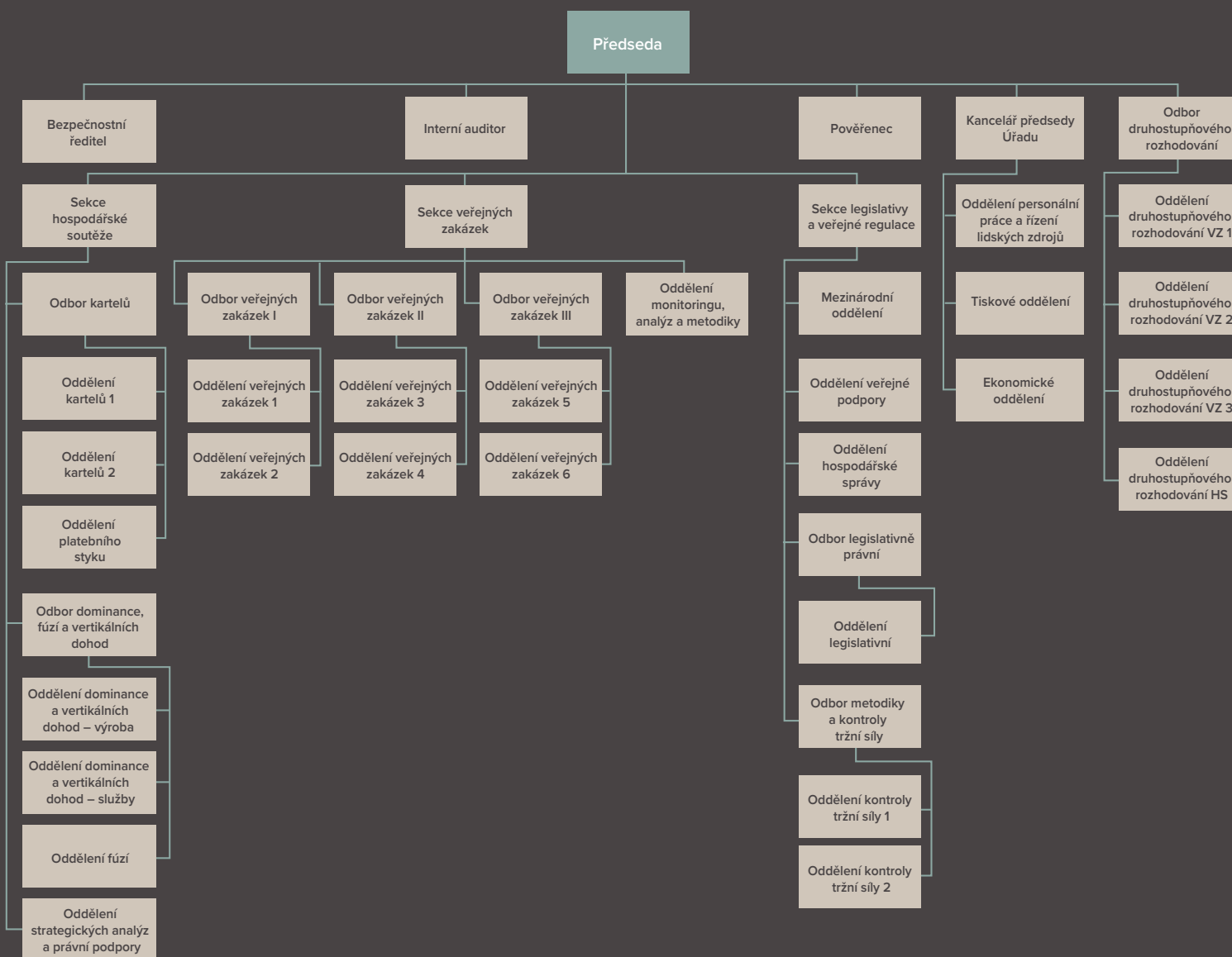
Na úrovni Evropské unie bylo zahájeno projednávání návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o využívání kapacity železniční infrastruktury v jednotném evropském železničním prostoru, kterým se mění směrnice 2012/34/EU a zrušuje nařízení (EU) č. 913/2010. Tento návrh zveřejnila pod číslem 443 Evropská komise 11. července 2023 a je v něm navržena generální dohledová a odvolací působnost Úřadu ve věci přidělování a využívání kapacity železnice.

Mezinárodní spolupráce

Úřad bude nadále pokračovat ve všech svých mezinárodních aktivitách, zejména pak těch, které souvisejí s jeho zapojením do mezinárodních soutěžních platform ECN, ICN, OECD a nově též iniciativy vyplývající z Memoranda o spolupráci soutěžních úřadů devíti středoevropských a východoevropských členských států Evropské unie, Ukrajiny a Moldavska. Z pohledu legislativního procesu Evropské unie pak bude v rámci Rady Evropské unie nadále zajišťovat činnost Pracovní skupiny pro hospodářskou soutěž (G12) v Bruselu, případně také participovat na přípravě jednání Rady ministrů COMPET ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Nově se Úřad začlení do mezinárodních pracovních orgánů, v nichž dosud působil Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, jehož působnost převzal ÚOHS k 1. 1. 2024.

Organizační struktura ÚOHS

k 31. 12. 2023

Výroční zpráva 2023

ÚŘAD
PRO OCHRANU
HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE